

VIDES PĀRSKATS

Lielvārdes novada teritorijas attīstības plānojums 2016.-2027. gadam

Rīga, 2015

Saturs

Ievads.....	4
1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	5
1.1. Teritorijas plānojuma izstrādes galvenie mērķi un pamatprincipi.....	5
1.2. Teritorijas plānojuma saturs.....	5
1.3. Teritorijas plānojuma saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	5
2. Nacionālie un starptautiskie vides aizsardzības mērķi	7
2.1. Nacionālie vides aizsardzības mērķi	7
2.2. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi.....	10
3. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un metodoloģija.....	12
3.1. Lēmums par SIVN piemērošanu (Screening fāze).....	12
3.2. SIVN novērtēšanas metode un veikšanas galvenie paņēmieni	13
3.3. SIVN apjoma noteikšana (Scoping fāze).....	14
3.4. Sabiedrības līdzdalība.....	15
4. Esošā vides stāvokļa apraksts	16
4.1. Gaisa kvalitāte.....	16
4.2. Trokšņa līmenis	22
4.3. Ūdens kvalitāte.....	31
4.4. Augsnes kvalitāte	34
4.5. Klimata pārmaiņas	36
4.6. Vides piesārņojums.....	36
4.7. Vides stāvoklis teritorijās, kuras plānošanas dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt.....	37
5. Riska teritorijas un objekti.....	41
6. Nulles scenārijs – teritorijas plānojuma neīstenošanas scenārijs	42
7. Teritorijas plānojuma alternatīvas	44
8. Teritorijas plānojuma īstenošanas būtiskākās ietekmes uz vidi un ietekmju samazināšana.....	47
8.1. Dzīvojamās apbūves teritorijas DzS, DzS-1, DzM, DzD	48
8.2. Jauktas centra apbūves teritorija JC.....	49
8.3. Rūpnieciskās apbūves teritorija R, R – 1	51
8.4. Dabas apstādījumu teritorija DA, DA – 1	53
8.5. Lauksaimniecības teritorija L.....	54
9. Risinājumi ietekmju novēršanai un samazināšanai	56
10. Kompensēšanas pasākumi	57
11. Pārrobežas ietekmes novērtējums.....	57
12. Monitorings.....	58

Kopsavilkums.....	59
Atsauces	63
Pielikumi	Kļūda! Grāmatzīme nav definēta.

Ievads

Vides pārskats ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) ietvaros Lielvārdes novada teritorijas plānojuma 2016. – 2027.gadam (turpmāk – teritorijas plānojums) 1.redakcijai, balstoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 6.marta lēmumu Nr.21 par SIVN piemērošanu. Teritorijas plānojuma izstrāde ir uzsākta, pamatojoties uz Lielvārdes novada domes 2011.gada 28.septembra sēdes Nr.11 lēmumu Nr.28 „Par Lielvārdes novada teritorijas attīstības plānojuma 2013.-2024.gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevuma apstiprināšanu”.

Vides pārskata mērķis ir novērtēt attīstības plānošanas dokumenta iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un noteikt pasākumus iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai. Vides pārskatā ir iekļauta un veikta pieejamās informācijas un datu analīze atbilstoši prasībām un tādām detalizācijas līmenim, ko nosaka vides aizsardzības jomas normatīvie akti un Vides pārraudzības valsts birojs.

Vides pārskats sastāv no 12. nodaļām. Vides pārskatā sniegts esošās situācijas raksturojums, aprakstīta teritorijas plānojuma saistība ar citiem valsts un reģionāliem attīstības plānošanas dokumentiem, veikts ietekmes uz vidi novērtējums, izvērtējot teritorijas plānojuma pozitīvās, negatīvās, tiešās, netiešās, īstermiņa, ilgtermiņa un summārās ietekmes. Vides pārskatā iekļautas rekomendācijas iespējamo negatīvo ietekmju uz vidi mazināšanai, kā arī rekomendējamie vides monitoringa pasākumi.

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

2009.gadā teritoriālās reformas rezultātā Lielvārdes novadam mainījās noteiktās robežas. Līdz ar to novada teritorija tika paplašināta, iekļaujot arī Lēdmanes un Jumpravas pagastu teritorijas. Lielvārdes novadam nav vienota teritorijas plānojuma, kurš atbilstu pašreizējai likumdošanai.

1.1. Teritorijas plānojuma izstrādes galvenie mērķi un pamatprincipi

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir noteikt Lielvārdes novada attīstības potenciālu un noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un aprobežojumus, radot labvēlīgus apstākļus un priekšnoteikumus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei, balstītus vietējo dabas resursu, kultūras mantojuma izmantošanā vietējās ekonomikas izaugsmei, stiprināt novada identitāti.

Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ievērojot pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un izvērtējot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto. Lielvārdes novada teritorijas plānojuma izstrādes galvenais uzdevums ir izveidot visam novadam vienotus teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, vienādus zonējuma principus un zonējuma apzīmējumus, kuri atbilst teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas (TAPIS) prasībām.

Detalizēts teritorijas zonējums izstrādāts pilsētas un ciemu teritorijām. Lauku teritorijām zonējums nav izstrādāts augstā detalizācijas pakāpē, šādam mērķim paredzot iespēju izstrādāt lokālplānojumus vai detālplānojumus.

1.2. Teritorijas plānojuma saturs

Teritorijas plānojuma sastāvā ir sekojošas daļas:

- Paskaidrojuma raksts;
- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
- Grafiskā daļa;
- Teritorijas plānojuma īstenošanas ietekmes novērtējums.

1.3. Teritorijas plānojuma saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ievērojot normatīvo aktu prasības, ņemti vērā augstāka plānošanas līmeņa teritorijas plānojumi, nacionālās programmas un nozaru plāni, kā arī Lielvārdes novada administratīvajā teritorijā šobrīd spēkā esošie teritorijas plānojumi, attīstības programmas un ilgtspējīgas attīstības stratēģijas.

Nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti

Teritorijas plānojums izstrādāts, saskaņojot novada teritorijas attīstību ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam un Nacionālo attīstības plānu 2014.-2020. gadam.

Reģionālā līmeņa plānošanas dokumenti

Teritorijas plānojuma risinājumi ir izstrādāti, ievērojot Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmā un Rīgas plānošanas reģiona teritorijas (telpiskā) plānojuma 2005. - 2025. gadam vadlīnijās noteikto.

Vietējā līmeņa plānošanas dokumenti

Vēlamās novada telpiskās struktūras attīstības virzieni teritorijas plānojumā ir balstīti uz Lielvārdes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un Attīstības programmā noteiktajiem stratēģiskajiem attīstības mērķiem. Lielvārdes novada attīstības vīzija iezīmē novada - pilsētas un lauku attīstības redzējumu līdz 2030. gadam:

Lielvārdes novads – moderna pilsētlauku vide, kura ir pievilcīga dzīvošanai, darbam, atpūtai un tūrismam. Novada pārdomātas, ilgtspējīgas plānošanas un attīstības rezultātā, tiks saglabātas esošās lauksaimniecības teritorijas, nodrošināta droša, zaļa un sakopta dzīves vide, kā arī attīstītas uzņēmējiem pievilcīgas rūpnieciskās zonas. Apvienojumā ar kvalitatīvu izglītības un kultūras pakalpojumu piedāvājumu tas nodrošinās radošas un daudzpusīgas iespējas, konkurētspējīgas darba vietas, veicinās iedzīvotāju labklājību, kā arī sekmēs novada atpazīstamību nacionālā un starptautiskā līmenī.

Lielvārdes novadam noteiktās ilgtermiņa prioritātes:

- *Veicināt un nodrošināt izglītotu, sabiedriski aktīvu, sociāli nodrošinātu un ģimenisku sabiedrību.*
- *Nodrošināt kvalitatīvu un ilgtspējīgu dzīves un atpūtas telpas izveidi iedzīvotājiem un novada viesiem*
- *Stimulēt darba telpas attīstību, sekmējot cilvēkresursu piesaisti un paaugstinot iedzīvotāju labklājības līmeni.*

Jaunā Lielvārdes novada teritorijas plānojuma risinājumiem par pamatu ņemtas pilsētas un pagastu teritorijas plānojumos (Lielvārdes un Lielvārdes pagasta teritorijas plānojums 2002.-2014.gadam, Lēdmanes pagasta teritorijas plānojums 2005.-2017.gadam, Jumpravas pagasta teritorijas plānojums 2005.-2017.gadam) esošās plānotās (atļautās) izmantošanas, pielāgojot tās jaunajiem zonējumiem, kā arī ņemti vērā izstrādātie un plānotie detālplānojumi novada teritorijā.

2. Nacionālie un starptautiskie vides aizsardzības mērķi

2.1. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Nacionālais vides politikas un plānošanas pamatdokuments, kas pašreiz nosaka Latvijas valsts mērķus un uzdevumus vides jomā ir Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (VPP2020).

VPP2020 ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments. VPP2020 aizstāj Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015.gadam. VPP2020 izvirza pasākumus, lai sasniegtu noteikto vides politikas virsmērķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

VPP2020 plānošanas periods ir līdz 2020. gadam, savukārt teritorijas plānojuma periods ir līdz 2027. gadam, kas par 7 gadiem pārsniedz VPP2020 laika horizontu. 2010. gadā izveidotajā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam uzsvērts Latvijas dabas kapitāls, tā relatīvā bagātība Latvijā pretstatā globālajam mērogam, kur tas strauji izzūd un kā stratēģisks mērķis izvirzīts šī dabas kapitāla saglabāšana un saprātīga izmantošana. Varētu pieņemt, ka dominējošā paradigma par dabas kapitāla saglabāšanu nemainīsies arī līdz 2027. gadam un pat ilgāk.

VPP2020 ir sadalītas tematiskajās sadaļās, kurās ir apkopotas problēmas, nosaukti sasniedzamie mērķi un tiem atbilstošie rīcības virzieni, kas izriet no esošās situācijas raksturojuma vides aizsardzības politikā:

1. **Augsne un zemes dzīles, otrreizējās izejvielas** - Šajā sadaļā apskatīti augsnes un zemes dzīļu izmantošanas un aizsardzības, kā arī atkritumu apsaimniekošanas jautājumi. Zemes izmantošanas jautājumi skarti arī citu jomu politikās – teritoriālās attīstības plānošanā, lauku attīstības politikā, meža politikā.

Politikas mērķi:

- Nodrošināt augsnes ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību;
- Nodrošināt sabiedrību ar mūsdienīgu, aktuālu informāciju par zemes dzīļu resursiem un mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas tiek ņemta vērā attīstības plānošanā;
- Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu, nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, kā arī atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Kā galvenie pasākumi mērķa sasniegšanai tiek minēti zemes dzīļu izmantošanas stratēģijas izstrāde, sagatavot augšņu kartes, kas atbilst starptautiskajai klasifikācijai, īstenojot atkritumu rašanās novēršanas programmas pasākumus, atkritumu dalītās vākšanas sistēmas un atkritumu pārstrādes un reģenerācijas attīstīšana.

2. **Dabas aizsardzība** – sadaļā tiek minēts, ka savvaļas augi un dzīvnieki ir nozīmīga ikvienas ekosistēmas sastāvdaļa, īpašu uzmanību pievēršot īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Šobrīd īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 17% valsts teritorijas. Tiek uzsvērts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ļoti būtisks dabas aizsardzības sistēmas elements, taču ar tām vien nepietiek lielākās daļas sugu un biotopu aizsardzībai, tāpēc ir nepieciešams veikt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu kartēšanu visā Latvijā.

Politikas mērķis:

- Nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos.

Kā galvenie pasākumi ir aktuālās informācijas par īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatību sagatavošana, izplatības karšu izstrādāšana un apsaimniekošanas vadliniju izstrādāšana biotopiem, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu un pašvaldību teritorijas attīstības plānojumu integrēšana.

- 3. Gaisa aizsardzība** – ir novērtēts, ka gaisa kvalitāte Latvijā kopumā ir salīdzinoši labā stāvoklī, bet atsevišķās teritorijās pastāv gaisa kvalitātes un smaku ietekmes izraisītās problēmas. Tiek uzsvērts, ka rīcības programma šobrīd nepieciešama Rīgas pilsētai, no kuras tiek saņemtas regulāras sūdzības par gaisa kvalitāti un smakām. Kā galvenie emisiju radītāji tiek minēti autotransports, novecojošas apkures iekārtas, rūpniecības objektu emisiju avoti, kā arī ostu teritorijā strādājošie uzņēmumi. Lai gan kopumā situācija gaisa kvalitātes ziņā valstī tiek vērtēta kā laba, tomēr tiek saņemtas iedzīvotāju sūdzības par rūpniecības radīto gaisa piesārņojumu un smaku traucējumiem Ventspilī un Liepājā.

Politikas mērķis:

- Līdz 2020.gadam samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un ekosistēmām līdz līmenim, kas nerada draudus veselībai un neizraisa ekosistēmu degradāciju. Prasību minimums šā mērķa sasniegšanai ir spēkā esošo gaisa kvalitātes normatīvu izpilde un faktiskā emisiju apjoma samazināšana zem emisijas griestu līmeņa.

Kā galvenie pasākumi gaisa aizsardzībai ir vērsti uz „Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2011. - 2015.gadam” aktualizēšanu atbilstoši esošajai situācijai, Rīcības programmas izstrāde daļiņu PM_{2,5} koncentrācijas samazināšanai normatīvā regulējuma pilnveidošana gaisa un smaku piesārņojuma samazināšanai no ostas termināļiem un dzelzceļa cisternām, no vidējām un mazām sadedzināšanas iekārtām.

- 4. Klimata pārmaiņas** – tiek minēts, ka sākot ar 2000.gadu vērojams, ka SEG emisijas atkal pieaug, salīdzinot ar 1990.gada tendenci. Kā regulējošais instruments SEG emisiju samazināšanai ir ES Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (turpmāk – ETS). Tomēr Latvijā SEG emisijas rada ETS neiekļautās darbības un nozares – transports (rada 36% emisiju), lauksaimniecība (26%), arī enerģētika un ETS neiekļautās rūpniecības nozares, māsaimniecības un atkritumu saimniecība.

Politikas mērķi:

- Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses;
- Veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei.

Pasākumi, kas tiek izvirzīti mērķa sasniegšanai ir vērsti uz SEG emisiju samazināšanas pasākumu īstenošanu visos tautsaimniecības sektoros, klimata politikas mērķu integrēšana citu nozaru politikā, efektīvu pielāgošanās pasākumu īstenošana un to integrēšana teritoriju attīstības plānošanā un nozaru politikā, sabiedrības izglītošana par klimata pārmaiņām.

- 5. Ūdens resursi un Baltijas jūra** – Latvija ūdens resursu ziņā tiek novērtēta, kā viena no bagātākajām valstīm pasaulē, ņemot vērā uz vienu iedzīvotāju pieejamos ūdens resursus. Bet tai pašā laikā mūsu valstij raksturīga vislielākā pārrobežu ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti un augstākie ar to saistītie riski ne tikai Baltijas jūras reģionā, bet visā ES. Rīgas līcī lielā biogēno elementu pieplūde no upēm būtiski ietekmē eitrofikācijas procesu gan pašā līcī, gan arī Baltijas jūrā kopumā. Latvijas iekšējo ūdeņu stāvoklis vērtējams kā salīdzinoši labs. Vairāk kā pusei no virszemes, iekšzemes ūdensobjektiem ekoloģiskā kvalitāte

novērtēta atbilstoši labai vai augstai kvalitātei. Arī ūdeņu ķīmiskās kvalitātes ziņā Latvija ir labākā situācijā nekā vairums ES dalībvalstu. Vislielākie riski nesasnēgt noteiktos ūdeņu kvalitātes mērķus konstatēti Lielupes upju baseinu apgabalā.

Politikas mērķis:

- Nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu.

Noteiktie pasākumi ir vērsti uz jūras stratēģijas izstrādāšanu atbilstoši Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likumam, centralizētās kanalizācijas un ūdensapgādes pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, normatīvo regulējumu izstrādi prasību noteikšanai ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai un lietošanai, plūdu riska informācijas sistēmas izveidi visai Latvijas teritorijai plūdu apdraudējuma un seku prognozēšanai.

- 6. Vides piesārņojums un riski** – kā galvenie riski vides piesārņojumam tiek minēti darbojošies rūpnieciskie objekti, bīstamo kravu pārkraušana un pārvadājumi, kā arī vēsturiski piesārņotās vietas, no kurām piesārņojums izplatās tālāk un apdraud vidi.

Politikas mērķis:

- Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību.

Izvirzītie pasākumi ir vērsti uz tiesiskā regulējuma pilnveidošanu par rīcību avāriju situācijās, piesārņoto vietu sanācības turpināšanu, kā arī potenciāli piesārņoto vietu reģistra aktualizēšanu, ilgtermiņa drošības uzlabošanu radioaktīvo atkritumu glabātavā „Radons”, Salaspils kodolreaktora likvidēšana.

- 7. Vides veselība** - vides piesārņojums un riski tiek minēti kopējā kontekstā ar vides veselību. Kā lielākie draudi tiek minēti darbojošies rūpnieciskie objekti, bīstamo kravu pārkraušana un pārvadājumi, kā arī vēsturiski piesārņotās vietas, no kurām piesārņojums izplatās tālāk un apdraud vidi, tai skaitā cilvēka veselību.

Politikas mērķis:

- Samazināt nelabvēlīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, t.sk. novēršot pēc iespējas psihosomatisko ietekmi, ko rada vides veselības informācijas trūkums vai neadekvāta tās komunikēšana sabiedrībai.

Mērķa sasniegšanai tiks optimizēts vides veselības faktoru monitorings, iekļauts cilvēku biomonitorings kopējā monitoringa sistēmā, izstrādātas vides veselības riska komunikācijas vadlīnijas, novērtēts sabiedrības veselības riska faktorus, ko izraisa klimata pārmaiņas

- 8. Vides monitorings** – tiek minēts, ka nepietiekama valsts budžeta finansējuma dēļ kopš 2009.gada vides monitorings veikts ierobežotā apjomā, netika īstenots vispār vai arī tiks izpildīts dažādu īstermiņa projektu laikā. Šobrīd papildus piešķirtie līdzekļi monitoringa veikšanai nav pietiekami. Nepieciešamais finansējums būtu vajadzīgs, lai vides monitoringa rezultāti tiktu ne tikai iegūti un apkopot, bet arī izvērtēti un analizēti. Datu bāzu trūkums traucē sasniegt vides monitoringa mērķi un nodrošināt sabiedrībai pieejamus vides kvalitātes un dabas resursu datus.

Politikas mērķis:

- Nodrošināt savlaicīgu un visaptverošu vides un klimata pārmaiņu datu un informācijas apkopošanu un vispusīgu analīzi, lai noteiktu politikas mērķus un atbilstošus pasākumus vides stāvokļa uzlabošanai un savlaicīgai reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, kā arī novērtētu līdzšinējo pasākumu un ieguldītā finansējuma lietderību un efektivitāti.

Mērķa izpildei izvirzīti pasākumi, kas nodrošina sabiedrību ar operatīvu informāciju par gaisa kvalitātes bīstamām izmaiņām, ikgadējo SEG emisiju un SEG prognožu monitoringu, informācijas

iegūšanu un analīzi par ūdeņu kvalitāti un kvantitāti, kā arī zemes monitoringa īstenošanas pilnveidošanu un informācijas apkopošanu par sugām un biotopiem Natura 2000 vietās un ārpus tām.

2.2. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ļoti lielā mērā saskan ar nacionālajiem mērķiem vai pat ir identiski, kas ir arī loģiski, jo Latvijas vides politika tiek veidota vadoties no starptautiskajām konvencijām, līgumiem un uz ES direktīvu pamata. Piemēram, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, ainavas saglabāšana un aizsardzība, klimata kontrole un siltumnīcas gāzu emisiju samazināšana, integrēta piesārņojuma kontrole, sugu dzīvotņu un biotopu aizsardzība un saglabāšana, arī t.s. Orhūsas konvencijas principi par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un dalību vides plānošanas procesos u.c. Šie mērķi un uzdevumi ir ņemti vērā strādājot pie Lielvārdes novada teritorijas plānojuma un tās stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma, kā tas arī atspoguļojas tālāk Vides pārskata tekstā.

Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” jeb Orhūsas konvencija

Konvencija ir starptautisks vides līgums, kurš sasaista vides tiesības ar cilvēka tiesībām. Orhūsas Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu sadarbību vides jautājumiem, īpaši par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Latvija Orhūsas Konvenciju ratificē ar likumu "Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem", kuru Saeima pieņem 2002. gada 18. aprīlī.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību jeb Riodežaneiro konvencija (1992.)

Konvencijas uzdevums ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām. Galvenais uzdevums dalībvalstīm – bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.

Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību jeb Bernes konvencija (1979.)

Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpaši uzsvērtā apdraudēto un izzūdošo sugu, t.sk. apdraudēto un izzūdošo migrējošo sugu aizsardzība. Konvencija ir apstiprinātā Latvijā ar LR Likumu „Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu” (17.12.1996). Tas nozīmē, ka Latvijā ir apņēmusies pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret to piesārņošanu.

Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību jeb Bonnas konvencija (1979.)

Konvencija definē terminu „migrējoša suga”, un rūpējoties par tām savvaļas dzīvnieku sugām, kas migrē pāri nacionālās jurisdikcijas robežām, pasludina, ka migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu saglabāšana un efektīva apsaimniekošana prasa kopīgu rīcību no visām valstīm. Latvijā konvencija ir pieņemta un apstiprināta ar LR likumu „Par 1979.gada Bonnas Konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību” (25.03.1999).

Konvencija „Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” – Ramsāres konvencija (1971.)

Konvencijas mērķis ir nodrošināt visa veida mitrāju aizsardzību un saprātīgu izmantošanu, atzīstot, ka mitrāji kā ekosistēmas ir ļoti nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā, kā arī cilvēku labklājības nodrošināšanā. Latvijā Ramsāres konvencija ir pieņemta un apstiprināta līdz ar likuma „Par 1971.gada 2.februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” spēkā stāšanos 1995.gada 5.aprīlī. Saskaņā ar konvencijas 1.pantu, mitrāji ir palienes, zāļu un kūdras purvi vai ūdeņu platības - dabiskas vai mākslīgas, pastāvīgas vai pārplūstošas, kurās ir stāvošs vai tekošs ūdens, saldūdens, iesālš vai sāļš ūdens, t.sk. jūras akvatorijas, kuru dziļums bēguma laikā nepārsniedz 6 metrus. Latvijā ir noteiktas 6 Ramsāres vietas. Rīgas pilsētā un tā tiešā tuvumā neatrodas Latvijas Ramsāres vietas.

Padomes direktīvas 92/43/EEK „Par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību” jeb Biotopu direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas floru un faunu dalībvalstu teritorijā. Pasākumus, ko veic saskaņā ar šo Direktīvu, izstrādā tā, lai saglabātu un atjaunotu to dabisko dzīvotņu un savvaļas floras un faunas sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, kas ir nozīmīgas Eiropas Savienībā. No 198 biotopiem, kuri atzīti par apdraudētiem Eiropā, 58 ir sastopami arī Latvijā. Lai īstenotu šīs direktīvas prasības, tiek veidots NATURA 2000 - Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas nodrošina Eiropai nozīmīgu dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu tās dabiskās izplatības areālā. NATURA 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot Eiropas Padomes Direktīvu 79/409 (1979.) par savvaļas putnu aizsardzību (Putnu direktīva). Abās Direktīvās noteikto prasību ieviešanas ietekme ir analoga Latvijā jau pastāvošajai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas likumdošanai un ar to saistītajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem, kā arī izrietošajām saistībām gan attiecībā uz privātiem zemes īpašniekiem, gan pašvaldībām kā zemes īpašniekiem. Šo direktīvu prasības ir iestrādātas LR 16.03.2000. likumā „Sugu un biotopu likums”, LR 02.03.1999. likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2000/60/EK Ūdeņu struktūrdirektīva (23.10.2000.)

Direktīvas mērķis ir nodrošināt ūdeņu pārvaldības struktūras izveidi, kas garantē nepārtrauktu un pēctecīgu procesu, lai nepieļautu ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos, lai nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu un to kvalitātes uzlabošanu. No šīs direktīvas izrietošās tiesību normas ir ietvertas LR 12.09.2002. „Ūdens apsaimniekošanas likumā”.

3. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un metodoloģija

SIVN sagatavošanas procedūrā tika izmantoti VPVB sniegtie metodiskie norādījumi [1] SIVN veikšanai. Vadoties pēc sniegtajiem norādījumiem, SIVN izstrāde tiek iedalīta četros galvenos posmos: SIVN piemērošana (*Screening* fāze), novērtēšanas metodes izvēle un paņēmieni, SIVN apjoma noteikšana (*Scoping* fāze) un SIVN veikšana. Sekojošajā nodaļā tiek izklāstīts pirmie trīs SIVN sagatavošanas posmi.

3.1. Lēmums par SIVN piemērošanu (*Screening* fāze)

SIVN procedūra ir piemērota saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 6.marta lēmumu Nr.21 (turpmāk - lēmums). Plānošanas dokuments attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais novērtējums.

Lielvārdes novada pašvaldība iesniegumā [2] VPVB, norāda, ka Lielvārdes novada teritorijas attīstības plānojumam 2013.–2024.gadam ir nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu. Lielvārdes novada pašvaldības iesniegumā norādīts, ka teritorijas plānojumā paredzētās darbības, kuras atbilst likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā minētajām darbībām - automaģistrāles P80 būvniecība, lauksaimniecības zemes apmežošana, dzīvnieku kapsētas ierīkošana, patstāvīgu kempinga vietu un tematisko parku ierīkošana.

Lielvārdes novada pašvaldības iesniegumam VPVB tika pievienotas vēstules no Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (2012.gada 13.janvāra vēstule Nr.5-4/155), Dabas aizsardzības pārvaldes (2012.gada 25.janvāra vēstule Nr.4.9/5/2012-N), Veselības inspekcijas (2012.gada 9.janvāra vēstule Nr.5.5-30/330/261). Veselības inspekcija vērsusi uzmanību uz esošajām un iespējamām vides ietekmēm un atzīmē, ka stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums palīdzēs izvērtēt visus riska faktorus, kas var negatīvi ietekmēt cilvēka drošību un veselību, kā arī veikt pasākumus iedzīvotāju dzīves apstākļu uzlabošanai. Dabas aizsardzības pārvalde norāda, ja teritorijas plānojums paredz attīstības iespējas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kas nav izvērtētas dabas aizsardzības plānos, plānošanas dokumentam jāveic stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.

VPVB lēmumā par SIVN piemērošanu norāda, ka sagatavojot teritorijas plānojuma vides pārskatu, jāņem vērā iepriekš izstrādātie SIVN:

- Lēdmanes pagasta teritorijas plānojumam (Biroja 2005.gada 19.augusta atzinums Nr.7);
- Jumpravas pagasta teritorijas plānojumam (Biroja 2006.gada 23.oktobra atzinums Nr.70);
- Lielvārdes novada attīstības programmai (Biroja 2011.gada 26.augusta atzinums Nr.15).

VPVB vērs uzmanību, ka ir jāņem vērā līdz šim izstrādātie monitoringa ziņojumi, izstrādājot SIVN Lielvārdes teritorijas plānojumam.

Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta pirmajā daļā noteikts, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās. Līdz ar to iepriekš izstrādātie SIVN un monitoringa ziņojumi tiek ņemti vērā Lielvārdes novada teritorijas plānojuma SIVN izstrādes laikā.

VPVB lēmumu par SIVN piemērošanu balstīja uz Lielvārdes novada pašvaldības iesnieguma un tam pievienotās dokumentācijas izvērtējumu. Balstoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”

23.² pantā noteiktajiem stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijiem, VPVB nosaka, ka Lielvārdes novada teritorijas plānojums attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

VPVB savā lēmumā vērš uzmanību vides ietekmju izvērtējumam darbībām, kas atbilst likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā minētajām darbībām

- automaģistrāles P80 būvniecība;
- lauksaimniecības zemes apmežošana;
- dzīvnieku kapsētas ierīkošana;
- patstāvīgu kempinga vietu ierīkošana;
- tematisko parku ierīkošana.

Bet saistībā ar esošajām un potenciāli iespējamajām vides problēmām Lielvārdes novadā, VPVB lēmums vērš uzmanību uz Lielvārdes novada pašvaldības iesniegumā izvirzītajiem vides kvalitāti ietekmējošiem faktoriem:

- gaisa kvalitāte: autotransports (autocelji A6, P80), dzelzceļš, katlu mājas, rūpniecības uzņēmumi, atkritumu izgāztuves, lidlauks;
- trokšņa līmenis: autotransports (autocelji A6, P80), dzelzceļš, lidlauks;
- augsnes kvalitāte: atkritumu izgāztuves, degvielas un ķīmisko kravu avārijas, ražošanas uzņēmumi, ķīmiskie augu aizsarglīdzekļi (lauksaimniecība);
- ūdens kvalitāte: notekūdeņu attīrīšana, atkritumu izgāztuves, DUS avārijas gadījumi, pārrobežu piesārņojums;
- dabas aizsardzība: antropogēnā slodze (tūrisms ĪADT).

3.2. SIVN novērtēšanas metode un veikšanas galvenie paņēmieni

Izmantojot VPVB sniegtos metodiskos norādījumus SIVN veikšanai [1], teritorijas plānojuma SIVN izmantota "Vides stāvokļa novērtējuma metode" (angl. *baseline led*).

"Vides stāvokļa novērtējuma metode" pielietojama plānošanas dokumentiem, kurus izstrādā saistībā ar konkrētu ģeogrāfisku vietu un novērtējums balstās uz esošā vides stāvokļa datu analīzi un konstatāciju par pieļaujamajiem aktivitāšu veidiem konkrētajā vidē. Šajā gadījumā metode ir piemērota novērtējumam, jo teritorijas plānojums ietver ģeogrāfiski precīzi definētu teritoriju.

SIVN izstrādes laikā izmantotie paņēmieni

1.Pieejamās rakstiskās un grafiskās informācijas analīze:

- Lielvārdes novada teritorijas plānojuma materiāli – gan tekstuālā daļa (īpaši apbūves noteikumi, kur aprakstītas atļautās darbības), gan kartogrāfiskā informācija;

- Vides politikas plānošanas dokumentācija, dažādas reģionālās attīstības programmas un plāni (piem. Lielvārdes un Lielvārdes pagasta teritorijas plānojums 2002.-2014. gads, grozījumi, Lielvārdes novada attīstības programma 2011.-2017.gadam un tās SIVN Vides pārskats, Lēdmanes pagasta teritorijas plānojums 2005. – 2017.gadam, SIVN Vides pārskats un monitoringa ziņojums, Jumpravas pagasta teritorijas plānojums 2005. – 2017.gadam, SIVN Vides pārskats un monitoringa ziņojums, transporta infrastruktūras objektu ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumi, nozaru plāni vides jomā (rīcības plāns trokšņa samazināšanai dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils”

posmam „Salaspils– Aizkraukle”, rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts galvenā autoceļa A6 Rīga – Daugavpils – Baltkrievijas robeža (Pāternieki) posmam no Rīgas līdz Lielvārdei”, u.c.)

- Datubāzes (LVĢMC Gaiss-2, potenciāli piesārņotās vietas)
- Palīgmateriāli (piem. ortofoto kartes, trokšņu kartes, vispārēja informācija par teritoriju u.c.)
- VPVB lēmums [3]

2. Darba grupa, konsultācijas, diskusijas

- SIVN izstrādes laikā tika veiktas darba grupas tikšanās

- ar vides speciālistiem;
- ar plānošanas speciālistiem, kas strādā pie teritorijas plānojuma praktiskās izstrādes.

Darba grupas sanāksmēs tika apspriests noteikts jautājumu loku un lemts par atspoguļojumu teritorijas plānojumā.

3. Apsekojumi dabā

- Lielvārdes novada teritorijas un atsevišķu objektu apsekojums dabā, fotofiksācija notika 2015.gada 11.martā.

3.3. SIVN apjoma noteikšana (Scoping fāze)

SIVN apjoma noteikšanas posmā – *scoping* fāzē – tika apzināts esošais vides stāvoklis un galvenie plānošanas dokumenta vidi ietekmējošie aspekti, uz kuriem tiek koncentrēta uzmanība ietekmju vērtēšanas posmā.

Lielvārdes novada teritorija nav abstrakta, izolēta zona. Lielvārdes novadu ietekmē galvenie maģistrālie satiksmes ceļi (gan autotransporta, gan dzelzceļa), kas būtiski ietekmē Lielvārdes novada attīstības virzienus. Līdz ar to, vērtējot Lielvārdes novada vides stāvokli, tiek ņemtas vērā esošās vides problēmas, kas veidojas neatkarīgi no Lielvārdes novada attīstības tendencēm.

Apjoma noteikšanas uzdevuma izpildē tika apzināts vides stāvoklis un izvirzīti būtiskākie vides aspekti. Izvirzot būtiskākos vides aspektu teritorijas plānojuma izvērtēšanai, tika ņemti vērā arī Vides politikas pamatnostādņēs 2014.-2020.gadam definētie mērķi un uzdevumi:

- gaisa kvalitāte;
- trokšņa līmenis;
- ūdens kvalitāte;
- augsnes kvalitāte;
- dabas aizsardzība.

Balstoties uz izvirzītajiem vides aspektiem, SIVN izstrādes gaitā tiek vērtēti teritorijas plānojuma izstrādātie funkcionālie zonējumi un plānotās izmaiņas salīdzinājumā ar spēkā esošajiem teritorijas plānojumiem (skat. 7.nodaļu).

Teritorijas plānojumā iekļautās izmaiņas, kas nerada būtisku ietekmi uz izvirzītajiem vides aspektiem, SIVN netiek apskatītas.

SIVN ir veidots kā stratēģisks instruments, tāpēc kopējā novērtējumā nav iekļauta pārlietu detalizēta un specifiska informācija, kas neattiecas uz izvirzītajiem būtiskajiem vides aspektiem un galvenajiem ietekmējošajiem procesiem.

3.4. Sabiedrības līdzdalība

Teritorijas plānojuma un Vides pārskata izstrādē sabiedrības, sabiedrisko organizāciju un institūciju līdzdalība tiek nodrošināta vairākos SIVN posmos:

- Organizējot teritorijas plānojuma 1.redakcijas Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas procesu, tai skaitā sabiedriskās apspriešanas sanāksmi par Vides pārskata projektu;
- Iestrādājot sabiedrības pārstāvju, institūciju un pašvaldības struktūrvienību speciālistu komentārus Vides pārskata projektā – ņemot vērā teritorijas plānojuma un SIVN Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtos komentārus un priekšlikumus par vides pārskata projektu un teritorijas plānojuma 1. redakciju;
- Iestrādājot Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus Vides pārskata galīgajā redakcijā – ņemot vērā VPVB izsniegtajā atzinumā par Vides pārskata projektu iekļautās rekomendācijas.

4. Esošā vides stāvokļa apraksts

Ņemot vērā Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam definētos mērķus un uzdevumus un balstoties uz Lielvārdes novada Attīstības programmā 2011. – 2017.gadam sniegto informāciju un līdz šim sagatavotajiem monitoringa ziņojumiem [4] [5], tika vērsta uzmanība uz problemātiskajiem vides aspektiem un novērtēta esošā situācija. Īpaši tika pievērsta uzmanība izvirzītajiem aspektiem (skat. 3.3. nodaļu) un noteicošajām saimnieciskajām darbībām, kas tās ietekmē.

Kā galvenie vides aspekti, kas tiek vērtēti, ir gaisa kvalitāte, trokšņa līmenis, ūdens kvalitāte, augsnes kvalitāte, dabas aizsardzība.

4.1. Gaisa kvalitāte

Lai raksturotu gaisa kvalitāti, normatīvajos aktos noteiktas robežvērtības vairākām vielām vai parametriem: SO₂, NO₂ (NO_x), PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, O₃, benzols, CO, As, Cd, Ni, benz(a)pirēns [6]. Kā vēl viens būtisks gaisa kvalitāti raksturojošs parametrs ir smakas, ko regulē normatīvie akti [7]. Taču smakas var veidoties no daudz dažādām vielām, kuras individuāli bieži vien ir grūti identificēt un kuras katru atsevišķi normatīvie akti var arī nereglamentēt.

Vēl iespējami citi gaisa kvalitātes traucējumi, kurus normatīvie akti nereglamentē (vizuāli redzami putekļi, kuru daļiņas lielākas par 10 μm, ziedputekšņi, citas vielas).

Savukārt gaisa kvalitāti ietekmējošos avotus parasti klasificē kā mobilus (autotransports, dzelzceļa transports, aviācijas transports) vai stacionārus (siltuma ražošanas avoti, rūpnieciskie emisiju avoti, u.c.).

Mobilie piesārņojuma avoti

Kā viens no būtiskākajiem gaisa kvalitātes ietekmējošiem faktoriem Lielvārdes novadā ir mobilie piesārņojuma avoti – autotransports [4] [5] un dzelzceļa transports [8] (skat. 1.attēlu). Blakus Lielvārdes novada teritorijas robežai atrodas Nacionālo Bruņoto spēku aviācijas bāzes “Lielvārde” lidlauks, kas var ietekmēt gaisa piesārņojuma fona līmeni Lielvārdes novadā.

2013.gada novembrī tika pabeigta autoceļa P80 (Tīnūži–Koknese) posma būvniecība [9]. Daļa no P80 ceļa posma (no autoceļa P8 līdz P32) šķērso Lielvārdes novada ziemeļu daļu. Projekta realizācijas plāns paredz atslogot autoceļu A6, to starp arī posmu no Ķeguma līdz autoceļam P30, kas šķērso visu Lielvārdes novada dienvidu daļu, tostarp arī Lielvārdes pilsētu.

a) Dzelzceļa pārbrauktuve Lielvārdes pilsētā uz Lēdmanes ielas

b) Autoceļš A6

1.attēls.

2.attēls. Autoceļš P80 pie Lēdmanes

Lai izvērtu gaisa kvalitātes iespējamās izmaiņas saistībā ar autoceļa P80 būvniecību, 1. tabulā ir apkopoti 2012., 2013. un 2014. gada satiksmes intensitātes dati uz ceļiem A6 un P80 ceļa posmos, kas šķērso Lielvārdes novada teritoriju.

1. tabula

Vidējā diennakts satiksmes intensitāte 2012. – 2014.gadā [10]

A6 ceļa posmi			
	2012	2013	2014
Ķegums - Lielvārde	8904	8755	7423
Lielvārde – P32	6663	6408	5027
P80 ceļa posms			
	2012	2013	2014
P8 – P32	_*	3689	6317

*dati nav pieejami

Salīdzinot 2012. un 2013.gada satiksmes intensitātes datus ar 2014.gada datiem par autoceļu A6 un P80 posmiem, kas šķērso Lielvārdes novadu, var novērot satiksmes intensitātes samazināšanos uz A6 autoceļa posmiem, attiecīgi, intensitātes palielināšanos P80 autoceļa posmā.

Salīdzinot 2013.gada datus ar 2014.gada datiem, uz A6 autoceļa posmiem ir novērojams 15 – 22 % satiksmes intensitātes samazinājums, ko daļēji ir veicinājusi smagā transporta novirzīšana uz P80 autoceļu. Smagā transporta īpatsvars autoceļa A6 posmā, salīdzinot 2014. gada statistikas datus ar 2012. un 2013. gada datiem, ir samazinājies par 8%. Smagais transports rada proporcionāli vairāk emisijas gaisā uz vienu transporta vienību, salīdzinot ar vieglo autotransportu. Līdz ar to smagā transporta intensitātes samazināšanās ir viens no aspektiem, kas pozitīvi ietekmē gaisa kvalitātes rādītājus.

Satiksmes intensitāte uz autoceļa P80 pēdējo divu gadu laikā ir palielinājusies gandrīz par 30%.

Līdz šim gaisa piesārņojuma monitorings un gaisa kvalitātes novērtējums saistībā ar autotransporta radīto piesārņojumu Lielvārdes novada teritorijā nav veikts [4] [5]. Autotransporta radītais piesārņojuma līmenis ir tieši proporcionāls satiksmes intensitātei. Galvenās autotransporta radītās emisijas ir NO_x , PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$, CO , SO_2 , ogļūdeņraži. Balstoties uz satiksmes intensitātes izmaiņām, var veikt secinājumus par gaisa kvalitātes izmaiņām Lielvārdes novadā. Satiksmes intensitātes samazinājums ir vērtējams kā pozitīvi ietekmējošs faktors gaisa kvalitātes izmaiņām apdzīvotu vietu tuvumā. Autoceļa A6 posmi skar salīdzinoši vairāk dzīvojamās apbūves teritorijas (tostarp arī Lielvārdes pilsētu) nekā P80 autoceļa posmi. Atslogojot autoceļa A6 posmus (samazinot radīto gaisa piesārņojumu) apdzīvotu vietu tuvumā, proporcionāli lielākai Lielvārdes novada iedzīvotāju daļai tiek nodrošināta gaisa kvalitātes uzlabošanās. Novērojot autoceļa P80 intensitātes izmaiņas tuvāko gadu laikā, nepieciešams izvērtēt gaisa kvalitātes līmeņa izmaiņas Lēdmanes ciema apkārtnē. Jaunas dzīvojamās apbūves Lēdmanes ciema teritorijā nav ieteicams veidot tiešā autoceļa P80 tuvumā.

Lielvārdes novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Krustpils – Daugavpils. Šī dzelzceļa līnijas posmā Rīga – Aizkraukle ir elektrificēta. Lielvārdes novadā elektrificēts ir dubultsliežu dzelzceļa līnijas posms, kas šķērso Lielvārdes pilsētas un novada lauku teritoriju. Novadā šajā dzelzceļa posmā ir dzelzceļa stacijas/ pieturas punkti: Lielvārde, Kaibala, Jumprava [11]. Dzelzceļa līnija tiek izmantota gan pasažieru, gan kravas pārvadājumiem. Vilcienu kustības rezultātā rodas atmosfēras gaisa piesārņojums ar putekļiem un izplūdes gāzēm. Būtisku gaisa piesārņojumu veido vilcieni, kas izmanto dīzeļdzinēju vilces jaudu (gan pasažieru vilcieni, gan kravas vilcieni). Elektrisko vilces jaudu izmanto tikai pasažieru vilcieni [11]. Dzelzceļa līnijas posmā no Ogres līdz Skrīveriem pasažieru vilciena intensitātes īpatsvars sastāda vidēji 45 – 55 % no kopējās vilciena kustības intensitātes. Pasažieru pārvadājumiem šajā dzelzceļa posmā galveno kārt tiek izmantoti elektrovilcieni, sastādot vidēji 42 – 60 % no pasažieru vilcienu intensitātes un 20 – 35 % no kopējās vilciena kustības intensitātes [12]. VAS „Latvijas Dzelzceļš” ir pieņēmis lēmumu par pāreju uz elektrisko vilci galvenajās dzelzceļa līnijās [13]. Plānotais dzelzceļa elektrificējamais posms, kas ietver arī Lielvārdes novadu, ir dzelzceļa līnija Rīga – Krustpils – Daugavpils – Indra – Latvijas robeža [11]. Prognozējams, ka plānotā VAS „Latvijas Dzelzceļš” dzelzceļa līniju elektrifikācija pozitīvi ietekmēs Lielvārdes novada teritorijas gaisa kvalitāti, jo samazināsies vilcieni, kas izmanto dīzeļdzinēju vilces jaudu un palielināsies elektriskās vilces jaudas vilcienu īpatsvars.

Kā vēl potenciāli ietekmējošs mobilais gaisa piesārņojuma avots Lielvārdes novadā ir Nacionālo bruņoto spēku bāzes “Lielvārde” lidlauks. Lidlauks neatrodas Lielvārdes novada teritorijā, bet lidmašīnu pacelšanās vieta plānota virs Lielvārdes novada [8]. Lidlauka ietekmējošie faktori Lielvārdes novadu skar tikai daļēji. 2014.gada 25. septembrī notika gaisa spēku aviācijas bāzes lidlauka svinīga atklāšana dienas un nakts vizuālo lidojumu operācijām. No 2009. gada līdz 2013.

gadam Lielvārdes lidlaukā notika apjomīga NATO finansētās infrastruktūras būvniecība [14]. Gaisa spēku Aviācijas bāzes "Lielvārde" attīstība ir bruņoto spēku ilgtermiņa projekts, kuru realizējot Latvijā tiks izveidots NATO un nacionālajām prasībām atbilstošs lidlauks, kā arī mūsdienīga un daudzfunkcionāla militārā bāze [15]. Tālākie lidlauka attīstības apjomi, plānotā gaisa kuģu kustības intensitāte un atstātā ietekme Lielvārdes novada teritorijai Vides pārskatā paplašināti netiek izvērtēta detalizētas informācijas trūkuma dēļ. Līdz šim nav veikts gaisa piesārņojuma modelēšana lidlauka plānotajai darbībai un noteiktas iespējamās ietekmes zonas saistībā ar gaisa piesārņojumu Lielvārdes novada teritorijā. Teritorijām, kas robežojas ar lidlauku, izmantošanas veids ir meža teritorijas vai lauksaimniecības teritorijas. Lidlauka tiešā tuvumā nav patstāvīgu receptoru, kas varētu izjusts iespējamo negatīvo ietekmi saistībā ar gaisa piesārņojumu.

Stacionārie piesārņojuma avoti

Nozīmīgākie stacionārie gaisa piesārņojuma avoti Lielvārdes novadā ir siltumapgādes uzņēmumi un iestāžu katlu mājas [8]. Ņemot vērā, ka Lielvārdē pieejama dabasgāze no maģistrālā gāzes vada, priekšroka pilsētas centralizētā siltumapgādē tiek dota dabasgāzei, bet Lēdmanē un Jumpravā – cietajam kurināmajam (koksne, ogles) [16]. Centralizēto siltumapgādi izmanto aptuveni 40% iedzīvotāju, to starp arī pašvaldības iestādes un medicīnas iestādes. SIA „Lielvārdes Remte” nodrošina siltumapgādi Lielvārdē un Lēdmanes pagastā, bet Jumpravas pašvaldības aģentūra - Jumpravas pagastā. Siltumapgādes katlu mājas un to parametri ir apkopoti 2.tabulā [16].

2. tabula

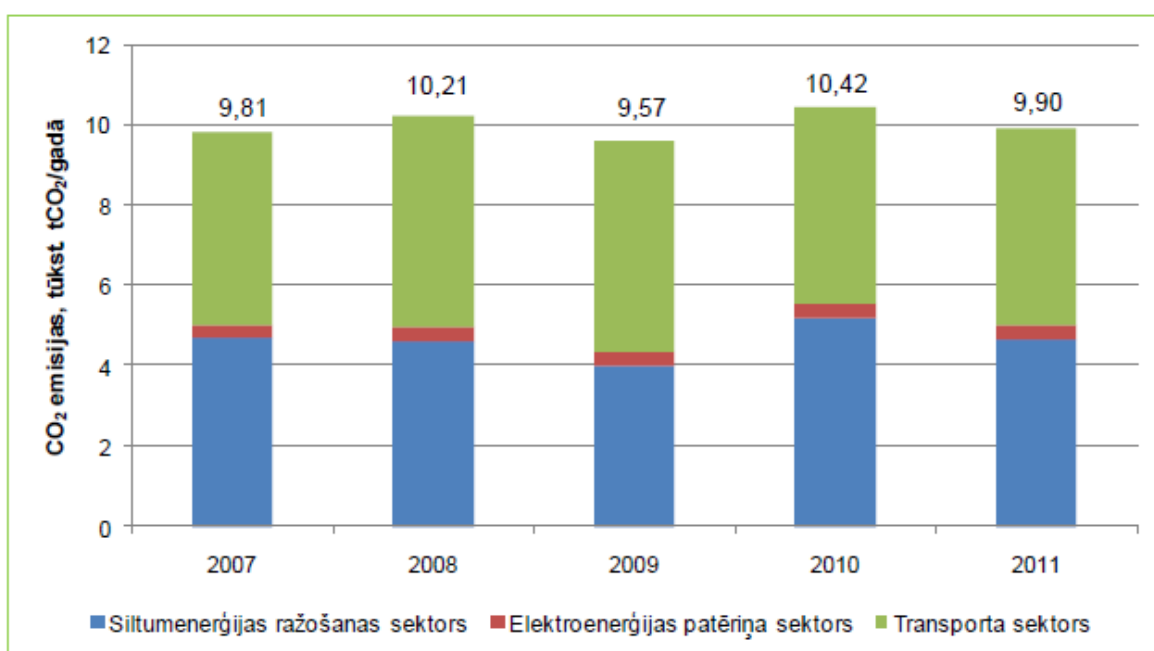
Siltumapgādes katlu māju parametri 2010.gadā Lielvārdes novadā [16]

Atrašanās vieta	Kurināmais	Kurināmā patēriņš	Saražotā enerģija, MWh	Lietderības koeficients, %
Edgara Kauliņa iela 16	Dabas gāze	508,4 tūkst.m ³	3851	81
Avotu 17	Dabas gāze	623,3 tūkst.m ³	5476,8	94
Raiņa 9D	Dabas gāze	435,9 tūkst.m ³	3727,8	91.5
Mēness 13	Dabas gāze	132,9 tūkst.m ³	1190	95.8
Spīdolas iela 12	Dabas gāze	412,6 tūkst.m ³	2955	76.6
Lāčplēša iela 23a	Dabas gāze	42,8 tūkst.m ³	400	90
Lielvārdes pamatskola	Dabas gāze	58,8 tūkst.m ³	549,5	90
VPIL „Pūt vējiņi”	Dabas gāze	92,1 tūkst.m ³	861	90
Lielvārdes novada sporta centrs	Dabas gāze	49,912 tūkst.m ³	466,5	90
Lielvārdes mūzikas skola	Dabas gāze	14,1 tūkst.m ³	131	90
Lēdmanes katlu māja	Koksne ogles	110 cieš.m ³ 320 t	1579	64.3
Lomaņi (Jumprava)	Šķelda	11544 ber.m ³	5835	92.2

Stacionāro piesārņojuma avotu, kā piemēram katlu māju, radītās gaisa piesārņojošās emisijas ir atkarīgas no izmantotās tehnoloģijas, ražošanas procesa lietderības koeficienta un sadedzinātā energoresursa. Paaugstinot procesa efektivitāti (lietderības koeficientu) būtiski var panākt gan

energoresursu ietaupījumu, gan emitēto emisiju daudzuma samazinājumu. Lēdmanes katlu mājā, kā kurināmais tiek izmantots ogles, kas ir neatjaunojams energoresurss. Veicot katlu mājas rekonstrukciju un pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem, būtu iespējams sasniegt 794 tCO₂ emisiju samazinājumu gadā [16]. Kā alternatīvs energoresurss varētu būt gan šķelda, gan granulas vai citi videi draudzīgi risinājumi.

Līdz šim izstrādātajos monitoringa ziņojumos [4] [5] tiek minēts, ka centralizētās apkures katlu māju Jumpravas ciema un Lēdmanes ciema teritorijā radītais gaisa piesārņojums ir maznozīmīgs. Savukārt, veicot padziļinātas izpētes Lielvārdes novada Ilgtspējīgas enerģijas rīcības plāna 2013. - 2020.gadam [16] izstrādes ietvaros, kā galvenais CO₂ emisiju avots Lielvārdes novadā tiek norādīts katlu mājas – siltumenerģijas ražošana (skat. 3.attēlu). Periodā no 2007. – 2011.gadam siltumenerģijas ražošanai galvenokārt tiek izmantots fosilais kurināmais – dabasgāze. Otrs lielākais emisiju avots ir transporta sektors. Citi stacionārie piesārņojuma avoti (gāzes ekspluatācijas iecirkņi un ar degvielas uzglabāšanu un uzpildi saistīti uzņēmumi) nerada būtisku daudzumu izmešu [8].

3.attēls. CO₂ emisiju apjoms Lielvārdes novadā no 2007. Līdz 2011.gadam [16]

Saistībā ar energoefektivitātes paaugstināšanas (CO₂ emisiju samazināšanas) pasākumiem Lielvārdes novadā ir īstenoti vairāki projekti [17]. Projektu apkopojums ir redzams 3.tabulā.

Lielvārdes novada pašvaldības realizētie projektu no 2008. – 2011.gadam saistībā ar
energoefektivitātes paaugstināšanu

Projekta nosaukums	Projekta mērķis	Rezultāts
Centralizētās siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija Lielvārdē	Rekonstruēt Lielvārdes pilsētas Edgara Kauliņa daudzdzīvokļu dzīvojamo māju masīvā siltumenerģijas pārvades un sadales sistēmas posmu un uzstādīt 16 siltummezglus, būtiski samazinot siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmā.	Rekonstruētas siltumtrases - 2352 m ² ; uzstādīti 16 siltummezgli
Energoefektivitātes paaugstināšana Lielvārdes mūzikas skolā, Lēdmanes pamatskolā un Jumpravas vidusskolā	CO ₂ emisiju samazināšana un energoefektivitātes paaugstināšana, samazinot siltumenerģijas patēriņu Lielvārdes novada pašvaldības autonomo funkciju nodrošināšanai paredzētajās izglītības iestāžu ēkās	Sagatavoti energoaudita pārskati - 3 gab., Nosiltinātas ārsienas, pamati, jumts - 3 ēkas, uzstādīti balansēšanas vārsti - 3 kompl. Sasniedzamais energoefektivitātes rādītājs - 0.44 kgCO ₂ /Ls .
INTELIĢENTA ENERĢIJA EIROPĀ – Conurbant	Paaugstināt to kapacitāti ilgtspējīgas siltumapgādes sistēmas attīstības plānošanu un vadību.	1) Izstrādāts Ilgtspējīgas enerģijas rīcības plāns 2) dalība kapacitātes stiprināšanas aktivitātēs
SEG emisiju samazināšana Lielvārdes novada vispārējās pirmsskolas izglītības iestādēs 'Pūt vējiņi' un 'Zvaniņš'	Novērsts siltuma zudumus, veicot ēku fasāžu, cokola un jumta pārsegumu siltināšanu, ventilācijas un apkures sistēmu renovāciju, nomainot esošo apgaismojumu pret energoefektīvu	VPIL „Zvaniņš” jāsasniedz oglekļa dioksīda emisijas samazinājuma rādītājs 57281,53 kgCO ₂ /gadā; VPIL „Pūt vējiņi” jāsasniedz 66068,60 kgCO ₂ /gadā.

Secinājumi:

Lielvārdes novada teritoriju šķērso gan valsts, gan Eiropas nozīmes transporta ceļi (A6, P80 (E22)), gan arī intensīvas vilcienu kustības dzelzceļa līnija (Rīga – Krustpils – Daugavpils), kas ir vieni no galvenajiem gaisa piesārņojuma avotiem. Plānojot teritorijas izmantošanas iespējas Lielvārdes novadā, jāņem vērā objektu novietojumu attiecībā pret lineārajiem piesārņojuma avotiem.

Teritorijās, kur iespējama paaugstināta gaisa piesārņojuma koncentrācija no jau esošiem piesārņojuma avotiem (autotransports, dzelzceļš, aviācijas transports), ieteicams ierobežot jaunus stacionārus piesārņojuma avotus.

Kā otrs piesārņojuma avots ir siltumapgādes katlu mājas. Uzlabojot tehnoloģiskos procesus katlu mājās būtu iespējams panākt resursu efektivitāti un samazināt lokālo gaisa piesārņojumu. Izvērtēt Lēdmanes katlu mājas rekonstrukcijas iespējas.

Nacionālo bruņoto spēku bāzes "Lielvārde" lidlauks ir kā potenciālais piesārņojuma avots. Pieaugot lidlauka darbības aktivitātei, ieteicams izvērtēt gaisa piesārņojuma izmaiņas teritorijā, kas atrodas lidlauka tuvumā (tostarp arī Lielvārdes pilsētā).

4.2. Trokšņa līmenis

MK noteikumos Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (2014.gada 7.janvāris) ir definēti vides trokšņa robežlielumi apbūves teritorijās pēc to izmantošanas funkcijas (skat. 4. tabulu). Balstoties uz noteiktajiem robežlielumiem, šajā nodaļā tiek izvērtēts trokšņa līmenis Lielvārdes novada teritorijā.

4. tabula

Vides trokšņa robežlielumi [18]

Apbūves teritorijas izmantošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi		
	L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
Individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	60	55	50
Publiskās apbūves teritorija (sabiedrisko un pārvaldes objektu teritorija, tai skaitā kultūras iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu un viesnīcu teritorija) (ar dzīvojamo apbūvi)	60	55	55
Jauktas apbūves teritorija, tai skaitā tirdzniecības un pakalpojumu būvju teritorija (ar dzīvojamo apbūvi)	65	60	55
Klusie rajoni apdzīvotās vietās	50	45	40

Kā nozīmīgākie trokšņa avoti Lielvārdes novadā ir valsts nozīmes autoceļš A6, autoceļš P80 un dzelzceļš. Kā potenciāli nozīmīgu trokšņa avotu var kļūt Nacionālo bruņoto spēku bāzes “Lielvārde” lidlauks [8].

Dzelzceļš

Lielvārdes novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Krustpils – Daugavpils. Vilcienu kustības rezultātā rodas paaugstināts trokšņa līmenis, kas veido akustiskās diskomforta zonas Lielvārdes novada teritorijā. Dzelzceļa līnija Lielvārdes novadā šķērso meža teritorijas, lauksaimniecībā izmantojamās zemes, Lielvārdes pilsētu, Jumpravas un Kaibalas ciemu. Lielvārdē dzelzceļa līnijas tuvumā dominē mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas, kas mijas ar nelielās platībās esošajām daudzstāvu dzīvojamām teritorijām un sabiedrisko objektu apbūves teritorijām. Jumpravas ciemā dzelzceļa līnijas tuvumā atrodas mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas, kā arī mazās platībās sabiedrisko objektu un ražošanas apbūves teritorijas, savukārt Kaibalas ciemā tiek šķērsotas galvenokārt mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas [19].

VAS “Latvijas dzelzceļš” uzdevumā ir veikta trokšņa stratēģisko karšu izstrāde dzelzceļa līnijai „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle” [19]. Izstrādātās trokšņa kartes ataino trokšņa rādītāju L_{diena} , L_{vakars} , L_{nakts} un L_{dvn} vērtības arī Lielvārdes novada teritorijā (skat. Pielikumu Nr.1).

Trokšņa novērtēšanai un kartēšanai tika piemēroti trokšņa rādītāji:

- L_{diena} , kas raksturo diskomfortu dienas laikā;
- L_{vakars} , kas raksturo vakarā radušos diskomfortu;
- L_{nakts} , kas raksturo trokšņa radītos miega traucējumus;
- L_{dvn} , kas raksturo trokšņa radīto kopējo diskomfortu.

Visas diennakts laikā (diena, vakars, nakts) ir novērojami trokšņa robežlielumu pārsniegumi Lielvārdes novada teritorijās, kuras atrodas dzelzceļa līnijas tuvumā - vidēji 400 - 500 m platā joslā gar dzelzceļa līniju trokšņa radītais kopējais diskomforts ir robežās līdz 55 – 65 dB(A).

Saistībā ar dzelzceļa līnijai tuvumā esošajām izglītības iestādēm, ir apkopoti trokšņa līmeņa robežlielumi. Informācija par maksimālo trokšņa līmeni pie izglītības iestāžu fasādēm attēlota 5.tabulā.

5. tabula

Lielvārdes novada izglītības iestādes, kas ir pakļautas noteiktam trokšņa līmenim dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” tuvumā [19]

Trokšņa rādītājs	Trokšņa līmenis dB(A)		
	40-44	45-49	50-54
L_{diena}	Lielvārdes pamatskola Lielvārdes VPIL* Pūt Vējiņi, Jumpravas vidusskola, Lielvārdes VPIL* Zvaniņš	Edgara Kauliņa Lielvārdes vidusskola	
L_{vakars}	Lielvārdes pamatskola Kaibalas pamatskola Jumpravas vidusskola Lielvārdes PII* Zvaniņš	Edgara Kauliņa Lielvārdes vidusskola Lielvārdes PII* Pūt Vējiņi	
L_{nakts}	Lielvārdes pamatskola Lielvārdes PII* Zvaniņš Kaibalas pamatskola Jumpravas vidusskola	Edgara Kauliņa Lielvārdes vidusskola Lielvārdes PII* Pūt Vējiņi	
L_{dvn}		Lielvārdes PII* Zvaniņš	Lielvārdes pamatskola Edgara Kauliņa Lielvārdes vidusskola Lielvārdes PII* Pūt Vējiņi Kaibalas pamatskola Jumpravas vidusskola

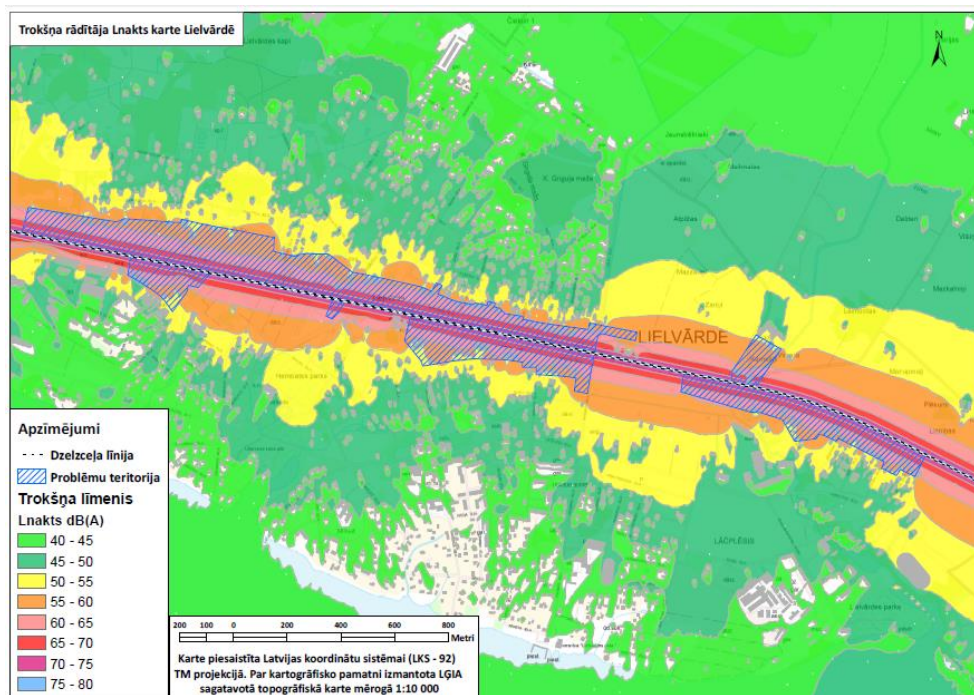
* PPI - pirmsskolas izglītības iestāde; VPPI - vispārējās pirmsskolas izglītības iestāde

MK noteikumos Nr. 16 Publiskās apbūves teritorijā, tai skatā izglītības un zinātnes iestāžu teritorijās noteiktais trokšņa robežlielums ir no 55 – 60 dB(A). Salīdzinot MK noteikumos Nr.16 definētos robežlielumus ar apkopotajiem rezultātiem, var secināt, ka tiešā izglītības iestāžu tuvumā netiek pārsniegti trokšņa robežlielumi.

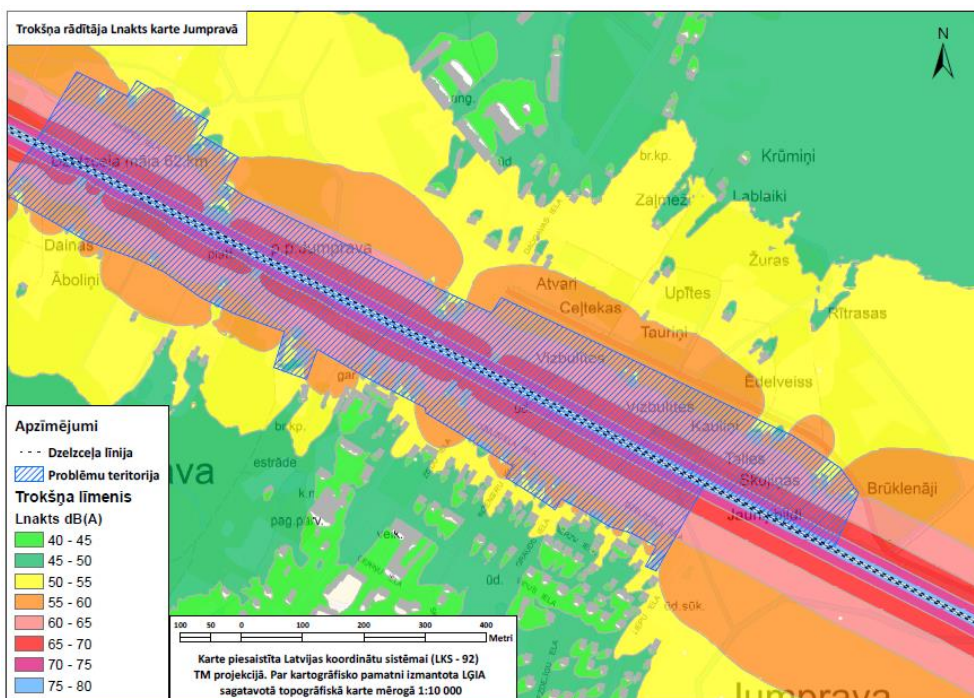
Rīcības plānā vides trokšņa samazināšanai dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle” tika izstrādātas trokšņa stratēģiskās kartes, kuras ietver arī Jumpravas un Lielvārdes pilsētas trokšņu kartes [12].

Rīcības plāna izstrādes sākuma posmā tika noteiktas nozīmīgākās problēmu teritorijas jeb akustiskā diskomforta zonas, kurām tika izstrādāti troksni samazinoši pasākumi. Atbilstoši plānā iekļautajiem trokšņa stratēģiskās kartēšanas rezultātiem trokšņa robežlielumu pārsniegumi nakts laikā ir lielāki nekā vakara un dienas periodos, tostarp arī Lielvārdes un Jumpravas teritorijās [12].

Trokšņa līmeņa novērtējums Jumpravā un Lielvārdē ir attēlots trokšņa radītāja L_{nakts} kartēs (sk. 4 un 5. attēlu).

4. attēls. Trokšņa rādītāji L_{nakts} karte Lielvārdē [12]

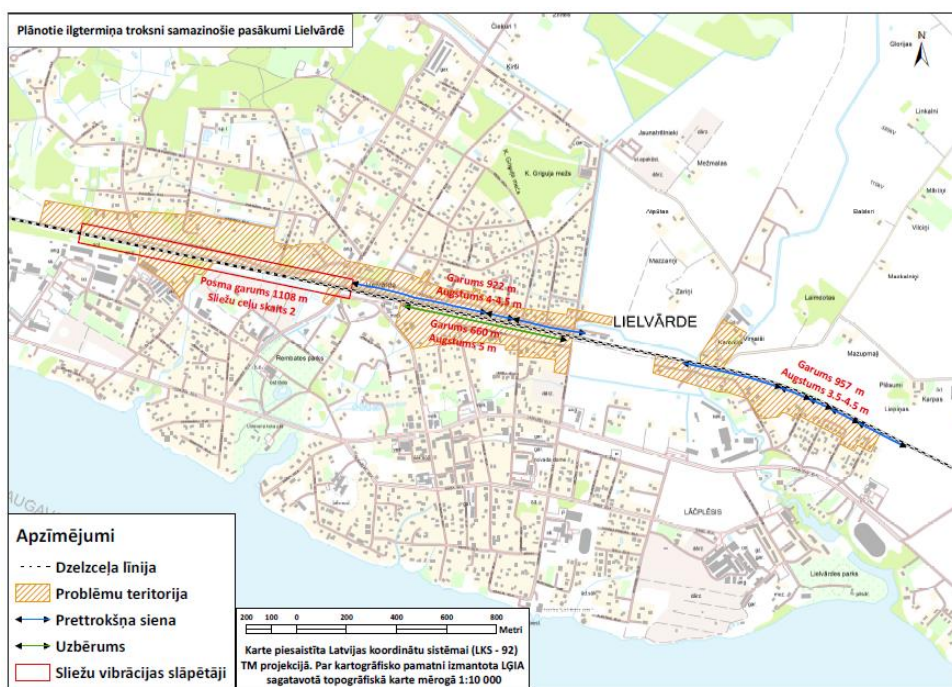
5. attēls. Trokšņa rādītāji L_{nakts} karte Jumpravā [12]

Plānā izstrādātie priekšlikumi, lai samazinātu vilcienu kustības radīto troksni Lielvārdē, ir sekojoši [12]:

- uzstādīt prettrokšņa sienas ar kopējo garumu 1 944 m;
- izveidot 660 m garu uzbērumu;

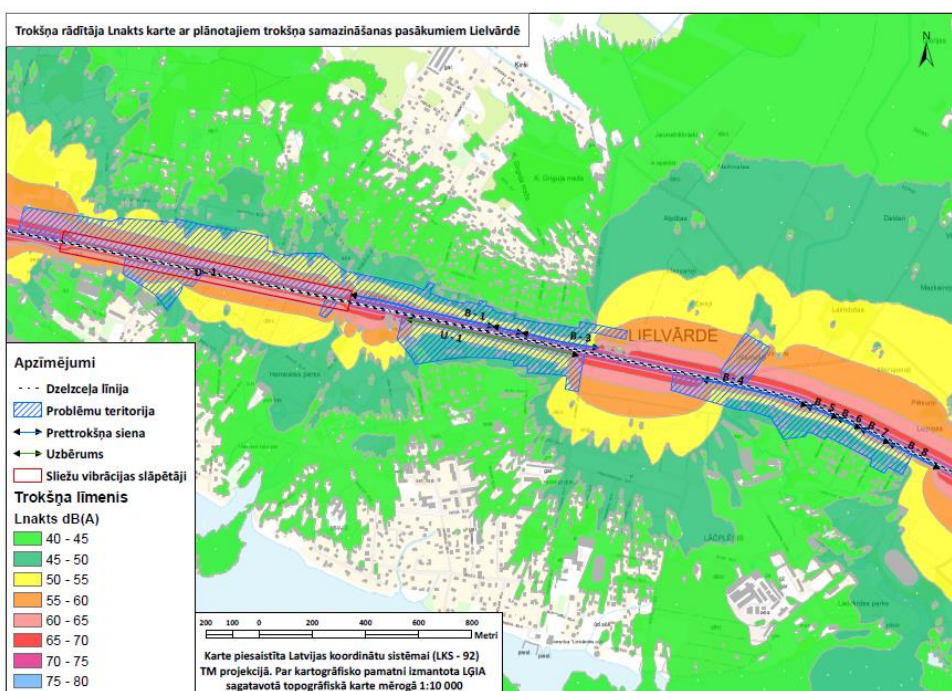
- aprīkot 1 108 m garu sliežu posmu ar sliežu vibrācijas slāpētājiem.

Prettrokšņu un uzbērums izvietojums, kā arī sliežu posmi ar sliežu vibrācijas slāpētājiem Lielvārdē atainoti 6.attēlā.

6. attēls. Trokšņu samazināšanas pasākumi Lielvārdē [12]

Istenojot pasākumus vilcienu radītā trokšņa samazināšanai Lielvārdē, ir iespējams gandrīz par 60 % samazināt pilsētas teritorijas platību, kurās šobrīd tiek pārsniegts trokšņa rādītājs naktīs (L_{nakts}). Karte ar trokšņa līmeņiem pēc trokšņa samazināšanas ir redzama 7.attēlā.

7. attēls. Trokšņa rādītāji L_{nakts} karte Lielvārdē pēc trokšņu samazināšanas pasākumu ieviešanas [12]

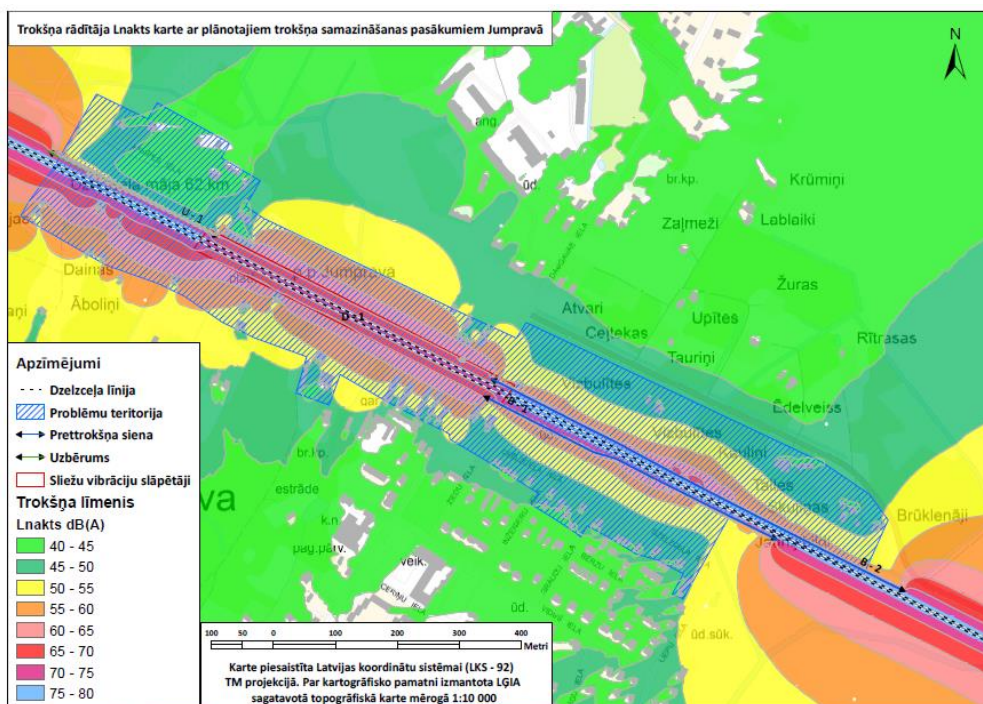
- uzstādīt divas prettrokšņa sienas ar kopējo garumu 1 280 m;
- izveidot 307 m garu uzbērumu;
- aprīkot 556 m garu sliežu posmu ar sliežu vibrācijas slāpētājiem.

Prettrokšņu un uzbērumu izvietojums, kā arī sliežu posmi ar sliežu vibrācijas slāpētājiem Jumpravā atainoti 8. attēlā.

Plānotie ilgtermiņa pasākumi trokšņa samazināšanai dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmā „Salaspils – Aizkraukle” tiks realizēti pakāpeniski laika periodā pēc 2019. gada atbilstoši pieejamiem finanšu resursiem [12]. Izstrādājot jauno teritorijas plānojumu būtu jāņem vērā noteiktās akustiskā diskomforta zonas un plānotās darbības tajās.

- veikt balasta slāņa sablīvēšanu;
- atjaunojamajos posmos izmantot garslīdes (sliekšņu metināšana garos posmos);
- veikt pārmiju nomaiņu;
- izmantot elastīgas sliekšņu starplikas;
- izmantot jauna tipa sliekšņu stiprinājumus.

9. attēls. Trokšņa rādītāji L_{nakts} karte Jumpravā pēc trokšņu samazināšanas pasākumu ieviešanas [12]

Autotransports

Kā otrs būtiskākais trokšņa avots Lielvārdes novada teritorijā ir autotransports - autoceļi A6 un P80.

VAS „Latvijas Valsts ceļi” uzdevumā 2012.gadā tika veikta trokšņa stratēģisko karšu izstrāde valsts galvenā autoceļa A6 posmam no autoceļa A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers – Saulkalne) līdz Lielvārdei. Izstrādātās kartēs ataino trokšņa rādītāju L_{dienas} , L_{vakars} , L_{nakts} un L_{dvn} vērtības tikai daļai no Lielvārdes pilsētas, neiekļaujot visu Lielvārdes novada teritoriju, kuru šķērso autoceļš A6 [20] (sk. Pielikumu Nr.2). Lai gan trokšņu kartes neatāina trokšņa izplatību visā Lielvārdes novada teritorijās, kas piekļaujas autoceļam A6, var novērot trokšņa līmeņa un tā izplatības tendences [21]. Tiešā autoceļa A6 tuvumā trokšņa līmenis ir novērojams robežās no 60 – 75 dB(A), kas, ņemot vērā transporta intensitāti uz autoceļa A6 (sk. 1.tabulu), būtu piemērojams visā autoceļa posmā, kas šķērso Lielvārdes novada teritoriju. Līdz ar to var secināt, ka visas diennakts laikā (diena, vakars, nakts) ir novērojami trokšņa robežlielumu pārsniegumi Lielvārdes novada teritorijās, kuras atrodas autoceļa A6 tuvumā - vidēji 400 - 500 m platumā. Prognozējams, ka trokšņa radītais kopējais diskomforts ir robežās līdz 55 – 65 dB(A).

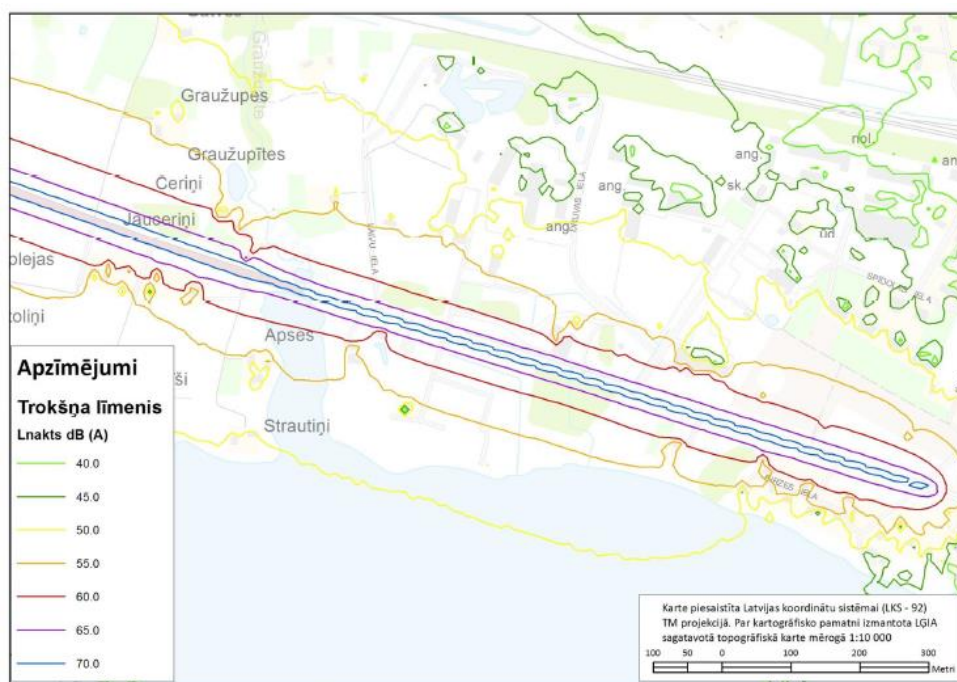
VAS „Latvijas Valsts ceļi” uzdevumā ir izstrādāts “Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts galvenā autoceļa A6 Rīga – Daugavpils – Baltkrievijas robeža (Pāternieki) posmam no Rīgas līdz Lielvārdei” [22]. Rīcības plāna ietvaros tika izstrādātas stratēģiskās trokšņu kartes, noteiktas nozīmīgākās trokšņa diskomforta zonas un sagatavoti plānoto trokšņa samazinājuma pasākumu rezultāti. Kā viena no trokšņa diskomforta zonām ir noteikta daļa no Lielvārdes pilsētas. Lielvārdē ir paredzēts izvietot 12 necaurspīdīgas, absorbējošas trokšņa barjeras ar kopējo garumu 1 622 m un virsmas laukumu 6 412 m² [22]. Trokšņu barjeru izvietojums un trokšņa līmeņa samazinājums ir redzams 10. un 11. attēlā.

Izvietojot trokšņa barjeras, autoceļa tuvumā iespējams samazināt trokšņa līmeni par 5 – 10 dB(A). Rīcības plānā [22] ir izvērtēta plānoto pasākumu lietderība (ekonomiskais pamatojums). Saistībā ar Lielvārdē noteikto diskomforta zonu ir secināts, ka plānoto pasākumu teorētiskais atmaksāšanās laiks pārsniedz vidējo trokšņa barjeru ekspluatācijas laiku. Pasākumu ieviešanas izmaksas

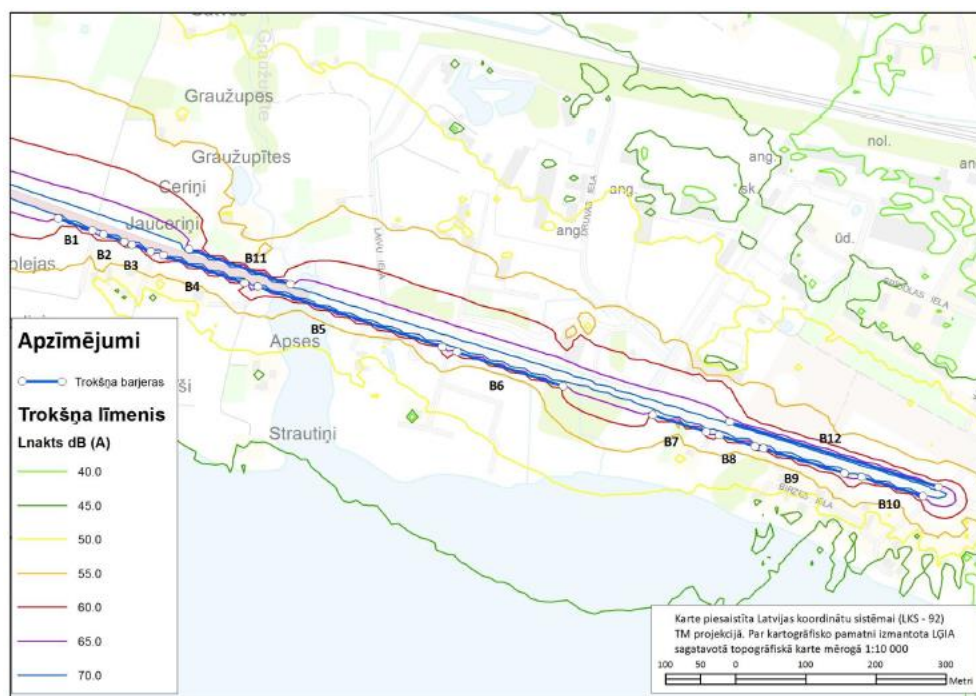
uzskatāmas par nesamērīgi augstām, kas ir tipiskas tādām teritorijām, kurās no trokšņa ietekmes nepieciešams aizsargāt mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas. Līdz ar to, kā alternatīva tiek piedāvāta „klusos” ceļa segumu lietošanas iespējas. Klusais ceļu segums ir īpašas struktūras un tekstūras asfaltbetona segums, kas samazina to trokšņa līmeni, kas rodas automašīnu riepu un ceļa seguma kontakta rezultātā. Rīcības plānā [22] tiek minēts, ka lietojot klusos ceļa segumus, iespējams panākt pat 3 – 5 dB (A) lielu trokšņa līmeņa samazinājumu, kas pielīdzināms autotransporta kustības intensitātes samazinājumam par 50 – 70%. Kā arī informatīvu pasākumu īstenošana par potenciālo trokšņa problēmu novēršanu. Kā piemēram, informēt iedzīvotājus par trokšņa līmeņiem diskomforta zonās un ierobežot jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju veidošanu šajās vietās. Šādā veidā tiktu novērsta jaunu jutīgu teritoriju veidošanu nākotnē, kuru aizsardzībai pret trokšņa ietekmi būtu nepieciešami līdzekļi no valsts vai pašvaldību budžeta.

Kā jau iepriekš tika minēts 4.1. apakšnodaļā saistībā ar autoceļa P80 izbūvi, ir novērojams satiksmes intensitātes samazinājums uz autoceļa A6 (sk. 1.tabulu). Trokšņa līmenim ir tieša saistība ar satiksmes intensitāti. Iepriekš veiktās izpētes [20] [22] neatbilst satiksmes intensitātes datus par pilnu 2014.gadu (izpētes veiktas 2012. un 2014. gadā), kur ir novērojams lielākais satiksmes intensitātes samazinājums. Līdz ar to, prognozējams, ka autoceļa A6 posmā, kas skar Lielvārdes novada teritoriju ir sagaidāms trokšņa līmeņa samazinājums.

2013.gada novembrī tika pabeigta autoceļa P80 posma būvniecība, kas šķērso Lielvārdes novada teritoriju [9]. Līdz šim nav publiski pieejama informācija par iespējamo trokšņa līmeni autoceļa P80 tuvumā. Balstoties uz iepriekš veiktajiem pētījumiem [20] [22] un apkopoto satiksmes intensitāti uz autoceļa P80 posmā, kas šķērso Lielvārdes novada teritoriju (sk. 1.tabulu), var secināt, ka prognozējamais trokšņa līmenis autoceļa tiešā tuvumā ir robežās no 60 – 75 dB(A). Autoceļa P80 satiksmes intensitātes dati par 2014.gadu ir pielīdzināmi autoceļa A6 (posmam Lielvārde – P32) satiksmes intensitātes datiem 2012.gadā (~5% atšķirība). Līdz ar to ir prognozējams, ka sagaidāmais trokšņa līmenis autoceļa P80 tuvumā būs līdzīgs kā autoceļa A6 tuvumā.

10. attēls. Trokšņa diskomforta zona Lielvārdē – trokšņa līmenis pirms pasākumu realizācijas [22]

11.attēls. Troksņa diskomforta zona Lielvārdē – troksņa līmenis pēc pasākumu realizācijas [22]

Ņemot vērā, ka autoceļš P80 Lielvārdes novadā galvenokārt šķērso mežu teritorijas un lauksaimniecības teritorijas, tad nav sagaidāmi troksņa līmeņa pārsniegumi. Prognozējams, ka vienīgā teritorija, kuru skars troksņa līmeņa pārsniegumi, ir esošā Lēdmanes ciema teritorija (esošais teritorijas plānojums ietver dzīvojamās apbūves teritorijas). Šobrīd Lēdmanes ciema teritorijas robeža ir netālu no autoceļa P80 un tiešā tuvumā ir jau esošas dzīvojamās mājas (skat. 12.attēlu).

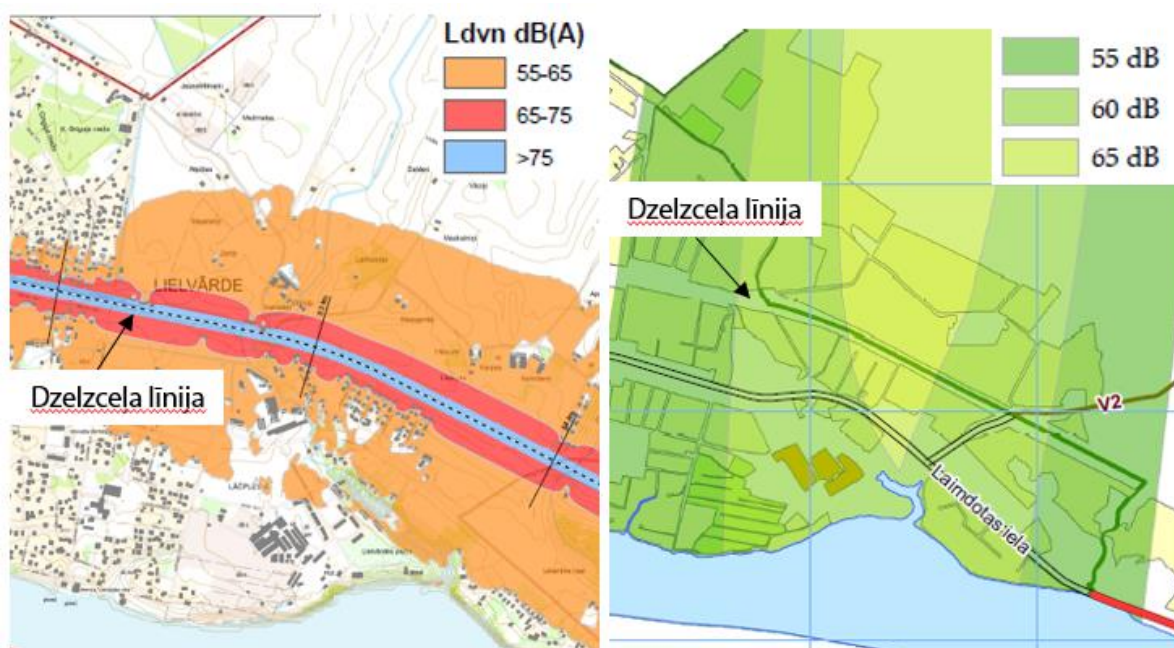

12. attēls. Dzīvojamās mājas netālu no autoceļa P80.

Lai izvirzītu nepieciešamos pasākumus troksņa izplatības samazinājumam Lēdmanes pagasta lauku teritorijā, vispirms ir nepieciešams noteikt troksņa līmeni dzīvojamo māju tuvumā un ekonomisko pamatojumu pasākumu īstenošanai.

Aviācijas transports

Lielvārdes novada attīstības programmas 2011. – 2017. gadam SIVN [8] minēts, ka par potenciālu trokšņa avotu var kļūt Lielvārdes novadā esošais Nacionālo bruņoto spēku bāzes “Lielvārde” lidlauks. Lidlauks neatrodas Lielvārdes novada teritorijā, bet lidmašīnu pacelšanās vieta plānota virs Lielvārdes novada [8]. Kā jau tas tika minēts 4.1. apkašnodalā, 2014.gada 25. septembrī notika Gaisa spēku aviācijas bāzes lidlauka svinīga atklāšana dienas un nakts vizuālo lidojumu operācijām [14]. Tiek plānota ilgtermiņā lidlauka attīstība. Attīstības apjomi, plānotās gaisa kuģu kustības intensitātes dati nav publiski pieejami un detalizēta prognozējamā ietekme Vides pārskatā nav iekļauta. Balstoties uz sniegto informāciju Lielvārdes novada attīstības programmas 2011. – 2017. gadam SIVN [8], lidmašīnas pacelsies un nolaidīsies pāri Lielvārdes pašvaldības teritorijai. Lidlauka radīto trokšņa līmeņu sadalījuma zonas ir atrodamas Pielikumā Nr.3. 70 un 75 dB zonas, kas uzskatāmas par paaugstināta trokšņa līmeņa teritorijām, skar neapdzīvotas vietas lauku teritorijas rietumu daļā (tiešā tuvumā nav pastāvīgu receptoru, kas izjustu iespējamo negatīvo ietekmi). Paaugstināta trokšņa zonas – 55 – 65 dB – šķērso Lielvārdes pilsētas austrumu daļu un Lielvārdes pagasta teritorijas rietumu daļu 1 – 2,5 km platā joslā [8]. Lielvārdes pilsētā dzelzceļa zemes nodalījuma josla (noteiktā akustiskā diskomforta zona [12]) un autoceļa A6 posms pārklājas ar lidlauka radīto trokšņu intensitātes aprēķinātajām zonām (55 dB, 60 dB un 65 dB zonas) (skat. 13.attēlu).

13. attēls a) Dzelzceļa radītā trokšņa izplatība [12];

b) Lidlauka radītās trokšņa zonas [23]

Tiek prognozēts, ka šai joslā periodiski – vairākas reizes diennakti būs dzirdams zemu lidojošu lidmašīnu radītais troksnis, bet tas nesasnies vērtības, kas radītu nopietnu diskomfortu [12]. Ņemot vērā, ka lielākajā daļā šajā teritorijā esošais fona trokšņa līmenis (troksnis no autotransporta un dzelzceļa kustības) ir robežās no 45 – 65 dB (A), tad summējot fona trokšņa līmeni un lidlauka periodiskās darbības radīto, tiešā trokšņa ietekme nebūs izteikti jūtama. Tas izriet no trokšņu summēšanas fizikālajām likumsakarībām, kur pie esoša trokšņa līmeņa pieskaitot mazāka vai tāda pat skaļuma troksni summārais trokšņa līmenis nemainās. Taču palielinoties lidlauka darbības intensitātei, atsevišķi būtu jāizvērtē trokšņa līmeņa paaugstināšanos akustiskā diskomforta zonā.

Secinājumi

Trokšņa līmenis galveno trokšņa avotu (autotransporta un vilciena satiksme) tuvumā ir būtisks faktors, kas ir jāņem vērā teritorijas plānojuma izstrādē, īpaši uzmanību pievēršot noteiktajām akustiskā diskomforta zonām (Lielvārde, Jumprava), kā arī potenciālajām akustiskajām diskomforta zonām (Lēdmane).

Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā tika mainītas Lēdmanes ciema robežas. Jaunajā teritorijas plānojumā Lēdmanes ciema ziemeļu robeža iet gar Ogres upi. Līdz ar to ir samazināta dzīvojamās apbūves teritorija, kas ir tiešā autoceļa P80 tuvumā.

Neapbūvētajās teritorijās, kas atrodas tiešā autoceļa (A6 un P80) vai dzelzceļa tuvumā satiksmes radītais troksnis pārsniedz trokšņa robežlielumus. Šīs teritorijas tādēļ nav ieteicams izmantot dzīvojamajai apbūvei.

Teritorijās, kur novērots paaugstināts trokšņa līmenis no jau esošiem trokšņa avotiem (autotransports, dzelzceļš, aviācijas transports), ieteicams ierobežot jaunu stacionāru trokšņa avotu izveidi.

4.3. Ūdens kvalitāte

Saskaņā ar Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu 2010. – 2015. gadam, Lielvārdes novads ietilpst trīs ūdensobjektu teritorijās (sk. 6.tabulu).

6. tabula

Ūdensobjekti Lielvārdes novadā [24]

Nr.p.k.	Kods	Nosaukums	Kvalitāte ¹	Sasniedzamā kvalitāte ²	Pilsētas vai pagasti un ūdensobjekta platība katrā no tiem, km ²
1	D416	Ogre	Laba	Laba	Jumpravas pagasts 2.84; Lēdmanes pagasts 47.42; Lielvārde ar lauku teritoriju 2.72
2	D419	Ogre	Vidēja	Laba	Lēdmanes pagasts 28.78
3	D427 SP	Daugava	Slikta	Laba	Jumpravas pagasts 84.24; Lēdmanes pagasts 2.31 Lielvārde ar lauku teritoriju 57.26

¹Ekoloģiskā kvalitāte vai (stipri pārveidotiem ūdensobjektiem) ekoloģiskais potenciāls; vērtējums izdarīts Plāna [24] izstrādes laikā, 2009.gadā.

²Ekoloģiskā kvalitāte vai (stipri pārveidotiem ūdensobjektiem) ekoloģiskais potenciāls; sniedzamais vērtējums, kas noteikts Plāna [24] izstrādes laikā

Kā riska ūdensobjekti Lielvārdes novada teritorijā, kuros labu stāvokli plānots sasniegt līdz 2015. gadam, ir noteikti Ogre (D419) un Daugava (D427 SP). Ogres risku nerasniegt labu ūdens kvalitāti rada izkliedētais piesārņojums, kā arī morfoloģiskie pārveidojumi. Daugavas apgabalā risku nerasniegt labu ūdens kvalitāti rada galvenokārt piesārņojums (gan punktveida, gan izkliedētais) [24].

Lielvārdes novads atrodas D7 pazemes ūdens objektu teritorijā, kuram ir labi gan kvalitatīvie, gan kvantitatīvie rādītāji.

Lai sasniegtu noteikto ekoloģisko kvalitāti ūdensobjektiem, ir izstrādāti pamata pasākumi plāna īstenošanai [24]. Pasākumi, kas attiecināti uz Lielvārdes novada pašvaldību ir sekojoši:

- Rīcības virziens - samazināt punktveida piesārņojuma ietekmi uz ūdeņu stāvokli, t.sk., novērst virszemes ūdeņu piesārņošanu ar prioritārajām vielām un vielām, kas kavē noteikto vides kvalitātes mērķu sasniegšanu, novērst jūras ūdeņu piesārņojuma palielināšanos;
 - Nodrošināt notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām apdzīvotās vietās ar CE 2000-10 000 līdz 2015.g. 31.decembrim.
 - Nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu dzeramā ūdens sagatavošanu apdzīvotās vietās ar CE 2000 - 10 000 līdz 2015.g. 31. decembrim
- Papildu pasākumi, kas īstenojami konkrētos Daugavas apgabala ūdensobjektos:
 - Veikt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukciju, lai nodrošinātu augstāku notekūdeņu attīrīšanas pakāpi. Noteiktais izpildes termiņš: 2015.g. decembris

Šobrīd tiek sagatavots jauns Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016. – 2021. gadam, kurā tiks izvērtēta pašreizējā situācija un izstrādāti pasākumi ūdens kvalitātes uzlabošanai [25].

Artēziskā ūdens ieguve un ūdens izmantošanas apjomi Lielvārdes novadā ir aprakstīti Lielvārdes novada attīstības programmas 2011. – 2017. gadam SIVN Vides pārskatā. Teritorijas plānojuma SIVN šī informācija netiek iekļauta, lai izvairītos no informācijas dublēšanās.

2013.gadā Veselības inspekcijas auditmonitoringa programmas ietvaros tika izmeklēti četri Lielvārdes novada dzeramā ūdens paraugi, kuros noteikti ķīmiskie un mikrobioloģiskie rādītāji (skat. 7. tabulu). Vienā no četrām paraugu ņemšanas vietām ir konstatēti mikrobioloģiskie rādītāji - enterokoku klātbūtne. Ja tiek konstatēta enterokoku klātbūtne, nekavējoties jāveic atkārtotas analīzes un nepieciešamības gadījumā jāīsteno korektīvie pasākumi (ārpuskārtas dezinfekcija), lai novērstu iespējamus draudus patērētāju veselībai. Pārējās paraugu ņemšanas vietās netika konstatēta neatbilstība [26].

7. tabula

Dzeramā ūdens kvalitātes neatbilstība Lielvārdes novadā [26]

Ūdensapgādes uzņēmums	Gada vid. dienn. piegād. ūdens daudz., m ³	Ūdens lietotāju skaits	Parauga ņemšanas vieta adrese	Paraugu skaits	Konstatētā neatbilstība
Lielvārdes Remte SIA, Raiņa iela 11a, Lielvārde,	110 m ³	2400	Dzīvojamās mājas virtuves izlietnes krāns, Ceriņu iela 3, Lielvārde	1	-
Lielvārdes Remte SIA Raiņa iela 11a, Lielvārde,	160 m ³	2000	Lielvārdes pamatskolas virtuves krāns, Avotu iela 2, Lielvārde	1	-
Lielvārdes Remte SIA Raiņa iela 11a, Lielvārde,	320 m ³	1600	Kafejnīcas virtuves krāns, Dravnieku iela 8, Lielvārde	1	-
Jumpravas PA Daugavas iela 6, Jumpravas pagasts	200 m ³	900	Jumpravas vidusskolas virtuves krāns, Ozolu iela 14, Jumprava	1	enterokoki 4 kvv/10

Salīdzinot 2009. un 2013.gada Veselības inspekcijas auditmonitoringa datus par dzeramā ūdens kvalitātes neatbilstību Lielvārdes novadā, ir novērojams, ka dzelzs un duļķainības neatbilstība vairs neuzrādās. Lai uzlabotu dzeramā ūdens kvalitāti ir jāveic ūdensapgādes trases rekonstrukcija.

Lielvārdes pilsētā, Jumpravā, Lēdmanē un Dzelmēs ir centralizētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kas savāc lielāko daļu novadā radītā piesārņojuma. Līdz 2013.gadam pārsvarā ūdens apgādes infrastruktūra Lielvārdes novadā bija novecojusi. Kā piemēram, Dzelmju ciemā kanalizācijas tīkli tika izbūvēti 70.gados un notekūdeņu attīrīšanas stacijas nebija ierīkota, bija uzstādītas tikai nosēdakas, kas bija tehniski nolietotojušās un nenodrošināja notekūdeņu pienācīgu attīrīšanu. Nepietiekami attīrītie notekūdeņi no Dzelmēm nokļuva Daugavā, tieši dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas” [4].

Līdz šim ir veikti vairāki ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanas projekti [27] [28] [29]:

- “Ūdenssaimniecības attīstība Lielvārdes novada Jumpravas pagasta Dzelmēs” (2013.gads);
- “Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Lielvārdē II kārtā” (2012.gads);
- “Ūdenssaimniecības attīstība Lielvārdes novada Lēdmanes pagasta Lēdmanes ciemā” (2013.gadā noslēgts līgums);
- “Ūdenssaimniecības attīstība Lielvārdes novada Jumpravas pagasta Jumpravas ciemā” (2013.gadā noslēgts līgums).

Ūdenssaimniecības attīstības projektu ietvaros būtiski tiek uzlabota ūdens kvalitāte Lielvārdes novadā, nodrošinot iedzīvotājiem kvalitatīvu dzeramā ūdens padevi un samazinot lokālo piesārņojumu no nepietiekošas notekūdeņu attīrīšanas. Realizējot visus paredzētos ūdenssaimniecības projektus, ūdens kvalitāte tiktu pozitīvi ietekmēta un prognozējams, ka, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, no Lielvārdes novada Daugavas baseinā novadītais paliekošais piesārņojums, tiks samazināts [8]. Kopumā vērtējot Lielvārdes novada atstāto ietekmi uz ūdens kvalitāti, tā tiek vērtēta, kā nebūtiska [17].

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas uzdevumā 2013.gadā tika izstrādāts ziņojums [30], kas izvērtē ūdenssaimniecības (notekūdeņu savākšanas, attīrīšanas un novadīšanas) situāciju Latvijas apdzīvotajās vietās (tostarp arī Lielvārdē un Jumpravā). Ziņojuma mērķis bija noteikt ar notekūdeņiem vidē nonākošā piesārņojuma nozīmīgākos avotus un nepieciešamos situācijas uzlabošanas pasākumus. Ziņojuma izstrādes gaitā tika aprēķināts dabā novadītais piesārņojuma daudzums Latvijas aglomerācijās un apdzīvotās vietās. Dabā novadītajā piesārņojumā tika noteikts bioloģiskā skābekļa patēriņa daudzums (BSP-5), suspendētās vielas (SV), ķīmiskā skābekļa patēriņa lielums (KSP), fosfora daudzums (P) un slāpekļa daudzums (N). Prognozētais kopējais novadītais piesārņojuma daudzums 2015.gadā Lielvārdes aglomerācijā un Jumpravā ir apkopots 8. tabulā.

8. tabula

Kopējais dabā novadītais piesārņojums, t/gadā (prognozēts 2015.gadam) [30]

Nosaukums	Vielu daudzumi, t/gadā				
	BSP5	KSP	SV	N	P
Lielvārde	22	75	25	20.7	4.1
Jumprava	16.43	28.57	13.40	5.88	1.18
Kopā:	38.43	103.57	38.4	26.58	5.28

Šobrīd reālā situācija Lielvārdes novadā varētu atšķirties no prognozētā piesārņojuma daudzuma, ņemot vērā, ka tikai 2013.gadā tika pabeigta ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošana Dzelmju ciemā, kā arī šobrīd tiek realizēti projekti Jumpravas un Lēdmanes ciemā.

Lielvārdes novada teritorijā ir uzsākts projekts "Meliorācijas sistēmu rekonstrukcija Lielvārdes novadā". Projekta ietvaros 2014.gadā tika plānots rekonstruēt 2 meliorācijas sistēmas – zemesgabalā „Atpūtas” Lielvārdes pagastā un zemesgabalā „Viļņi” Jumpravas pagastā [31]. Šobrīd esošās māla drenāžas caurules atsevišķās vietās piesērējušas vai bojātas un nepilda savas susināšanas funkcijas. Pavasara palu, vasaras - rudens plūdu, kā arī ilgstošu lietusgāžu rezultātā sistēmās tiek novērots uz zemes virsas stāvošs ūdens. Paredzēta meliorācijas sistēmu rekonstrukciju 3625 m garumā. Pēc pēdējās pieejamās informācijas Lielvārdes novada pašvaldība uz laiku pārtraukusi īstenot projektu, līdz ar to projekts vēl nav īstenots līdz galam [32].

Secinājumi:

Lielvārdes novada teritorijā jau izstrādātie un plānotie ūdenssaimniecības attīstības projekti novērš potenciālo negatīvo ūdens piesārņojumu. Nepieciešams sekot līdzi, kā izmainās ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte un vai tiek sasniegti Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010. – 2015. gadam noteiktie kritēriji. Kā arī jāvērtē jaunie kritēriji, kas tiks izstrādāti Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. – 2021. gadam.

4.4. Augsnes kvalitāte

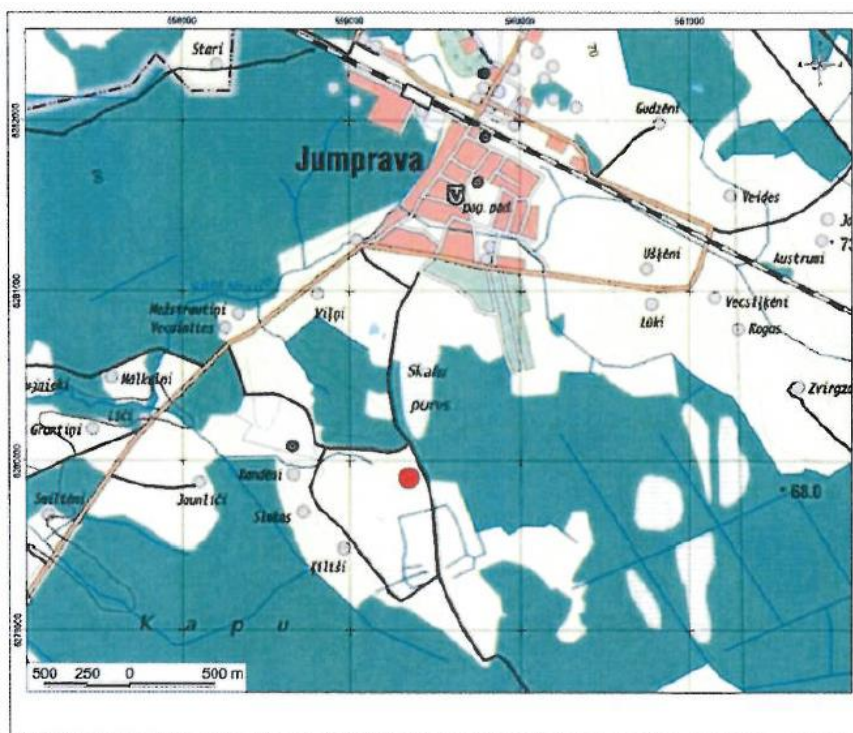
Jumpravas un Lēdmanes pagastu teritorijās ir novērojama lauksaimniecības zemju aizaugšana [4] [5], kas izskaidrojama ar lauksaimnieciskās darbības finansiālo neefektivitāti šajās teritorijās. Daļai no agrāk apsaimniekotajām platībām aizaugot samazinās saimnieciski izmantojamo zemju platība. Vērtējot no vidi ietekmējošo faktoru viedokļa, neapsaimniekotās platības aizaug ar krūmiem un nezālēm, kas samazina augsnes auglību, daļēji degradējot vidi. Samazinoties lauksaimniecības intensitātei, samazinās minerālmēslu izmantošana, kas pozitīvi ietekmē gan augsnes, gan ūdens kvalitāti, gan bioloģisko daudzveidību. Kultivētām zemēm aizaugot, vienlaikus iespējama arī bioloģiskās daudzveidības samazināšanās. Daudzviet neapsaimniekotās platības (lauksaimniecības zemes) tiek apmežotas - tiek mainīta zemes lietošanas kategorija [4] [5]. Veicot visus apmežošanas pasākumus saskaņā ar normatīvajiem aktiem, nelabvēlīga ietekme uz vidi nav prognozējama.

Atkritumu apsaimniekošana

Augsnes kvalitāti negatīvi ietekmējoši faktori Lielvārdes novadā ir saistīti ar neatbilstošu atkritumu apsaimniekošanu [2].

2011.gada jūlijā tika slēgta sadzīves atkritumu izgāztuve „Krātuves” Jumpravas pagastā (skat. 14.attēls) un uzsākta tās rekultivācija. Rekultivācija tika pabeigta novembrī [4].

Attiecībā uz monitoringa pasākumiem vides stāvokļa kontrolei izgāztuvē un tās apkārtnē, rekultivācijas projekta ietvaros izveidoti 4 monitoringa urbumi. Vides stāvokļa monitorings rekultivētajā izgāztuvē ir veicams 20 gadu laikā pēc izgāztuves slēgšanas. Regulārs vides stāvokļa novērojums ļauj konstatēt izmaiņas vidē. 2013. un 2014.gadā monitoringa rezultāti uzrāda, ka gruntsūdeņu piesārņojums atbilst vāja piesārņojuma kategorijai. Veiktajos mērījumos neviens no parametriem nepārsniedz mērķlielumu un robežlieluma vidējo vērtību. Gan 2013., gan 2014.gada monitoringa rezultāti uzrāda piesārņojuma rādītāju koncentrāciju izmaiņas monitoringa urbumos, kas skaidrojams ar sezonāli mainīgā gruntsūdens plūsmas virzienu un neliecina par izgāztuves ietekmes palielināšanos. Piesārņojuma raksturs ir līdzīgs abos veiktajos novērojumos [33] [34].

14. attēls Izgāztuves “Krātuves” novietojums [33]

Lielākā daļa Lielvārdes novada iedzīvotāju izmanto centralizēto atkritumu savākšanas sistēmu [35], kā piemēram, Jumpravas pagastā centralizēto atkritumu savākšanas pakalpojumus izmanto 80 % pagasta iedzīvotāji [29].

15. attēls. Atkritumu šķirošanas laukums Lielvārdē

Lielvārdes pilsētā 2012. gadā tika izveidots atkritumu šķirošanas laukums. Šķirošanas laukumā ir izbūvēts un labiekārtots šķiroto atkritumu pieņemšanas punkts. Šķiroto atkritumu pieņemšanas laukumā Lielvārdes iedzīvotāji un uzņēmumi var bez maksas nodot jebkuru daudzumu šķiroto

atkritumu, tādējādi samazinot to mājsaimniecības atkritumu daudzumu, par kuru izvešanu ir jāmaksā, kā arī sekmējot praktisku ieguldījumu vides aizsardzībā.

Gan Jumpravas, gan Lēdmanes pagasta teritorijās [4] [5] kā antropogēno ietekmi uz teritoriju rada apmeklētāji, kuri to izmanto rekreācijas nolūkos. Viena no galvenajām problēmām ir tūristu atstātie atkritumi. Kā piemēram, Ogres upe ir iecienīta ūdenstūristu vidū, jo īpaši pavasarī un rudenī.

Secinājumi:

Daudzviet Lielvārdes novadā novērojama lauksaimniecības zemju aizaugšana. Kopumā vērtējot renaturalizācijas procesu, tā rezultātā notiek vairāku faktoru izmaiņas, kas augsnes kvalitāti var gan uzlabot, gan pasliktināt.

Lielvārdes pilsētā izveidotais atkritumu šķirošanas laukums dod iespēju iedzīvotājiem sniegt savu ieguldījumu vides kvalitātes uzlabošanā. Motivējot iedzīvotājus izmantot atkritumu šķirošanas laukuma pakalpojumus, tiks samazināts gan nelietderīgs resursu patēriņš, gan sadzīves atkritumu un bīstamo atkritumu nelikumīga izvešana, kā piemēram, apkārtnes mežos.

Lai mazinātu antropogēno slodzi rekreācijas teritorijās, ieteicams pievērst uzmanību atkritumu atbilstošai apsaimniekošanai.

4.5. Klimata pārmaiņas

Kopējās iezīmes Latvijas klimatam nosaka Saules starojuma pieplūdes daudzums, gaisa masu pārnese ar atmosfēras cirkulāciju no Atlantijas okeāna ziemeļu daļas, Baltijas jūras un Rīgas līča tuvums, kā arī reljefs. Lielvārdes novada klimata raksturojošie lielumi būtiski neatšķirsies no citiem Latvijas novadiem [36]. Līdz ar to Latvijas kopējo klimata iezīmes var attiecināt arī uz Lielvārdes novadu. Būtiskas klimata izmaiņas veicina siltumnīcefektu izraisīto gāzu (SEG) emisiju palielināšanās atmosfērā. Lai mazinātu SEG emisiju koncentrācijas pieaugumu, ir jāizvēlas alternatīvie energoresursi, lai nodrošinātu patērētājus ar nepieciešamo enerģijas daudzumu. Atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielināšana primārās enerģijas patēriņā samazina ietekmi uz klimata pārmaiņām un apkārtējo vidi.

Vietējām pašvaldībām un novadiem ir izšķiroša loma ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai, jo 80% no enerģijas patēriņa un CO₂ emisiju ir cieši saistīti ar pilsētu darbību. Lai vecinātu Eiropas Savienības noteiktos mērķus klimata pārmaiņu mazināšanai, ir izveidota Pilsētu mēru pakta iniciatīva ar mērķi atbalstīt vietējo pašvaldību centienus ilgtspējīgas enerģētikas politikas īstenošanā. Lielvārdes novads šai iniciatīvai pievienojās 2011. gada 28. decembrī un apņēmas sasniegt 20% CO₂ emisiju samazinājumu līdz 2020. gadam un 2012.gadā tika izstrādāts Ilgtspējīgas enerģijas rīcības plāns 2013.-2020.gadam (IERP). IERP ir aprakstīta esošā situācija un apkopoti izejas dati par pašvaldības, daudzdzīvokļu un terciārā sektora ēkām, enerģijas avotiem un transporta sektoru un noteiktas CO₂ emisijas gan kopējās, gan no katra sektora atsevišķi. IERP izstrādes gaitā tika definēta vīzija un mērķi Lielvārdes novadam un apkopotas idejas dažādām rīcībām, lai sasniegtu izvirzīto vīziju un mērķus, kā arī izstrādāts laika plāns un iespējamie finansējuma avoti [16].

4.6. Vides piesārņojums

Pēc LVĢMC pieejamās informācijas Lielvārdes novadā piesārņotu vietu nav, bet ir 15 potenciāli piesārņotās vietas, kas ir uzskatītas Lielvārdes novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam SIVN Vides pārskatā un atrodamas LVĢMC uzturētajā datu bāzē (skat. Pielikums Nr.4). Lielākā daļa

potenciāli piesārņoto vietu atrodas Jumpravas un Lēdmanes pagastā. Līdz šim nav veikti papildus pētījumi potenciāli piesārņotajās vietās Lielvārdes novada teritorijā.

Neveicot šādas izpētes, pakāpeniski izzūd šādu teritoriju izdalīšanas jēga, jo piesārņojums iespējams ir izplatījies tālāk, līdz ar to samazinājusies tā koncentrācija, kā arī notiek pašattīršanās procesi, kā rezultātā datubāze zaudē aktualitāti.

Secinājumi

Lielvārdes novada teritorijā atrodas tikai potenciāli piesārņotas vietas, kuru piesārņojuma koncentrācija laika gaitā varētu būt mainījusies. Veidojot jaunu apbūvi, jāpievērš uzmanība, vai plānotā darbība neatrodas potenciāli piesārņotā vietā. Nepieciešams izvērtēt iespējamo negatīvo ietekmi, kā arī veikt nepieciešamības gadījumā sanācijas darbus.

Iespēju robežās veicināt potenciāli piesārņotu vietu izpēti un atkarībā no rezultātiem vai nu izslēgšanu no datu bāzes, vai nepieciešamos pasākumus sanācijai.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir noteikts, ka būvniecība un ēku un būvju izmantošana ir aizliegta piesārņotās teritorijās, ja nav veikta šīs teritorijas izpēte un rekultivācija un/vai sanācija.

4.7. Vides stāvoklis teritorijās, kuras plānošanas dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt

4.7.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, objekti, mikroliegumi

Lielvārdes novada teritorijā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: dabas liegums "Daugava pie Kaibalas", dabas parks "Ogres ieleja", ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis "Rumbiņas ūdenskritums", aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi: "Lielvārdes parks" un "Rembates parks", kā arī aizsargājami dižkoki un dižakmeņi un 3 mikroliegumi.

16. attēls. Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis "Rumbiņas ūdenskritums"

17. attēls. Apskates objekti "Lielvārdes parkā"

Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 sarakstā ir iekļauti: dabas liegums "Daugava pie Kaibalas", dabas parks "Ogres ieleja" un mikroliegums "Dzelmes". Dabas liegumam "Daugava pie Kaibalas" un dabas parkam "Ogres ieleja" ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni 2008. – 2018.gadam.

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" teritorijas dabas aizsardzības plānā ir iespēju robežās saskaņota dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas, tūrisma attīstības un vietējo iedzīvotāju intereses. Plānā ir iekļauti teritorijas apsaimniekošanas pasākumi, zonējums un sagatavots individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts. Dabas liegumam izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK noteikumi Nr.668), kas ir spēkā kopš 2009.gada 30.jūnija [37].

Dabas parkam "Ogres ieleja" līdz šim nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Dabas parka izmantošanu reglamentē vispārējie īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Kā tiek minēts Lēdmanes pagasta teritorijas plānojuma 2005.-2017. monitoringa ziņojumā, ievērojot teritorijas plānojumā noteiktās teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasības, vides stāvoklis Lēdmanes pagastā nav pasliktinājies, to starp arī dabas parkā "Ogres ieleja". Kā negatīva ietekme ir tūrisma attīstība dabas parka teritorijā, ja nav nodrošināta atbilstoša infrastruktūra. Palielinoties tūristu plūsmai, palielinās atkritumu daudzums, kas var nonākt vidē. Antropogēnā slodze var negatīvi ietekmēt bioloģisko daudzveidību.

Mikroliegums "Dzelmes" atrodas Lielvārdes novada Jumpravas pagastā. Mikroliegums „Dzelmes” veidots, lai aizsargātu lakstaugu pioniersabiedrības kaļķainās augsnēs.

Pēc 2001.gada MK noteikumiem Nr.131 „Par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”, Lielvārdes novadā ir noteikti dabas pieminekļi – aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi:

- Rembates parks – atrodas Lielvārdes pilsētas teritorijā. Parka robežas ir iezīmētas Lielvārdes novada teritorijas plānojumā;
- Lielvārdes parks – atrodas Lielvārdes pilsētas teritorijā. Parka robežas ir iezīmētas Lielvārdes novada teritorijas plānojumā.

2001.gada MK noteikumi Nr.175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem” Lielvārdes novadā nosaka šādu dabas pieminekli – aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas objektu:

- Rumbiņas ūdenskritums – atrodas Lielvārdes parka teritorijā. Tā atrašanās vieta ir iezīmēta Lielvārdes novada teritorijas plānojumā.

Secinājumi:

Līdz šim teritorijas plānojumu atstātā ietekme uz Natura 2000 teritorijām nav būtiska, kā piemēram ietekme uz dabas parku „Ogres ieleja” un dabas liegumu „Daugava pie Kaibalas” [4] [5]. Jaunais teritorijas plānojums ir balstīts uz spēkā esošajiem plānojumiem, līdz ar to prognozējams, ka, ievērojot normatīvajos aktos norādīto, arī jaunais teritorijas plānojums sekmēs bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un neatstās būtisku negatīvu ietekmi.

4.7.2. Derīgo izrakteņu ieguves un karjeru izstrādes teritorijas

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sagatavotajā derīgo izrakteņu krājumu bilanci par 2013.gadu norādīts, ka Lielvārdes novadā ir četras derīgo izrakteņu atradnes un tās visas atrodas Jumpravas pagastā (skat. 9. tabulu).

9. tabula

Derīgie izrakteņi, atradnes, izmantošana un krājumi Lielvārdes novadā [38]

Derīgais izraktenis	Atradnes nosaukums	Izmantošana	Krājumi 2014.g. 1.janvārī, tūkst.m ³
Dolomīts	Jaunarāji	Šķembām, būvniecībai	50.27
Dolomīts	Laučiņi	Šķembām	112.23
Dolomīts	Piekalni	Šķembām, būvniecībai	322.31
Smilts-grants	Dzelmes	Būvniecībai, ceļu būvei	38.07

Lēdmanes pagastā ir iespējams iegūt kūdras. Balstoties uz veiktajām izpētēm, kūdra iespējams izmantot nelielos daudzumos Grēperu purvā. Teritorijas plānojumā Grēperu purva teritorijā ir iezīmēta potenciālā kūdras ieguves teritorija – R-1 (derīgo izrakteņu teritorija).

Secinājumi:

Teritorijas plānojumā ir ņemtas vērā derīgo izrakteņu ieguves vietas un attiecīgi izstrādāti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Teritorijas plānojumā kā „Rūpniecības apbūves teritorijas - derīgo izrakteņu ieguves teritorijas R-1” noteiktas jau darbojošos karjeru teritorijas, kā arī derīgo izrakteņu atradņu teritorijas, kurām veikta detalizēta izpēte un saņemtas derīgo izrakteņu ieguves licences/pases un teritorijas, kurās veikta tikai izpēte un ir atrasti derīgie izrakteņi.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir noteikti nosacījumi, kurus izpildot derīgo izrakteņu ieguve atļauta arī „Lauksaimniecības teritorijās (L)” un „Mežu teritorijās (M)”.

4.7.3. Rūpniecības apbūves teritorijas

Lielvārdes novadā rūpniecības apbūves teritorijas aizņem ~1% (aptuveni 250 ha) no novada platības [29]. Lielākā daļa rūpnieciskās apbūves teritorijas, kas atrodas Lielvārdes pilsētā, aizņem teritorijas līdzās A6 šosejai un Rīgas – Daugavpils dzelzceļa līnijai. Lielvārdē lielākā ražošanas teritorija ir Lielvārdes pilsētas rietumu daļā (*bijusī Lauku tehnikas teritorija*) un Lāčplēša alus darītavas teritorijā. Lielvārdes pagastā - galvenokārt Kaibalā (augkopības komplekss, siltumnīcu

teritorija, zvēru ferma u.c.) [8]. Daļa no šīm teritorijām ir neapgūtas teritorijas, kas pašlaik daudzviet ir degradētas un netiek izmantotas. Līdzīga situācija ir arī Lēdmanes un Jumpravas pagastā.

Secinājumi:

Jaunajā teritorijas plānojumā rūpnieciskās apbūves teritorijas (R) nav būtiski izmainītas – saglabāts zonējums, kurā ir jau esošie ražošanas uzņēmumi un tiem blakus esošās teritorijas, ja nepieciešama to darbības paplašināšana. Ieteicams izvērtēt degradēto rūpniecības apbūves teritoriju izmantošanas veidu maiņas iespējas.

4.7.4. Meži un lauksaimniecības zemes

Lielvārdes novadā meži aizņem ~34% no novada platības. Mežu masīvos atrodas aizsargājamie augi: daudzgadīgā mēnesene, jumstiņu gladiola, augstais gaiļpiesis un dzegužpuķe [8]. Divi mikroliegumi atrodas Lēdmanes pagasta meža teritorijā. Mežu teritorijas sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un meža platībās ar dabas aizsardzības atzīmēm galvenā funkcija ir dabas vides aizsardzība.

Lauksaimniecības zemes novadā aizņem ~50% no novada teritorijas. Vislielākais lauksaimniecībā izmantojamās zemes īpatsvars ir aramzemei, kas aizņem ~68% no visām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm. Salīdzinoši mazāk – 21% aizņem ganības, 9% – pļavas un 2% – augļu dārzi. [8].

Jumpravas un Lēdmanes pagastu teritorijās ir novērojama lauksaimniecības zemju aizaugšana [4] [5], kas izskaidrojama ar lauksaimnieciskās darbības finansiālo neefektivitāti šajās teritorijās. Līdz ar to samazinās saimnieciski izmantojamo zemju platība. Kā viens no iemesliem lauksaimniecībā izmantojamās zemes resursu degradācijai ir novecojošās novadgrāvju un meliorācijas sistēmas [8].

Secinājumi:

Lauku teritorijās funkcionālais zonējums nav noteikts ļoti detalizēti – teritorijas plānojums paredz iespēju izstrādāt lokālplānojumus vai detālplānojumus. Līdz ar to, izstrādājot lokālplānojumus vai detālplānojumus, ieteicams atsevišķi analizēt neperspektīvo lauksaimniecības zemju apmežošanu vai citu saimniecisko darbību sekas, kas saistītas ar zemes lietojuma mērķa maiņu.

5. Riska teritorijas un objekti

Ar MK rīkojumu Nr.369 „Par Valsts civilās aizsardzības plānu” 2011.gada 9.augustā tika apstiprināts „Valsts civilās aizsardzības plāns” (MK rīkojums Nr. 581 “Grozījumi “Valsts civilās aizsardzības plānā”, 2014.gada 14.oktobrī), kurā paredzēti preventīvie, gatavības un seku likvidācijas pasākumi praktiski visiem Latvijas valstī iespējamajiem apdraudējumu veidiem, ietverot kā dabas, tā tehnogēnās katastrofas.

Saskaņā ar minēto plānu Lielvārdes novadā neatrodas neviens valsts vai reģionālas nozīmes risku radošs objekti.

Civilās aizsardzības plānā ir ietverti Latvijā iespējamie apdraudējuma veidi. Lielvārdes novada teritorijai, kā viens no riskiem ir noteikta plūdu iespējamība, ko var izraisīt Daugavas hidroelektrostacijas. ledzīvotāju drošību var apdraudēt Daugavas kaskādes hidroelektrostaciju dambju pārrāvumi lielu plūdu, terora aktu vai zemestrīces rezultātā, kas var izsaukt „ķēdes reakciju”, izraisot aizsargdambju pārrāvumus upes lejtecē atrodošās hidroelektrostacijās krasi pieaugušā spiediena rezultātā. Pļaviņu hidroelektrostacija ūdenskrātuves dambja pārrāvuma gadījumā tiks appludinātas vairākas novadu teritorijas, tostarp arī Lielvārdes pilsēta un Lielvārdes novada teritorija [39].

Civilās aizsardzības plānā Lielvārdes novada teritorijai kā risks ir noteikta bīstamo vielu noplūde no maģistrālā gāzes vada un bīstamajām kravām, ko pārvadā dzelzceļa tranzīta maršrutos (Zilupe - Rēzekne-2 - Krustpils - Rīga; Indra - Daugavpils - Krustpils – Rīga). Paaugstinātas bīstamības zonas ir dzelzceļa mezglos, uz dzelzceļa tiltiem, vienlīmeņa dzelzceļa pārbrauktuvē, kur dzelzceļš krustojas ar autoceļiem. Šajos objektos, pieaugot avārijas bīstamības iespējamībai, notikuma sekas var mainīties no nenoīmīgām līdz katastrofālām, ņemot vērā to, ka bīstamās kravas pārvadā arī gar Lielvārdes novada apdzīvotām vietām, radot apdraudējumu cilvēku veselībai un videi [39].

Lielvārdes novada teritoriju šķērso Nacionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta risku teritorija – valsts galvenais autoceļi (A6, P80) un stratēģiskās (valsts) nozīmes dzelzceļa līnijas Indra – Daugavpils – Krustpils – Rīga [39].

Secinājumi:

Izstrādājot teritorijas plānojumu, jāpievērš uzmanība iespējamajiem apdraudējuma veidiem un teritorijām, kuras tās skar.

6. Nulles scenārijs – teritorijas plānojuma neīstenošanas scenārijs

2009.gadā teritoriālās reformas rezultātā Lielvārdes novadam mainījās noteiktās robežas. Līdz ar to novada teritorija tika paplašināta, iekļaujot arī Lēdmanes un Jumpravas pagastu teritorijas. Lielvārdes novadam nav vienota teritorijas plānojuma, kurš atbilstu pašreizējai likumdošanai.

Ja jaunais Lielvārdes novada teritorijas plānojums 2016.–2027.gadam netiktu īstenots (izstrādāts un apstiprināts), Lielvārdes novada teritorijas izmantošanu un telpisko attīstību reglamentētu trīs dažādi teritorijas plānojumi: 2009.gadā apstiprinātie Lielvārdes novada teritorijas plānojuma 2002.–2014.gadam grozījumi, 2005.gadā apstiprinātais Lēdmanes pagasta teritorijas plānojums 2005.–2017.gadam un 2006.gadā apstiprinātais Jumpravas pagasta teritorijas plānojums 2005.–2017.gadam. Tādējādi varam vērtēt iespējamās vides un tās kvalitātes izmaiņas saistībā ar spēkā esošajiem novada teritorijas plānojumiem.

Šobrīd spēkā ir trīs atšķirīgi teritorijas plānojumi, kas katrs nosaka atšķirīgu plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanu un izmantošanas aprobežojumus, kas veicina nepārdomātu teritorijas attīstību. Detalizēts spēkā esošo teritorijas plānojumu apraksts ir iekļauts Lielvārdes teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā.

Pašreizējās dzīvojamās apbūves attīstības tendences neatbilst spēkā esošo plānojumu prognozēm. Izstrādājot jauno teritorijas plānojumu, šie aspekti ir pārskatīti. Ja plānošanas dokuments – teritorijas plānojums – netiktu īstenots, trūktu kopējā redzējuma par novada teritoriju. Tā vietā Lielvārdes novada telpu pieņemot vairākus fragmentārus risinājumus.

Perspektīvās apbūvējamās teritorijas

Esošais Lēdmanes pagasta teritorijas plānojums paredz perspektīvo apbūvējamās teritorijas, kurās ir vāji attīstīta infrastruktūra, nav izbūvēta vai tikai daļēji izbūvēta (Aviekstes, Rozītes, Lēdmanes muiža, Everti, Lēdmanes ciems).

Jumpravas pagasta teritorijas plānojuma ietvaros ir paplašinātas ciemu Jumpravas un Dzelmies robežas, kā rezultātā ciemu teritorijās ir iekļautas ievērojamas lauksaimniecības un meža teritorijas, perspektīvā paredzot šajās teritorijās mazstāvu dzīvojamo apbūvi. Arī šajās teritorijās nav infrastruktūras.

Jaunu teritoriju attīstībai nepieciešama atbilstošs infrastruktūras nodrošinājums, kā piemēram, ūdens apgāde un notekūdeņu novadīšanas un attīrīšanas sistēmas. Potenciāls risks ir ūdens piesārņojums, nepietiekami attīrītu notekūdeņu un fekālā piesārņojuma nokļūšana virszemes un pazemes ūdeņos.

Jumpravas pagasta teritorijas plānojumā ārpus ciemu robežām lielas lauksaimniecības teritorijas paredzētas perspektīvās savrupmāju apbūves izvietojumam. Tās galvenokārt koncentrētas gar valsts galveno autoceļu Rīga – Daugavpils – Krāslava – Baltkrievijas robežu. Dzīvojamās apbūves izvietojuma valsts galveno autoceļu tiešā tuvumā veicina potenciālu diskomforta zonu veidošanu (trokšņa līmeņa pārsniegumi, gaisa piesārņojums no autotransporta).

Mežu teritorijas

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos mežu teritorijām nav noteikta pieļaujamā minimāli atdalāmā platība, kas pieļauj to, ka daļot meža teritoriju iespējams veidot ļoti mazas zemes vienības.

Ražošanas apbūve, karjeru teritorijas

Jumpravas ciemā plānots paplašināt arī ražošanas objektu apbūvei paredzētās teritorijas. Jumpravas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir nedefinēti karjeri – derīgo izrakteņu atradnes, kā arī noteikta atļautā izmantošana, bet Grafiskajā daļā karjeru teritorijas kā teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana attēlota tikai daļēji un šajās teritorijās ir noteikta arī otra plānotā (atļautā) izmantošana – perspektīvās jauktas sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijas. Savukārt paskaidrojuma rakstā norādīts, ka pēc karjeru izstrādes, rekultivācijas rezultātā šajās teritorijās jāplāno jaukta sabiedrisko iestāžu apbūve. Skaidri nedefinējot teritorijas izmantošanu var veidoties haotiska apbūve un diskomforta zonas, ja jauna dzīvojamo apbūve ir pieļaujama tiešā ražošanas objektu tuvumā.

Applūstoša teritorija

Ciema Dzelmies teritorijā iekļauta arī apbūvei nelabvēlīga (applūstoša) teritorija - robežojas ar Daugavas upi. Apbūve šajā teritorijā ir aizliegta.

Secinājumi:

Neīstenojot Lielvārdes novada teritorijas plānojumu 2016. – 2027. gadam, var prognozēt negatīvu ietekmi uz pašvaldības ekonomisko un sociālo attīstību.

Izstrādājot gan Lēdmanes, gan Jumpravas teritorijas plānojumu, nav ievēroti vienoti teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas apzīmējumi un formulējumi plānojuma Grafiskajā daļā un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos, kā arī Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir nedefinētas teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana, bet Grafiskajā daļā šādu teritoriju nav.

Šobrīd spēkā esošais plānojums dabas parkam "Ogres ieleja" teritorijas izmantošanu nosaka 31.03.2010. MK noteikumi Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Šobrīd spēkā esošajos teritorijas plānojumos nav integrēti dabas parka "Ogres ieleja" dabas aizsardzības plāna izvirzītie teritorijas izmantošanas un apsaimniekošanas rekomendācijas. Jaunais teritorijas plānojums paredz ievērot dabas aizsardzības plānos (gan dabas parka "Ogres ieleja", gan dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas") noteiktās teritorijas izmantošanas un apsaimniekošanas rekomendācijas.

Jaunais Lielvārdes teritorijas plānojums nodrošinās vienotus zonējuma principus, vienādus zonējuma apzīmējumus, kā arī vienotus Teritorijas izmantošanas un Apbūves noteikumus.

Tomēr, ja pieņem, ka izveidojas apstākļi, kuru dēļ netiek realizēts šis teritorijas plānojums, prognozējams, ka īsā un vidējā termiņā tas tomēr neatstātu būtisku ietekmi uz vides stāvokli kopumā novada teritorijā. Vides stāvoklis un tā izmaiņu dinamika lielā mērā saglabātos tāda pati, kā šī teritorijas plānojuma realizācijas gadījumā. Taču, ja esošās problēmas risinošs teritorijas plānojums netiktu apstiprināts ilgtermiņā (kas ir ļoti maz iespējams), tad negatīvas ietekmes iepriekš aprakstīto iemeslu dēļ visticamākais varētu rasties.

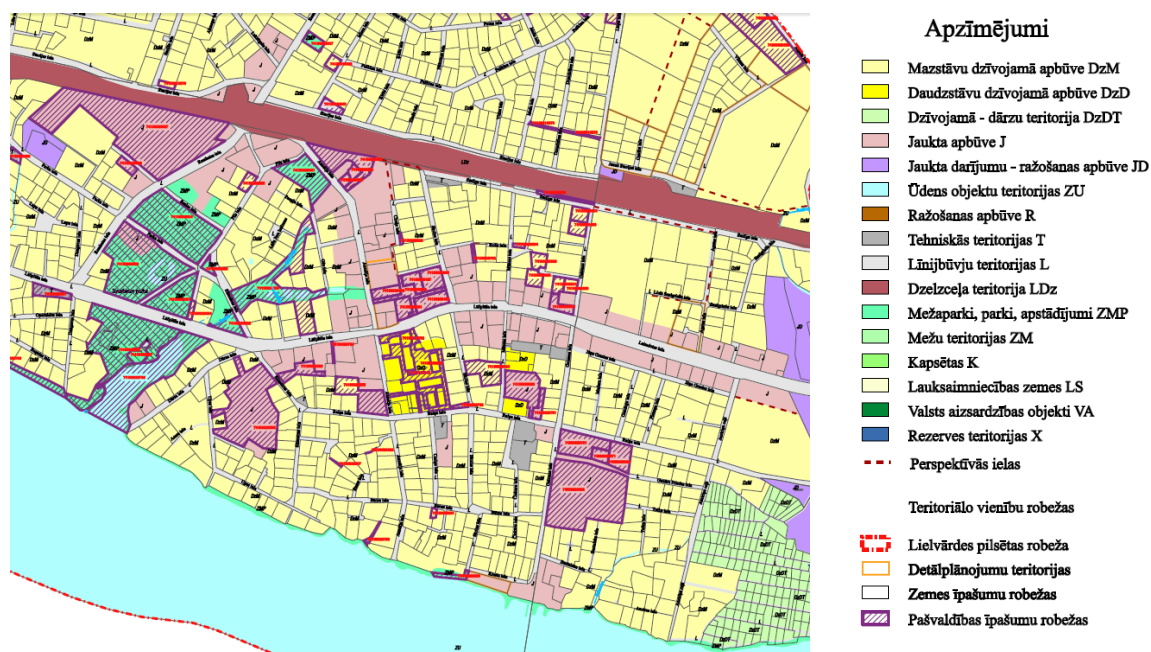
7. Teritorijas plānojuma alternatīvas

Lielvārdes teritorijas plānojuma izstrādes gaitā tika izvērtētas alternatīvas.

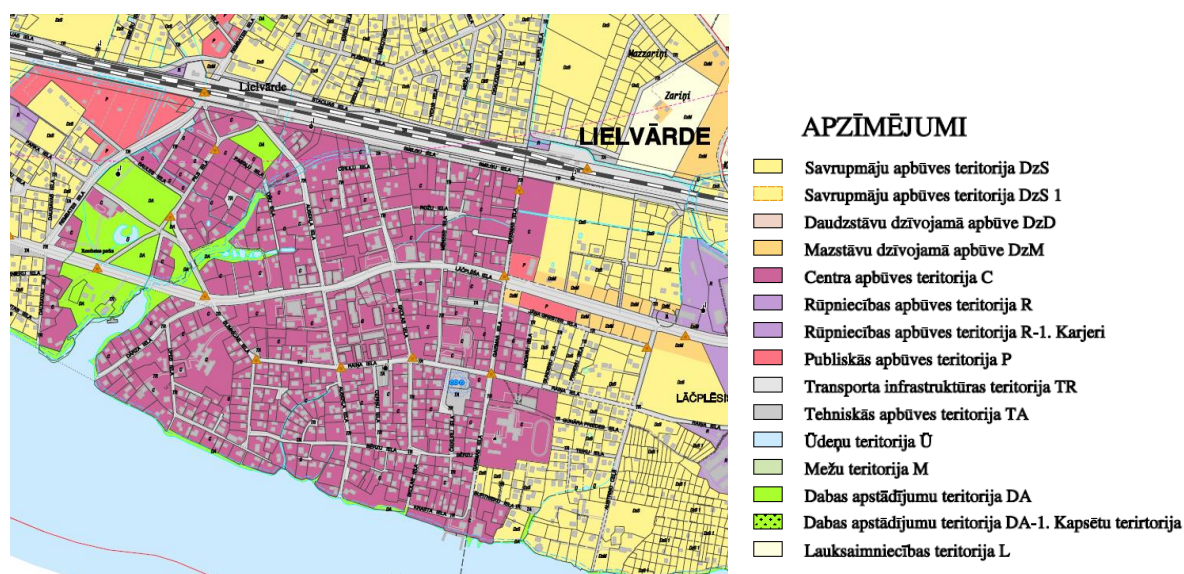
1. Lielvārdes pilsētas centrs

Saistībā ar Lielvārdes pilsētas attīstības virzieniem, tika noteikti divi scenāriji (skat. 18. un 19. attēls):

1. Lielvārdes pilsētas teritorijas plānojums paliek nemainīgs – tiek saglabāti spēkā esošā plānojuma risinājumi;
2. Noteikt centra apbūves teritoriju - centra kvartāls, kas noteikts kā Lielvārdes centra telpiskās attīstības vīzija.

18. attēls. Lielvārdes novada teritorijas plānojuma – Lielvārdes pilsētas plānojuma 1.alternatīva

19. attēls. Lielvārdes novada teritorijas plānojuma – Lielvārdes pilsētas plānojuma 2.alternatīva

Lielvārdes pilsēta ir novada attīstības centrs, administratīvais un pakalpojumu centrs, dzīvesvieta, darba tirgus, izglītības, aktīvās atpūtas un tūrisma centrs. Pilsētās centrā līdz šim noteiktas funkcionālās zonas (skat.18.attēlu) - mazstāvu dzīvojamās, daudzstāvu dzīvojamās, jaukta apbūves, tehniskās apbūves teritorijas, transporta infrastruktūras, ūdeņu teritorijas, dabas un apstādījumu teritorijas. Līdz šim nav noteiktas pilsētas centra aptuvenās robežas.

Izvērtējot otro alternatīvu, tika pieņemts plānojumā nenoteikt jauktas apbūves teritorijas, bet noteikt centra apbūvi pilsētas centra kodolam. Izvēloties kā vienu no zonējumiem jaukta centra apbūvi, rodas iespēja brīvāk izvēlēties, kādas funkcijas šajās teritorijās atļaut. Līdz ar to pilsētas centram tika izvēlēts zonējums jaukta centra apbūve. Šādas teritorijas noteikšana funkcionāli iezīmē arī pilsētas centra aptuveno robežu. Nosakot centra teritorijas robežas, tiek līdzsvarota ilgtermiņa telpiskās attīstības koncepcija.

2.Rūpniecības apbūves teritorijas (R)

Lielvārdes novada teritorijas plānojuma izstrādes gaitā tika izvērtētas iespējas paplašināt rūpniecības apbūves teritorijas (R), ar iespēju attīstīt dažādus ražošanas un pakalpojumu objektus. Izvērtējot esošo situāciju novadā, tika konstatētas vairākas neapgūtas rūpniecības apbūves teritorijas, kas pašlaik daudzviet ir degradētas un netiek izmantotas. Līdz ar to teritorijas plānojumā netika iekļauta rūpniecības apbūves teritoriju (R) paplašināšana, lai teritorijas netiku pakļautas degradācijas riskam.

Izņēmums ir rūpnieciskās apbūves teritorijas: R - 1. Plānojumā rūpnieciskās apbūves teritorijas (R - 1) noteiktas zemes gabaliem, kur jau ir derīgo izrakteņu teritorijas un tām blakus esošās teritorijas, ja nepieciešama darbības paplašināšana. Derīgo izrakteņu teritorijās ir veikta derīgo izrakteņu izpēte un saņemts apliecinājums, ka minētajā teritorijā ir derīgo izrakteņu iegulas.

3.Dabas un apstādījumu teritorijas (DA); Lauksaimniecības teritorijas (L)

Pamatojoties uz zemes īpašnieku iesniegumiem par zemes lietojuma maiņu dzīvojamās apbūves teritorijām, tiek izvērtēti iespējamie risinājumi zemes lietojumam. Zemes lietojuma maiņa dzīvojamās apbūves teritorijām samazina pieļaujamo apbūves intensitāti zemes gabalā un iespējamo apbūves intensitātes pieaugumu kopumā, nodrošinot vairāk "zaļās" zonas teritorijas. Kā divas alternatīvas zemes lietojumam šādos gadījumos tiek izskatītas: dabas un apstādījumu teritorijas (DA) vai lauksaimniecības teritorijas (L).

Salīdzinot DA un L teritoriju atļautos izmantošanas veidus, DA teritorijās atļautā apbūve un izmantošana ir ierobežotāka nekā L teritorijās. Kā piemēram, DA teritorijās pieļaujama dzīvojamā apbūve kā dārza māju apbūve, ko pārsvarā veido ģimenes dārziņi ar būvēm, kas paredzētas sezonas rakstura izmantošanai. L teritorijās kā dzīvojamā apbūve atļauta viensētu apbūve/ savrupa apbūve, ko veido viena vai vairākas individuālās dzīvojamās ēkas. Līdz ar to var secināt, ka DA teritorijas potenciāli radīs mazāku antropogēno slodzi uz vidi, salīdzinot ar L teritorijām.

No vides aspektu viedokļa, vērtējot alternatīvas, zemes izmantojuma maiņai, kā primārā alternatīva būtu jāizvēlas DA teritorijas, palielinot Lielvārdes pilsētas DA teritoriju īpatsvaru.

4.Iespējamie risinājumi/ objekti teritorijas plānojumā

Lielvārdes novada pašvaldība uzsākot teritorijas plānojuma izstrādi [2], izvērtēja iespējamos risinājumus, kas ir noteikti likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā minētajām darbībām, kurām ir nepieciešams sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums:

- lauksaimniecības zemes apmežošana;

- dzīvnieku kapsētu ierīkošana;
- pastāvīga kempinga vietu ierīkošana;
- tematisko parku ierīkošana;
- autoceļa P80 būvniecība.

Teritorijas plānojumā nav konkrēti noteiktas lauksaimniecības teritorijas, kuras ir plānots apmežot. Ja tiks plānota apmežošana zemes platībai, kas ir lielāka par 50 ha, tiks veikts sākotnējais izvērtējums.

Izvērtējot esošo situāciju, teritorijas plānojumā netika iekļautas teritorijas dzīvnieku kapsētu un tematisko parku ierīkošanai.

Teritorijas plānojumā nav nodalītas pastāvīgas kempinga vietas, kurām būtu nepieciešams izstrādāt sākotnējo izvērtējumu. Tūrismam attīstoties, var tikt izveidotas jaunas kempinga vietas, to starp arī īpaši aizsargājamā dabas teritorijās. Šādā gadījumā tiks ievērotas likumā noteiktās prasības.

Lielvārdes novadā autoceļa P80 posma būvniecība atbilst likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. pielikumā minētajām darbībām. Ņemot vērā, ka autoceļa būvniecība tika veikta neatkarīgi no Lielvārdes novada teritorijas pašreizējās plānošanas attīstības, autoceļa ietekme ir izvērtēta 4.nodaļā, analizējot esošo situāciju Lielvārdes novadā.

8. Teritorijas plānojuma īstenošanas būtiskākās ietekmes uz vidi un ietekmju samazināšana

Teritorijas plānojuma izstrādē ievērots pēctecības princips, jo plānojuma risinājumiem par pamatu ņemtas pilsētas un pagastu teritorijas plānojumos esošās plānotās (atļautās) izmantošanas, pielāgojot tās jaunajiem zonējumiem.

Lielvārdes novada teritorijas plānojums paredz daudzveidīgākus un elastīgākus izmantošanas veidus visās zonējumu teritorijās. Tāpēc novada teritorijas plānojums, izņemot pilsētas un ciemu teritorijas, netiek izstrādāts ļoti augstā detalizācijas pakāpē, šādam mērķim paredzot iespēju izstrādāt lokālplānojumus vai detālplānojumus. Ar to tiek panākta līdzsvarota un tai pat laikā elastīga teritorijas attīstības plānošana, ļaujot īpašniekiem brīvi izmantot savu teritoriju noteiktu ieceru realizēšanai.

Kā aprakstīts 3.3. nodaļā, veicot teritorijas plānojuma ietekmju novērtējuma apjoma noteikšanu (angl. val. - *scoping*) tika izvēlēti konkrēti vides aspekti, kuri ir būtiski ietekmju novērtējumam:

- gaisa kvalitāte;
- trokšņa līmenis;
- augsnes kvalitāte;
- ūdens kvalitāte;
- dabas aizsardzība.

Veicot šo analīzi, noteikts ietekmes veids (tieša vai netieša), kā arī ietekmju ilglaicīgums šī plānošanas dokumenta kontekstā (īstermiņa, vidēja termiņa, ilgtermiņa). Uzskatāmības labad katrā apakšnodaļā ietekmes apkopotas tabulā, ar "+" apzīmējot pozitīvu ietekmi un ar "-" negatīvu.

Ņemot vērā, ka Lielvārdes novada teritorijai ir spēkā esoši teritorijas plānojumi [40] [41] [42], SIVN tiek veikts analizējot plānotās izmaiņas saistībā ar funkcionālo zonējumu un attiecīgi prognozējamām vides stāvokļa izmaiņām.

9. tabulā ir apkopoti teritorijas plānojumā iekļautie funkcionālie zonējumi un teritoriju platības izmaiņas salīdzinājumā ar spēkā esošajiem teritorijas plānojumiem.

10. tabula

Lielvārdes novada funkcionālais zonējums

Funkcionālā zona	Zonu un apakšzonu apzīmējums	Funkcionālo zonu nosaka	Teritorijas platības izmaiņas
Savrupmāju apbūves teritorija	DzS DzS 1	Pilsētā, ciemos Pilsētā	Samazinās
Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	DzM	Pilsētā, ciemos	Samazinās
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	DzD	Pilsētā	Nemainās
Publiskā apbūves teritorija	P	Pilsētā, ciemos, lauku teritorijā	Nemainās
Jauktas centra apbūves teritorija	JC	Pilsētā	Jauna funkcionālā zona

Rūpnieciskās apbūves teritorija	R	Pilsētā, ciemos, lauku teritorijā	R – palielinās R-1 - palielinās
	R-1	Lauku teritorijā	
Transporta infrastruktūras teritorija	TR	Pilsētā, ciemos, lauku teritorijā	Nemainās
Tehniskās apbūves teritorija	TA	Pilsētā, ciemos, lauku teritorijā	Nemainās
Dabas un apstādījumu teritorija	DA	Pilsētā, ciemos, lauku teritorijā	Palielinās
	DA 1	Pilsētā, lauku teritorijā	
Mežu teritorija	M	Ciemos, lauku teritorijā, pilsētā	Nemainās/ palielinās pilsētā
Lauksaimniecības teritorija	L	Ciemos, lauku teritorijā, pilsētā	Palielinās
Ūdeņu teritorija	Ū	Pilsētā, ciemos, lauku teritorijā	Nemainās

8.1. Dzīvojamās apbūves teritorijas DzS, DzS-1, DzM, DzD

Lielvārdes pilsētā un ciemos ir plānota savrupmāju (DzS, DzS-1) un mazstāvu dzīvojamā apbūve (DzM). Daudzstāvu dzīvojamā apbūve (DzD) ir plānota tikai pilsētā (Lielvārdē) un funkcionālā zonējuma aizņemto teritoriju plātība nav mainījusies.

Salīdzinot ar iepriekšējiem teritorijas plānojumiem savrupmāju un mazstāvu dzīvojamās apbūves platības ir samazinājušās. Teritorijas plānojumā ir samazināts ciemu skaits un ciemu platības, līdz ar to arī ir dzīvojamās apbūves teritorijas. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums nosaka, ka ciema statusu var piešķirt tādai novada teritorijas daļai, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra. Kā piemēram, Lēdmanes pagastā līdz šim bija noteikti 12 ciemi. Ņemot vērā administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, Lielvārdes novadā ciemu statuss noteikts četrām apdzīvotām vietām: Kaibala, Lēdmane, Jumprava, Dzelmē. Teritorijas plānojums konceptuāli plānots, nepieļaujot koncentrētas apbūves veidošanos jaunās vietās bez pieejamības komunikācijām un pašvaldības komunālajiem pakalpojumiem. Lielvārdē ir noteikta savrupmāju apbūves teritorija DzS-1, ar ko tiek aizstāta dzīvojamā - dārzu teritorija.

Būtiski ir samazinājušās dzīvojamās apbūves teritorijās, kurās līdz šim nebija izveidota atbilstoša infrastruktūra, kā piemēram ūdens apgāde un notekūdeņu novadīšanas un attīrīšanas sistēmas. Izvēloties dzīvojamo apbūvi teritorijās jau ar esošu infrastruktūru, tiek mazināts potenciāls vides piesārņojuma risks. Kā arī lielāka iespēja, ka iedzīvotāji izvēlēsies atkritumu savākšanas pakalpojumus un atkritumi tiks apsaimniekoti atbilstoši likuma prasībām, neveicinot augsnes piesārņojumu. Dzīvojamās apbūves teritorijas samazināšana vērtējama ar tiešu pozitīvu ietekmi saistībā gan ar ūdens, gan augsnes kvalitātes nodrošināšanu ilgtermiņā. Dzīvojamās apbūves teritorijas ir samazinātas arī tiešā autoceļu A6 un P80 tuvumā, kā arī dzelzceļa tuvumā (Kaibalas, Jumpravas un Dzelmju ciemos un to tuvumā). Samazinot dzīvojamo māju apbūves teritorijas tiešā autoceļu un dzelzceļu tuvumā tiek novērstas potenciālās diskomforta zonu rašanās, saistībā ar gaisa piesārņojumu un trokšņa pārsniegumiem. Šie teritorijas plānojuma pieņemtie risinājumi vērtējami ar tiešu pozitīvu ietekmi ilgtermiņā.

Netieši pozitīva ietekme ir saistībā ar dzīvojamās apbūves teritorijas samazināšanu tiešā dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" tuvumā un dabas parka "Ogres ieleja" teritorijā, kur spēkā esošajā teritorijas plānojumā paredzēta perspektīvā savrumāju un mazstāvu dzīvojamā apbūve, kas varētu ietekmēt vides stāvokli īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Kopumā ietekme uz dabas aizsardzību vērtējama kā neitrāla.

11. tabula

Ietekmju izvērtējums dzīvojamās apbūves teritorijās

Aspekts	Ietekme	
	Tieša	Netieša
Gaisa kvalitāte	+	
	(ilgtermiņa)	
Trokšņa līmenis	+	
	(ilgtermiņa)	
Augsnes kvalitāte	+	
	(ilgtermiņa)	
Ūdens kvalitāte	+	
	(ilgtermiņa)	
Dabas aizsardzība	0	+
		(ilgtermiņa)

„-” negatīva ietekme; „+” pozitīva ietekme; „0” neitrāla ietekme.

Ieteikumi:

Izvērtēt teritoriju platības šobrīd vēl neapbūvētajam teritorijām tiešā dzelzceļa un autoceļu A6 un P80 tuvumā, kurām ir noteikta dzīvojamā apbūve, lai, mainoties tirgus tendencēm un ekonomiskajai situācijai, neveidotos diskomforta zonas.

Izstrādājot teritorijas plānojumu, tika samazināta dzīvojamās apbūves teritorija tiešā autoceļa P80 tuvumā.

8.2. Jauktas centra apbūves teritorija JC

Lielvārdes pilsētas teritorijai ir noteikts jauns funkcionālais zonējums, kas iezīmē pilsētas centra robežas – jauktas centra apbūves teritorija. Salīdzinot ar spēkā esošo teritorijas plānojumu Lielvārdes pilsētai, teritorijas, kurās plānota jaukta centra apbūve, pamatā ir mazstāvu dzīvojamā apbūve, jaukta apbūve, mežaparki, parki, apstādījumi. Salīdzinot ar spēkā esošo zonējumu, jaunais teritorijas plānojums pieļauj plašāku teritorijas izmantošanas veidu, kā galveno izmantošanas veidu nosakot dzīvojamo apbūvi un publisko apbūvi.

Kā viens no papildu izmantošanas veidiem ir rūpnieciskā apbūve un teritorijas izmantošana – vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve. Balstoties uz pašreizējo "vieglas ražošanas uzņēmumu apbūves" definīciju, tā nosaka, ka atļauta ir uzņēmumu izveide, kas nerada būtisku piesārņojumu, bet konkrēti nenosaka piesārņojuma ierobežojumu veidu un apjomus. Vārds "būtisks" ir plašs jēdziens un katrs komersants var noteikt savu "piesārņojuma būtiskumu". Ņemot vērā noteiktās pilsētas teritorijas vides aspektu prioritātes, būtu nepieciešamas limitēt arī emisijas gaisā (NO_x, vai

vismaz prioritāri cietās daļiņas PM₁₀ un PM_{2,5}) un troksni autoceļa A6 tiešā tuvumā, kā arī smaku veidošanos.

Lai gan lielākoties noteiktajā jauktas centra apbūves teritorijā ir jau esoša apbūve un jaunu ražošanas objektu celtniecība ir ierobežota, būtu jāņem vērā, ka teritorijas plānojums ir vidēja termiņa plānošanas dokuments un teritorijas izmantošanas tendences var mainīties līdz ar tirgus tendencēm un ekonomisko situāciju.

Vieglās rūpniecības uzņēmumi ir potenciālie trokšņa un gaisa piesārņojuma avoti, kas negatīvi var ietekmēt pilsētas iedzīvotājus. Ņemot vērā, ka vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve nav noteikta kā galvenais teritorijas izmantošanas veids, tad šis teritorijas plānojuma risinājums ir vērtējams, kā netieša negatīva ietekme ilgtermiņā, saistībā ar gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa aspektiem.

Lielvārdes pilsētā ir jau attīstīta infrastruktūra, kas nodrošina gan ūdensapgādes tīklus, gan kanalizācijas tīklus, gan arī citus pašvaldības komunālos pakalpojumus (piem. atkritumu apsaimniekošanu). Līdz ar to tiek novērsti potenciālie vides piesārņojuma riski, saistībā gan ar esošo apbūvi, gan jaunu apbūves izveidi. Vērtējama kā pozitīva ietekme ilgtermiņā saistībā ar augsnes un ūdens kvalitāti.

Jauktas centra apbūves teritorija Lielvārdes pilsētā aptver aizsargājamus dendroloģiskos stādījumus - "Rembates parks". Salīdzinot ar spēkā esošo teritorijas plānojumu, parka robežas netiek mainītas – dabas aizsardzības aspekts vērtējams ar neitrālu ietekmi.

12. tabula

Ietekmju izvērtējums jauktas centra apbūves teritorijās

Aspekts	Ietekme	
	Tieša	Netieša
Gaisa kvalitāte		- (ilgtermiņā)
Trokšņa līmenis		- (ilgtermiņā)
Augsnes kvalitāte	+ (ilgtermiņā)	
Ūdens kvalitāte	+ (ilgtermiņā)	
Dabas aizsardzība	0	

„-” negatīva ietekme; „+” pozitīva ietekme; „0” neitrāla ietekme.

Ieteikumi:

Papildināt apbūves noteikumos papildizmantošanas teritorijas veidu jauktas centra apbūves teritorijai, nosakot ierobežojumus ražošanas uzņēmumiem. Kā rekomendējošais ierobežojums ražošanas uzņēmumiem – jauktas centra apbūves teritorijā atļaut jaunas ražotnes bez emisiju (gaisu piesārņojošām vielām) un smaku avotiem.

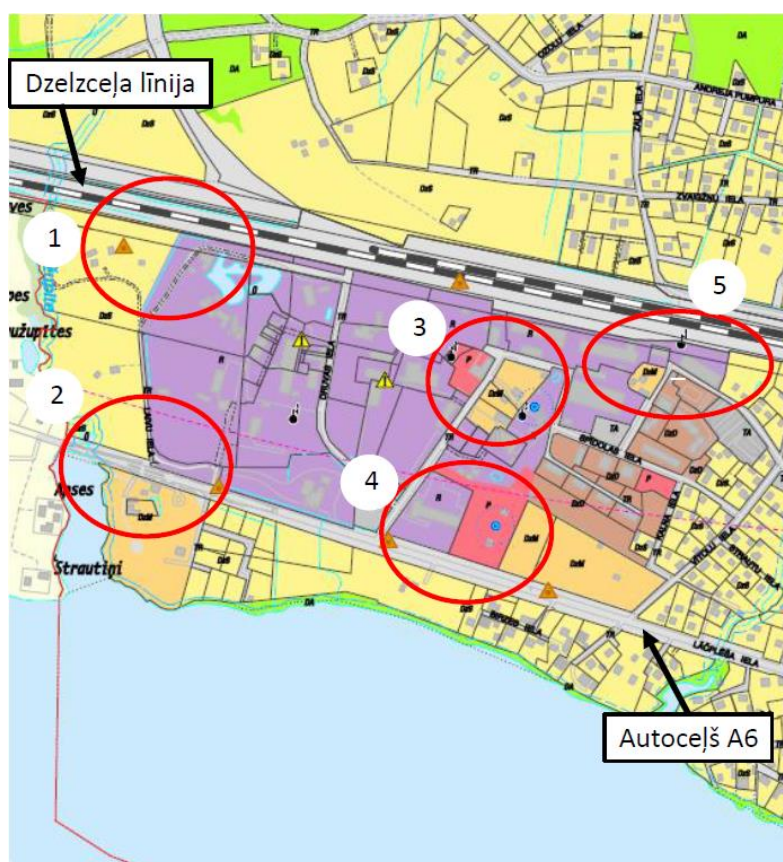
8.3. Rūpnieciskās apbūves teritorija R, R – 1

Salīdzinot ar spēkā esošajiem teritorijas plānojumiem, jaunajā teritorijas plānojumā rūpnieciskās apbūves teritorijas (R) nav būtiski paplašinātas – saglabāts zonējums, kurā ir jau esošie ražošanas uzņēmumi un tiem blakus esošās teritorijas, ja nepieciešama to darbības paplašināšana.

Lielvārdes pilsētā ir vairākas neapgūtas rūpniecības apbūves teritorijas (R), kas pašlaik daudzviet ir degradētas un netiek izmantotas. Rūpniecības apbūves teritorijas (R) zonējums šīm teritorijām jaunajā teritorijas plānojumā tiek atstāts nemainīgs. Rūpniecības apbūves teritorijas pieļauj visa veida rūpniecības uzņēmumu apbūvi, tai skaitā smagās rūpniecības uzņēmumus, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūvi, kas bieži vien negatīvi ietekmē vides stāvokli, kā piemēram veicina smaku koncentrāciju paaugstināšanos un diskomfortu vietējiem iedzīvotājiem.

Vērtējot teritorijas plānojumu ilgtermiņā, tirgus tendences un ekonomiskā situācija var mainīties un Lielvārdes pilsētā un ciemos (Kaibala, Lēdmane, Jumprava, Dzelmē) šobrīd neapbūvētajās rūpniecības teritorijas var tikt attīstīta ražošana, kas var izraisīt diskomfortu vietējiem iedzīvotājiem. Lai gan tiek ievērotas likumos noteiktās prasības, būvējot jaunas ražotnes, bieži vien sabiedrības nostāja ir negatīva, ja tiek plānota intensīvas ražošanas uzņēmumi apdzīvotu vietu teritorijās.

Prognozējams, ka problemātiskās zonas, attīstoties rūpniecībai Lielvārdes pilsētā, būtu tiešā autoceļa A6 un dzelzceļa līnijas tuvumā, kur jau ir paaugstināts trokšņa līmenis un mobilie gaisa piesārņojuma avoti, kā arī teritorijas, kuras no visām pusēm ietver ražošanas apbūves teritorijas (R) (sk. 20. attēls).

20. attēls Rūpniecības apbūves teritorijas (R) un prognozējami problemātiskās teritorijas Lielvārdes pilsētā

Papildus ir izdalītas rūpnieciskās apbūves teritorijas R – 1, kurās ir esoša un plānota derīgo izrakteņu ieguve (kā piemēram, skat. 21. un 22. attēlu). R-1 teritorijās ir jau veikta derīgo izrakteņu izpēte un saņemts apliecinājums, ka teritorijā ir derīgo izrakteņu iegulas. Rūpnieciskās apbūves teritorijas R-1 jaunajā teritorijas plānojumā noteiktas Dzelmū ciema tuvumā (smilts, grants, dolomīts ieguve) un Lēdmanes ciema tuvumā (kūdras ieguve).

21. attēls. Jumpravas grants karjers

22. attēls. Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R – 1) – derīgo izrakteņu ieguves karjeri paralēli autoceļam A6

Derīgo izrakteņu ieguves procesā, kā galvenās negatīvās ietekmes ir trokšņa līmeņa paaugstināšanās un cietās daļiņas (putekļi), kas veidojas gan ieguves vietā, gan smagā transporta kustības rezultātā. Derīgo izrakteņu ieguve var veicināt gruntsūdens režīma izmaiņas. Dolomīta ieguves procesā paaugstinātas ir vibrācijas, ko izraisa spridzināšanas darbi.

Iespējamās ietekmes rūpnieciskās apbūves teritorijās (R, R – 1), kas saistītas ar gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa izmaiņām, ir vērtējamas kā tieša negatīva vidējā termiņa ietekme – ražošanas

uzņēmumu darbības un derīgo izrakteņu ieguves laikā. Beidzoties derīgo izrakteņu ieguvei, saglabājas paliekošās ietekmes no pārveidotā reljefa – izmainīta ainava, jauna ūdenskrātuve, izmanīti gruntsūdens režīmi. Gruntsūdeņu režīma izmaiņām var būt kumulatīva ietekme ar citiem faktoriem, kas var veicināt gruntsūdens līmeņa izmaiņas. Atkarībā no darbības teritorijas novietojuma un intensitātes, prognozējamā ietekme uz ūdens kvalitātes izmaiņām ir vērtējama gan kā tieša negatīva ilgtermiņā, gan neitrāla ietekme.

Iespējamās ietekmes katrai rūpnieciskās apbūves teritorijai (R – 1) ir jāvērtē atsevišķi, atkarībā no plānotās darbības apjomiem un intensitātes, ko nosaka likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R, R – 1) paplašināšana neskar teritorijas, kas noteiktas kā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kā arī neskar dabas pieminekļus. Ietekme uz dabas aizsardzību vērtējama kā neitrāla.

13.tabula

Ietekmju izvērtējums rūpnieciskās apbūves teritorijas (R; R-1)

Aspekts	Ietekme	
	Tieša	Netieša
Gaisa kvalitāte	- (vidēja termiņa)	
Trokšņa līmenis	- (vidēja termiņa)	
Augsnes kvalitāte	- (ilgtermiņa)	
Ūdens kvalitāte	-/0 (ilgtermiņa)	
Dabas aizsardzība	0	

„-” negatīva ietekme; „+” pozitīva ietekme; „0” neitrāla ietekme.

Ieteikumi:

Papildināt apbūves noteikumus ar ierobežojumiem rūpniecības apbūves teritorijām (R), kas atrodas Lielvārdes pilsētā un ciemos. Pie atļautās izmantošanas pilsētas teritorijā rekomendējotais ierobežojums ražošanas uzņēmumiem – atļaut jaunas ražotnes bez emisiju (gaisu piesārņojošām vielām) un smaku avotiem.

Izvērtēt esošās rūpniecības apbūves teritorijas (R) Lielvārdē un Kaibalas, Lēdmanes, Jumpravas un Dzelmies ciemos, kas šobrīd ir degradētas un netiek izmantotas – iespēju mainīt teritorijas izmantošanas veidu, samazinot rūpniecības apbūves teritorijas un potenciālo negatīvo ietekmi uz vietējiem iedzīvotājiem.

Izvērtēt atļauto izmantošanu rūpniecības apbūves teritorijās (R-1) pēc derīgo izrakteņu ieguves vietas rekultivācijas. Kā piemēram, ja tiek atļauta smagās rūpniecības uzņēmumu apbūve R-1 teritorijās, kas atrodas salīdzinoši tuvu Daugavai, var tikt negatīvi ietekmēta ūdens kvalitāte – ūdens piesārņojuma risks.

8.4. Dabas apstādījumu teritorija DA, DA - 1

Būtisku vietu Lielvārdes pilsētas struktūrā ieņem dabas un apstādījumu teritorijas - Rembates parks, Lielvārdes parks, ielu apstādījumi, zaļā josla gar Daugavas krastu. Jaunajā teritorijas

plānojumā zaļajām zonām funkcionālais zonējums pilsētā un ciemos ir noteikts kā dabas apstādījumu teritorija (DA, DA -1), aptverot arī esošās mežu un kapsētu teritorijas.

Saistībā ar zemes lietojuma maiņu dzīvojamās apbūves teritorijās Lielvārdes pilsētā (skat. 7. nodaļu) ir palielinājušās dabas un apstādījumu teritorijas (DA). Dabas un apstādījumu teritorijas (DA) īpatsvara palielināšana pilsētvides apstākļos vērtējama ar pozitīvu ietekmi gan saistībā ar gaisa kvalitātes nodrošināšanu, gan trokšņa absorbēšanu, ja teritorijā tiek labiekārtota zaļā zona ar apstādījumiem. Ja attiecīgajās DA teritorijās netiek veikta apbūve, kas varētu atstāt ietekmi uz ūdens kvalitāti un augsnes kvalitāti (palielinās notekūdeņi, potenciāls piesārņojums), ietekme vērtējama kā neitrāla.

Lielvārdes pilsētas teritorijās, kurās atrodas dabas pieminekļi un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, noteiktais funkcionālais zonējums dabas un apstādījumu teritorijas (DA) respektē izvirzītos noteikumus un neievieš izmaiņas saistībā ar ietekmi uz dabas aizsardzību (neitrāla ietekme).

14. tabula

Ietekmju izvērtējums dabas un apstādījumu teritorijās

Aspekts	Ietekme	
	Tieša	Netieša
Gaisa kvalitāte	+	
	(ilgtermiņa)	
Trokšņa līmenis	+	
	(ilgtermiņa)	
Augsnes kvalitāte	0	
Ūdens kvalitāte	0	
Dabas aizsardzība	0	

„-” negatīva ietekme; „+” pozitīva ietekme; „0” neitrāla ietekme.

Ieteikums:

Teritorijām ar noteikto zonējumu - dabas un apstādījumu teritorijas (DA) – veicināt zaļo teritoriju labiekārtošanu.

8.5. Lauksaimniecības teritorija L

Lauksaimniecības teritorijas jaunajā teritorijas plānojumā ir paplašinājušās, salīdzinot ar šobrīd spēkā esošo plānojumu. Jaunajā teritorijas plānojumā ir samazinātas dzīvojamās apbūves teritorijas ārpus ciemu teritorijām, līdz ar to šīs teritorijas ir noteiktas kā lauksaimniecības teritorijas. Pilsētā apbūvju teritorijas nelielās platībās ir noteiktas kā lauksaimniecības zemes. Lauksaimniecības teritorijās atļautā dzīvojamā apbūve ir savrupa apbūve. Lauku teritorijās ārpus ciemiem mazstāvu apbūve tiek saglabāta tikai teritorijās, kurām ir izstrādāti detālplānojumi.

Lauku teritorijās funkcionālais zonējums nav noteikts ļoti detalizēti – teritorijas plānojums paredz iespēju izstrādāt lokālplānojumus vai detālplānojumus. Lauksaimniecības teritorijās atļauta arī ar lauksaimniecību nesaistīta rūpnieciskā apbūve, pakalpojumu sniegšanas, tūrisma, derīgo izrakteņu

ieguves uzņēmumu attīstība un ar šīm nozarēm saistītu objektu būvniecība, publiskā apbūve, tehnisko teritoriju attīstība, lauku ainavas izkopšana un uzturēšana. Atļautā izmantošana nodrošina plašākas teritorijas izmantošanas iespējas un veicina uzņēmējdarbības potenciālu. Novirzot potenciālo rūpniecisko apbūvi no apdzīvotām vietām, netiešā veidā tiek novērsta iespējamās diskomforta zonas pilsētā un ciemu teritorijās, kas saistītas ar trokšņa līmeņa un gaisa kvalitātes rādītājiem (netieša pozitīva ilgtermiņa ietekme). Ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības rūpniecības attīstībai, prognozējama neitrāla ietekme uz augsnes un ūdens kvalitāti.

Ja lauksaimniecības teritorijas, kas iekļautas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, tie apsaimniekotas atbilstoši noteiktajiem normatīvajiem aktiem un ņemts vērā dabas plānos rekomendējošie pasākumi, atstātā ietekme vērtējama, kā neitrāla.

15. tabula

Ietekmju izvērtējums lauksaimniecības teritorijās

Aspekts	Ietekme	
	Tieša	Netieša
Gaisa kvalitāte		+
Trokšņa līmenis		+
Augsnes kvalitāte	0	
Ūdens kvalitāte	0	
Dabas aizsardzība	0	

„-” negatīva ietekme; „+” pozitīva ietekme; „0” neitrāla ietekme.

Ieteikumi:

Apstiprināt teritorijas plānojuma risinājumus un zonējumus lauksaimniecības teritorijās.

9. Risinājumi ietekmju novēršanai un samazināšanai

Dzīvojamās apbūves teritorijas DzS, DzS-1, DzM, DzD

Izvērtēt teritoriju platības šobrīd vēl neapbūvētajām teritorijām tiešā dzelzceļa un autoceļu A6 un P80 tuvumā, kurām ir noteikta dzīvojamā apbūve, lai, mainoties tirgus tendencēm un ekonomiskajai situācijai, neveidotos diskomforta zonas.

Jauktas centra apbūves teritorija JC

Papildināt apbūves noteikumus papildizmantošanas teritorijas veidu jauktas centra apbūves teritorijai, nosakot ierobežojums ražošanas uzņēmumiem. Kā rekomendējošais ierobežojums ražošanas uzņēmumiem – jauktas centra apbūves teritorijā atļaut jaunas ražotnes bez emisiju (gaisu piesārņojošām vielām) un smaku avotiem.

Rūpnieciskās apbūves teritorija R, R – 1

Papildināt apbūves noteikumus ar ierobežojumiem rūpniecības apbūves teritorijām (R), kas atrodas Lielvārdes pilsētā un ciemos. Pie atļautās izmantošanas pilsētas teritorijā rekomendējošais ierobežojums ražošanas uzņēmumiem – atļaut jaunas ražotnes bez emisiju (gaisu piesārņojošām vielām) un smaku avotiem.

Izvērtēt esošās rūpniecības apbūves teritorijas (R) Lielvārdē un Kaibalas, Lēdmanes, Jumpravas un Dzelmē ciemos, kas šobrīd ir degradētas un netiek izmantotas – iespēju mainīt teritorijas izmantošanas veidu, samazinot rūpniecības apbūves teritorijas un potenciālo negatīvo ietekmi uz vietējiem iedzīvotājiem.

Izvērtēt atļauto izmantošanu rūpniecības apbūves teritorijās (R-1) pēc derīgo izrakstu ieguves vietas rekultivācijas. Kā piemēram, ja tiek atļauta smagās rūpniecības uzņēmumu apbūve R-1 teritorijās, kas atrodas salīdzinoši tuvu Daugavai, var tikt negatīvi ietekmēta ūdens kvalitāte – ūdens piesārņojuma risks.

Dabas apstādījumu teritorija DA, DA – 1

Teritorijām ar noteikto zonējumu - dabas un apstādījumu teritorijas (DA) – veicināt zaļo teritoriju labiekārtošanu.

Lauksaimniecības teritorija L

Apstiprināt teritorijas plānojuma risinājumus un zonējumus lauksaimniecības teritorijās.

10. Kompensēšanas pasākumi

Kompensējošo pasākumu piemērošanas nepieciešamību nosaka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Tā 43.pants nosaka, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Lielvārdes novada teritorijas plānojums neparedz saimniecisko darbību izmaiņu Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijās (Natura 2000), kas tieši un neatgriezeniski negatīvi ietekmētu ES prioritārās sugas un biotopus, līdz ar to kompensācija likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” izpratnē nav nepieciešama. Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ņemot vērā vides aizsardzības normatīvo aktu, starptautiskos un nacionālos vides politikas mērķus, kā arī prasības, ko nosaka atbildīgās vides institūcijas.

11. Pārrobežas ietekmes novērtējums

Lielvārdes novads atrodas pie Daugavas upes, kas ietek Baltijas jūrā. Līdz ar to Lielvārdes novada radītā ietekme uz ūdens kvalitāti iespējams var ietekmēt citas Baltijas jūras valstis. Ņemot vērā, ka līdz šim Lielvārdes novada radītā ietekme uz ūdens kvalitāti ir vērtējama kā nebūtiska [17], nav sagaidāma būtiska pārrobežas ietekme.

Teritorijas plānojumā nav paredzētas darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt Baltijas jūras ūdens kvalitāti. Plānošanas dokumenta realizācija nākotnē prognozējams samazinās Lielvārdes novada radīto virszemes ūdeņu piesārņojumu, jo, kā piemēram, dzīvojamā apbūve (potenciālais piesārņojums no notekūdeņiem) tiek novirzīts uz pilsētu un ciemiem, kur ir jau attīstīta un uzlabota ūdenssaimniecības sistēmas. Teritorijas plānojuma risinājums preventīvi novērš potenciālo piesārņoto notekūdeņu radīto slodzi uz Daugavas upi un Baltijas jūru.

12. Monitorings

Lieltvārdes novadā ieteicamie monitoringa parametri ir saistīti ar trokšņa līmeni, gaisa kvalitāti, ūdens kvalitāti un zemes izmantošanu.

Kā būtiskie vides aspekti, kuriem būtu nepieciešams monitorings ir trokšņa līmenis un gaisa kvalitāte tieši mobilo piesārņojuma avotu tuvumā. Ieteicams īpašu vērību pievērst autoceļam P80 un dzīvojamās apbūves teritorijām to tuvumā. Palielinoties lidlauka darbības intensitātei, atsevišķi būtu jāizvērtē trokšņa līmeņa paaugstināšanos akustiskā diskomforta zonā un nepieciešamības gadījumā veikt atkārtotus monitoringa mērījumus.

Lieltvārdes novadā atrodas ūdens objekti, kas atrodas Daugavas upju baseina apgabalā. Nepieciešams sekot līdzi, kā izmainās ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte un vai tiek sasniegti Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010. – 2015. gadam noteiktie kritēriji.

Saistībā ar lauksaimniecības zemes aizaugšanu, nepieciešams veikt zemes izmantošanas tendences izmaiņas novērojumus.

Kopsavilkums

2009.gadā teritoriālās reformas rezultātā Lielvārdes novadam mainījās noteiktās robežas. Līdz ar to novada teritorija tika paplašināta, iekļaujot arī Lēdmanes un Jumpravas pagastu teritorijas. Lielvārdes novadam nav vienota teritorijas plānojuma, kurš atbilstu pašreizējai likumdošanai. Jaunais Lielvārdes teritorijas plānojums nodrošinās vienotus zonējuma principus, vienādos zonējuma apzīmējumus, kā arī vienotus Teritorijas izmantošanas un Apbūves noteikumus.

Lielvārdes novada teritorija nav abstrakta, izolēta zona. Lielvārdes novadu ietekmē galvenie maģistrālie satiksmes ceļi (gan autotransporta, gan dzelzceļa), kas būtiski ietekmē Lielvārdes novada attīstības virzienus. Līdz ar to, vērtējot Lielvārdes novada vides stāvokli, tiek ņemtas vērā esošās vides problēmas, kas veidojas neatkarīgi no Lielvārdes novada attīstības tendencēm.

Apjoma noteikšanas uzdevuma izpildē tika apzināts vides stāvoklis un izvirzīti būtiskākie vides aspekti. Izvirzot būtiskākos vides aspektu teritorijas plānojuma izvērtēšanai, tika ņemti vērā arī Vides politikas pamatnostādnēs 2014.-2020.gadam definētie mērķi un uzdevumi:

- gaisa kvalitāte;
- trokšņa līmenis;
- ūdens kvalitāte;
- augsnes kvalitāte;
- dabas aizsardzība.

Balstoties uz izvirzītajiem vides aspektiem, SIVN izstrādes gaitā tiek vērtēti teritorijas plānojuma izstrādātie funkcionālie zonējumi un plānotās izmaiņas salīdzinājumā ar spēkā esošajiem teritorijas plānojumiem.

Esošā situācija

Gaisa kvalitāte

Lielvārdes novada teritoriju šķērso gan valsts, gan Eiropas nozīmes transporta ceļi (A6, P80), gan arī intensīvas vilcienu kustības dzelzceļa līnija (Rīga – Krustpils – Daugavpils), kas ir vieni no galvenajiem gaisa piesārņojuma avotiem. Plānojot teritorijas izmantošanas iespējas Lielvārdes novadā, jāņem vērā objektu novietojumu attiecībā pret lineārajiem piesārņojuma avotiem.

Teritorijās, kur iespējama paaugstināta gaisa piesārņojuma koncentrācija no jau esošiem piesārņojuma avotiem (autotransports, dzelzceļš, aviācijas transports), ieteicams ierobežot jaunus stacionārus piesārņojuma avotus.

Kā otrs piesārņojuma avots ir siltumapgādes katlu mājas. Uzlabojot tehnoloģiskos procesus katlu mājās būtu iespējams panākt resursu efektivitāti un samazināt lokālo gaisa piesārņojumu. Izvērtēt Lēdmanes katlu mājas rekonstrukcijas iespējas.

Nacionālo bruņoto spēku bāzes "Lielvārde" lidlauks ir kā potenciālais piesārņojuma avots. Pieaugot lidlauka darbības aktivitātei, ieteicams izvērtēt gaisa piesārņojuma izmaiņas teritorijā, kas atrodas lidlauka tuvumā (tostarp arī Lielvārdes pilsētā).

Trokšņa līmenis

Trokšņa līmenis galveno trokšņa avotu (autotransporta un vilciena satiksme) tuvumā ir būtisks faktors, kas ir jāņem vērā teritorijas plānojuma izstrādē, īpaši uzmanību pievēršot noteiktajām

akustiskā diskomforta zonām (Lielvārde, Jumprava), kā arī potenciālajām akustiskajām diskomforta zonām (Lēdmane).

Neapbūvētajās teritorijās, kas atrodas tiešā autoceļa (A6 un P80) vai dzelzceļa tuvumā satiksmes radītais troksnis pārsniedz trokšņa robežlielumus. Šīs teritorijas tādēļ nav ieteicams izmantot dzīvojamajai apbūvei.

Teritorijās, kur novērots paaugstināts trokšņa līmenis no jau esošiem trokšņa avotiem (autotransports, dzelzceļš, aviācijas transports), ieteicams ierobežot jaunu stacionāru trokšņa avotu izveidi.

Ūdens kvalitāte

Lielvārdes novada teritorijā jau izstrādātie un plānotie ūdenssaimniecības attīstības projekti novērš potenciālo negatīvo ūdens piesārņojumu. Nepieciešams sekot līdzi, kā izmainās ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte un vai tiek sasniegti Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010. – 2015. gadam noteiktie kritēriji. Kā arī jāvērtē jaunie kritēriji, kas tiks izstrādāti Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. – 2021. gadam.

Augsnes kvalitāte

Daudzviet Lielvārdes novadā novērojama lauksaimniecības zemju aizaugšana. Kopumā vērtējot renaturalizācijas procesu, tā rezultātā notiek vairāku faktoru izmaiņas, kas augsnes kvalitāti var gan uzlabot, gan pasliktināt.

Lielvārdes pilsētā izveidotais atkritumu šķirošanas laukums dod iespēju iedzīvotājiem sniegt savu ieguldījumu vides kvalitātes uzlabošanā. Motivējot iedzīvotājus izmantot atkritumu šķirošanas laukuma pakalpojumus, tiks samazināts gan nelietderīgs resursu patēriņš, gan sadzīves atkritumu un bīstamo atkritumu nelikumīga izvešana, kā piemēram, apkārtnes mežos.

Lai mazinātu antropogēno slodzi rekreācijas teritorijās, ieteicams pievērst uzmanību atkritumu atbilstošai apsaimniekošanai.

Klimata pārmaiņas

Lai mazinātu SEG emisiju koncentrācijas pieaugumu, ir jāizvēlas alternatīvie energoresursi, lai nodrošinātu patērētājus ar nepieciešamo enerģijas daudzumu. Atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielināšana primārās enerģijas patēriņā samazina ietekmi uz klimata pārmaiņām un apkārtējo vidi. 2012.gadā Lielvārdes novadam tika izstrādāts Ilgtspējīgas enerģijas rīcības plāns 2013.-2020.gadam, kas sniedz vadlīnijas SEG emisiju koncentrācijas samazināšanai.

Vides piesārņojums

Lielvārdes novada teritorijā atrodas tikai potenciāli piesārņotas vietas, kuru piesārņojuma koncentrācija laika gaitā varētu būt mainījusies. Veidojot jaunu apbūvi, jāpievērš uzmanība, vai plānotā darbība neatrodas potenciāli piesārņotā vietā. Nepieciešams izvērtēt iespējamo negatīvo ietekmi, kā arī veikt nepieciešamības gadījumā sanācijas darbus.

Iespēju robežās veicināt potenciāli piesārņotu vietu izpēti un atkarībā no rezultātiem vai nu izslēgšanu no datu bāzes, vai nepieciešamos pasākumus sanācijai.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, objekti, mikroliegumi

Līdz šim teritorijas plānojumu atstātā ietekme uz Natura 2000 teritorijām nav būtiska, kā piemēram ietekme uz dabas parku „Ogres ieleja” un dabas liegumu „Daugava pie Kaibalas” [4] [5]. Jaunais teritorijas plānojums ir balstīts uz spēkā esošajiem plānojumiem, līdz ar to prognozējams, ka, ievērojot normatīvajos aktos norādīto, arī jaunais teritorijas plānojums sekmēs bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un neatstās būtisku negatīvu ietekmi.

Riska teritorijas un objekti

Saskaņā ar „Valsts civilās aizsardzības plānu” (MK rīkojums Nr. 581 “Grozījumi “Valsts civilās aizsardzības plānā”, 2014.gada 14.oktobrī) Lielvārdes novadā neatrodas neviens valsts vai reģionālas nozīmes risku radošs objekti.

Izstrādājot teritorijas plānojumu, jāpievērš uzmanība iespējamajiem apdraudējuma veidiem un teritorijām, kuras tās skar:

- plūdu iespējamība;
- bīstamo vielu noplūde no maģistrālā gāzes vada un bīstamajām kravām;
- nacionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta risku teritorija – valsts galvenais autoceļi un stratēģiskās (valsts) nozīmes dzelzceļa līnijas.

Ieteikumi teritorijas attīstības plānošanai

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros ir sniegti šādi ieteikumi teritorijas attīstības plānošanai:

Dzīvojamās apbūves teritorijas DzS, DzS-1, DzM, DzD

Izvērtēt teritoriju platības šobrīd vēl neapbūvētajam teritorijām tiešā dzelzceļa un autoceļu A6 un P80 tuvumā, kurām ir noteikta dzīvojamā apbūve, lai, mainoties tirgus tendencēm un ekonomiskajai situācijai, neveidotos diskomforta zonas.

Jauktas centra apbūves teritorija JC

Papildināt apbūves noteikumos papildizmantošanas teritorijas veidu jauktas centra apbūves teritorijai, nosakot ierobežojums ražošanas uzņēmumiem. Kā rekomendējošais ierobežojums ražošanas uzņēmumiem – jauktas centra apbūves teritorijā atļaut jaunas ražotnes bez emisiju (gaisu piesārņojošām vielām) un smaku avotiem.

Rūpnieciskās apbūves teritorija R, R – 1

Papildināt apbūves noteikumus ar ierobežojumiem rūpniecības apbūves teritorijām (R), kas atrodas Lielvārdes pilsētā un ciemos. Pie atļautās izmantošanas pilsētas teritorijā rekomendējošais ierobežojums ražošanas uzņēmumiem – atļaut jaunas ražotnes bez emisiju (gaisu piesārņojošām vielām) un smaku avotiem.

Izvērtēt esošās rūpniecības apbūves teritorijas (R) Lielvārdē un Kaibalas, Lēdmanes, Jumpravas un Dzelmies ciemos, kas šobrīd ir degradētas un netiek izmantotas – iespēju mainīt teritorijas izmantošanas veidu, samazinot rūpniecības apbūves teritorijas un potenciālo negatīvo ietekmi uz vietējiem iedzīvotājiem.

Izvērtēt atļauto izmantošanu rūpniecības apbūves teritorijās (R-1) pēc derīgo izraktnu ieguves vietas rekultivācijas. Kā piemēram, ja tiek atļauta smagās rūpniecības uzņēmumu apbūve R-1

teritorijās, kas atrodas salīdzinoši tuvu Daugavai, var tikt negatīvi ietekmēta ūdens kvalitāte – ūdens piesārņojuma risks.

Dabas apstādījumu teritorija DA, DA - 1

Teritorijām ar noteikto zonējumu - dabas un apstādījumu teritorijas (DA) – veicināt zaļo teritoriju labiekārtošanu.

Lauksaimniecības teritorija L

Apstiprināt teritorijas plānojuma risinājumus un zonējumus lauksaimniecības teritorijās.

Atsauces

- [1] «Metodiskie norādījumi stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma pieredzi, Vides pārraudzības valsts birojs,» [Tiešsaiste]. Available: <http://www.vpzb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/informacija>.
- [2] *Iesniegums par plānošanas dokumenta "Lielvārdes novada teritorijas attīstības plānojums 2013.-2024.gadam" izstrādes uzsākšanu*, Lielvārde: Lielvārdes novada pašvaldība, 2011.gada 28.februārī.
- [3] *Vides pārraudzības valsts birojs, Lēmums Nr.21 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”*, Rīga, 2012.gada 6.martā.
- [4] *Plānošanas dokumenta Jumpravas pagasta teritorijas plānojums 2005-2017 monitoringa ziņojums*, 2012.gads.
- [5] *Plānošanas dokumenta Lēdmanes pagasta teritorijas plānojums 2005-2017 monitoringa ziņojums*, 2012.gads.
- [6] «MK noteikumi Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”,» 3. novembris 2009.gads. [Tiešsaiste]. Available: <http://likumi.lv/doc.php?id=200712>. [Pieklūts 7 Aprīlis 2015].
- [7] «MK noteikumi Nr.626 „Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos”,» 27. jūlijs 2004.gads. [Tiešsaiste]. Available: <http://likumi.lv/doc.php?id=91964>.
- [8] *Lielvārdes novada attīstības programma 2011. – 2017. gadam, Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, Vides pārskats, SIA “NK Konsultāciju birojs”, Lielvārde, 2011.*
- [9] «Latvijas valsts ceļi,» [Tiešsaiste]. Available: http://lvceli.lv/lat/par_lvc/pazinojumi_presei/2537-pabeigts-marsruta-e22-posms-no-tinuziem-lidz-koknesei.
- [10] «Latvijas valsts ceļi,» [Tiešsaiste]. Available: http://lvceli.lv/lat/valsts_celu_tikls/satiksmes_intensitate/.
- [11] «Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācijas ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums, 1.sējums,» SIA „Projekts 3i”, Rīga, 2014.gads.
- [12] «Rīcības plāns trokšņa samazināšanai dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils– Aizkraukle”, Kopsavilkums,» SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, Rīga, 2013.gads.
- [13] «Par Latvijas Dzelzceļa ilgtermiņa plāniem,» VAS "Latvijas Dzelzceļš", 4.augusts 2014.gada. [Tiešsaiste]. Available: <http://www.ldz.lv/lv/content/%E2%80%9Elatvijas-dzelzce%C4%BC%C5%A1%E2%80%9D-sagaida-95-gadi-sp%C4%93c%C4%ABg%C4%81ks-k%C4%81-jebkad>.
- [14] Lielvārdes novada pašvaldība, «Lielvārdes lidlauks – kvalitātes zīme Latvijai,» *Lielvārdes nodava ziņas*, p. 1, septembris/ oktobris 2014.gads.
- [15] «Par Lielvārdes lidlauku, Lielvārdes novads,» [Tiešsaiste]. Available: http://www.lielvarde.lv/page/206&news_id=3810.

- [16] « Lielvārdes novada Ilgtspējīgas enerģijas rīcības plāns 2013. - 2020.gadam,» SIA "Ekodoma", Lilevārde, 2012.gads.
- [17] «Lielvārdes novada attīstības programma 2011. – 2017.gadam, 1 . daļa – pašreizējās situācijas un SVID analīze,» SIA „NK Konsultāciju birojs”, SIA „AC konsultācijas” apvienība, Lielvārde, 2011.gads.
- [18] «MK noteikumi Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”,» 7.janvāris 2014.gada . [Tiešsaiste]. Available: <http://likumi.lv/doc.php?id=263882>.
- [19] *Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde dzelzceļa līnijai „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”,* Rīga: SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2013.gads.
- [20] «Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde valsts galvenā autoceļa A6 Rīga - Daugavpils - Krāslava - Baltkrievijas robeža (Pāternieki) posmam no autoceļa A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers – Saulkalne) līdz Lielvārdei, Rezultātu kopsavilkums,» SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, Rīga, 2012.gads.
- [21] «VAS "Latvijas Valsts ceļi",» Trokšņu kartes un rīcības plāni, 2012.gads. [Tiešsaiste]. Available: http://lvceli.lv/lat/sadarbibas_partneriem/normativie_dokumenti/troksnu_kartes_un_ricibas_plani.
- [22] «Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts galvenā autoceļa A6 Rīga – Daugavpils – Baltkrievijas robeža (Pāternieki) posmam no Rīgas līdz Lielvārdei,» SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, SIA „Transportbūvju konsultācijas”, Rīga, 2014.
- [23] «Lielvārdes novads,» Lielvārdes un Lielvārdes pagasta teritorijas plānojums, Trokšņa intensitātes zonas, 2009.gads. [Tiešsaiste]. Available: <http://www.lielvarde.lv/page/283>.
- [24] «Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam,» 2009.gads.
- [25] «Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija,» Par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem, 2014. gads. [Tiešsaiste]. Available: http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/udens_aizsardziba/_upju_baseini/.
- [26] «Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību 2013. gadā,» Veselīgas inspekcija, Rīga, 2014.gads.
- [27] «Lielvārdes novads,» Par ūdenssaimniecības attīstība Lielvārdes novada Jumpravas pagasta "Dzelmēs", 2012.gads. [Tiešsaiste]. Available: <http://www.lielvarde.lv/page/571>.
- [28] «Es finases,» Par ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Lielvārdē II kārtā, 2010.gads. [Tiešsaiste]. Available: http://esfinanses.lv/projekti/13432_udenssaimniecibas-pakalpojumu-attistiba-lielvarde-ii-karta.
- [29] «Lielvārdes novada pašvaldības 2013.gada publiskais pārskats,» Lielvārdes novada dome, Lielvārde, 2014.gads.
- [30] «Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Par Ūdenssaimniecības infrastruktūras sistēmas attīstība apdzīvotajās vietās, Ziņojums,» 2013.gads. [Tiešsaiste]. Available: http://www.varam.gov.lv/lat/publ/petijumi/petijumi_vide/?doc=17747.
- [31] «Lielvārdes novads,» Par meliorācijas sistēmu rekonstrukcija Lielvārdes novadā, 2013.gads. [Tiešsaiste]. Available: <http://www.lielvarde.lv/page/882>.

- [32] Par meliorācijas projekta pārtraukšanu Lielvārdes novadā, 2014.gada 31.oktobrī. [Tiešsaiste]. Available: <http://www.fakti.lv/?url=echoart&ArticleId=14563>.
- [33] «Gruntsūdens monitorings rekultivētajā izgāztuvē "Krātuves" Lielvārdes novada Jumpravas pagastā, Pārskats par veiktajiem darbiem,» SIA "Geo Consultants", Rīga, 2014.gads.
- [34] «Gruntsūdens monitorings rekultivētajā izgāztuvē "Krātuves" Lielvārdes novada Jumpravas pagastā, Pārskats par veiktajiem darbiem,» SIA "Geo Consultants", Rīga, 2013.gads.
- [35] «Lielvārdes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. -2030. gadam,» Lielvārdes novada pašvaldība, Lielvārdes novads, 2013.gads.
- [36] M.Kļaviņš, D.Blumberga, I.Bruņiniece, A.Briede, A. G.Grišule un K.Āboliņa, Klimata mainība un globālā sasilšana, Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2008.gads.
- [37] «Par dabas liegumu "Daugava pie Kaibalas",» Latvijas Dabas fonds, [Tiešsaiste]. Available: http://old.ldf.lv/pub/?doc_id=28831.
- [38] LVĢMC, «Derīgo izrakteņu krājumu balance par 2013.gadu,» LVĢMC, Rīga, 2014.gads.
- [39] MK rīkojums Nr.369 "Valsts civilās aizsardzības plāns", Rīga: Latvijas Republikas tiesību akti, 2009.gada 9.augustā.
- [40] *Lielvārdes un Lielvārdes pagasta teritorijas plānojums 2002.-20014.gadam, Grozījumi*, Lielvārde: Lielvārdes novada dome, 2009.gads.
- [41] *Jumpravas pagasta teritorijas plānojums 2005.-2017.gadam*, Jumprava: jumpravas pagasta padome, 2006.gads.
- [42] *Lēdmanes pagasta teritorijas plānojums 2005.-2017.gadam*, Lēdmane: Lēdmanes pagasta padome, 2005.gads.
- [43] *Vides pārraudzības valsts birojs, Lēmums Nr.21 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”*, Rīga, 2012.gada 6.martā.
- [44] «Es finases,» Par ūdenssaimniecības attīstība Lielvārdes novada Lēdmanes pagasta Lēdmanes ciemā, 2013.gads. [Tiešsaiste]. Available: http://esfinanses.lv/projekti/12295_udenssaimniecibas-attistiba-lielvardes-novada-ledmanes-pagasta-ledmanes-ciema.
- [45] «Lielvārdes novads,» Par ūdenssaimniecības attīstība Lielvārdes novada Jumpravas pagasta Jumpravas ciemā, 2013.gads. [Tiešsaiste]. Available: <http://www.lielvarde.lv/page/925>.

Pielikumi

Pielikums Nr.1 – Trokšņa rādītāja L_{diena} , L_{vakars} , L_{nakts} , L_{dvn} kartes dzelzceļa līnijas "Rīgas pasažieru - Krustpils" posmiem Lielvārdes novadā

Pielikums Nr. 2 – Trokšņa rādītāja L_{diena} , L_{vakars} , L_{nakts} , L_{dvn} kartes autoceļa A6 posmā šķērsojot Lielvārdi

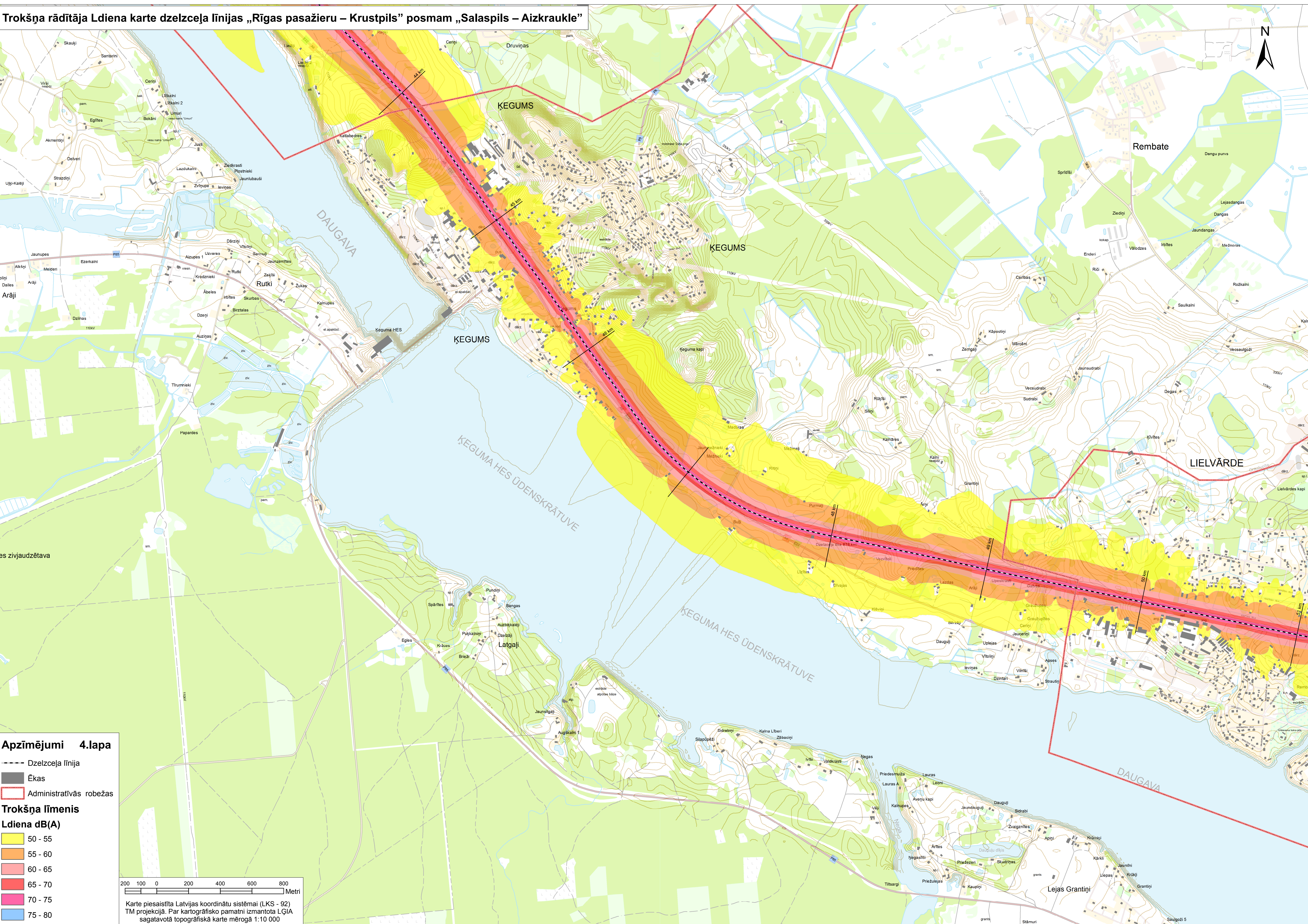
Pielikums Nr. 3 – Lielvārdes militārā lidlauka lidmašīnas kustības radīto trokšņu intensitātes aprēķinātās zonas

Pielikums Nr. 4 – Potenciāli piesārņotas vietas Lielvārdes novadā

Pielikums Nr.1

Trokšņa rādītāja $L_{dienā}$, L_{vakars} , L_{nakts} , L_{dvn} kartes dzelzceļa līnijas "Rīgas pasažieru - Krustpils" posmiem
Lielvārdes novadā [19]

Trokšņa rādītāja Ldiena karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

Apzīmējumi 4.lapa

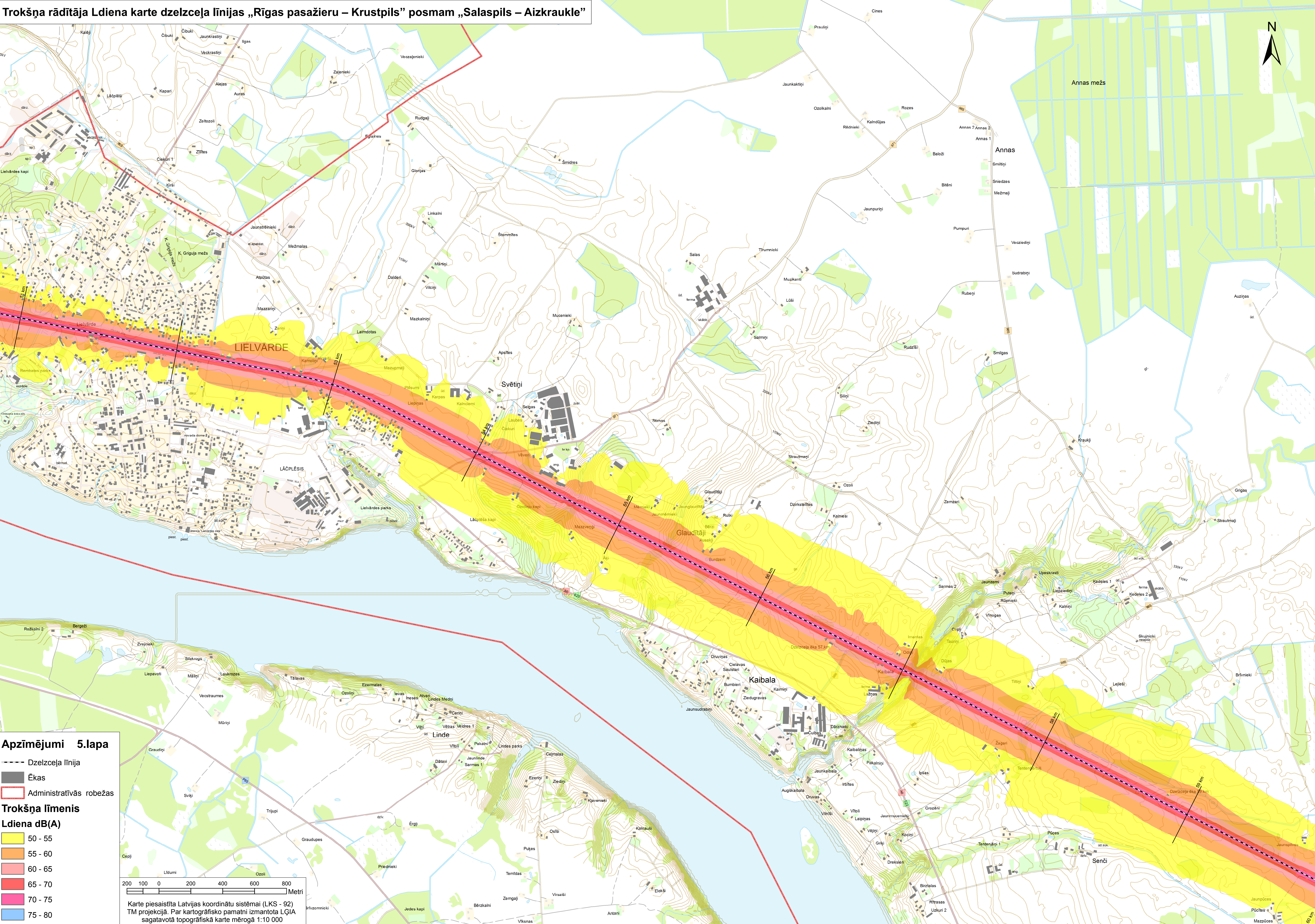
- Dzelzceļa līnija
- Ēkas
- Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis Ldiena dB(A)

- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92) TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA sagatavotā topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000

Trokšņa rādītāja Ldiena karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

Apzīmējumi 5.lapa

- Dzelzceļa līnija
- Ēkas
- Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis Ldiena dB(A)

- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80

200 100 0 200 400 600 800 Metri

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92) TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA sagatavotā topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000

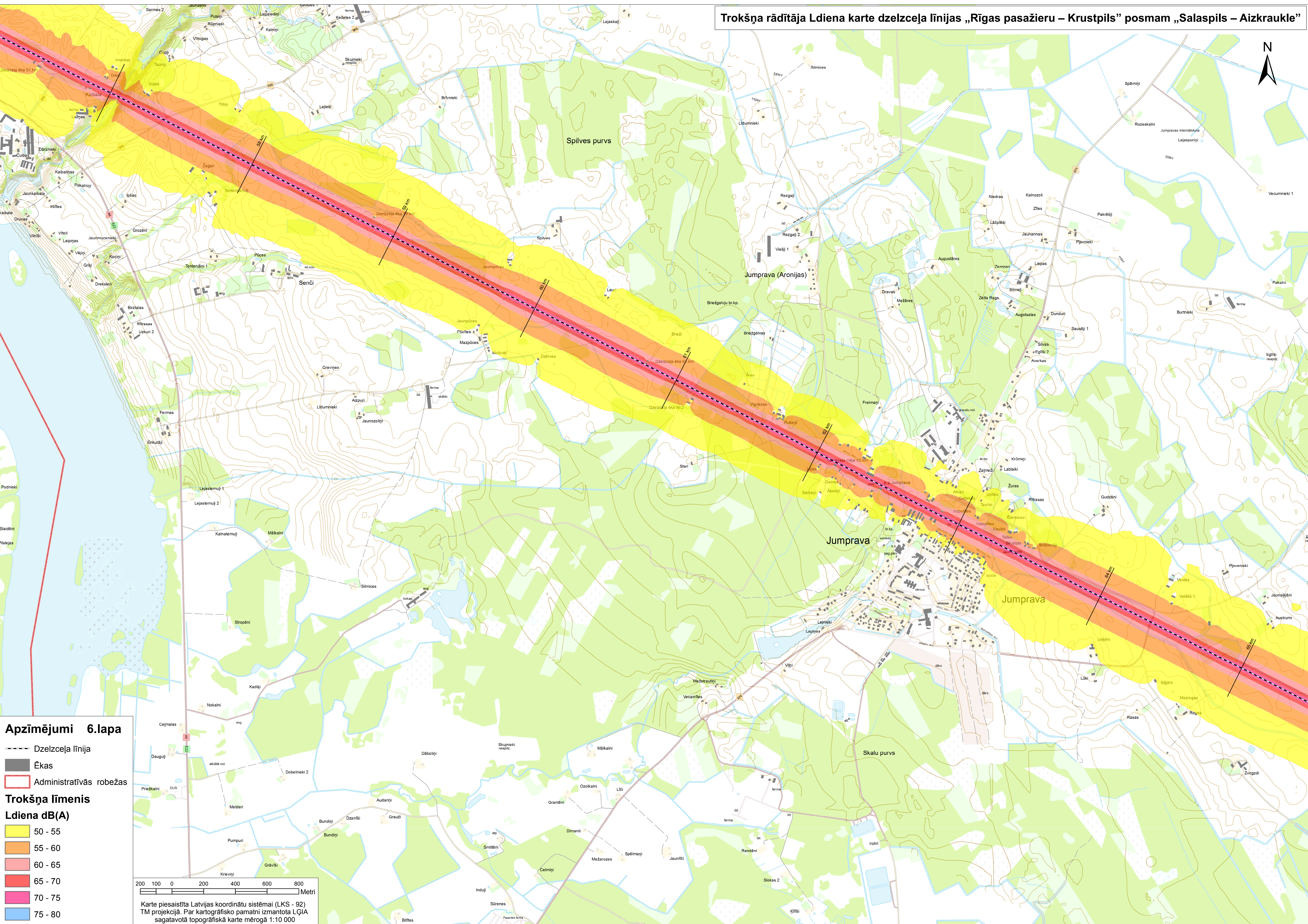
Apzīmējumi 6.lapa

- Dzelzceļa līnija
- Ēkas
- Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis

Ldiena dB(A)

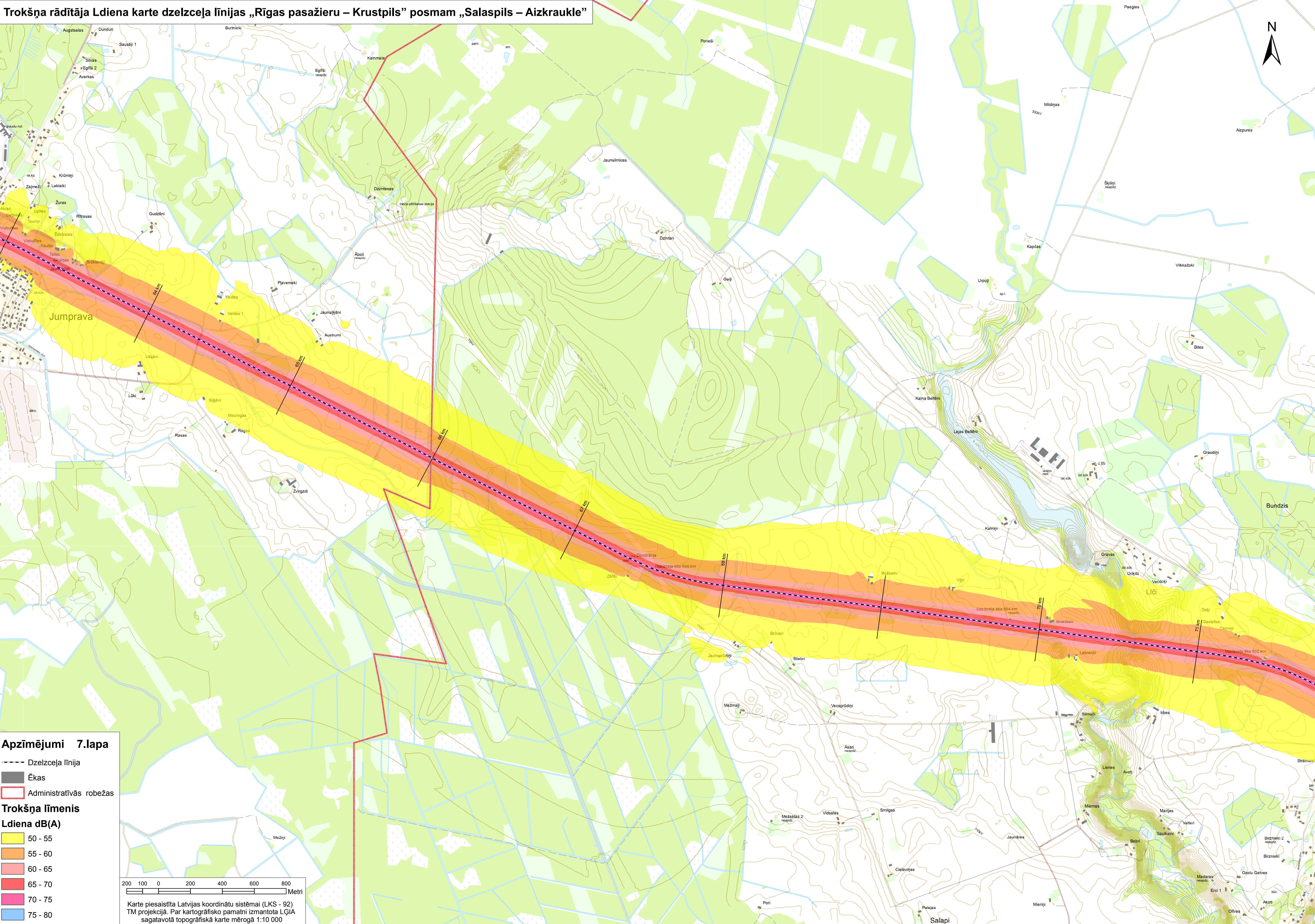
- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80

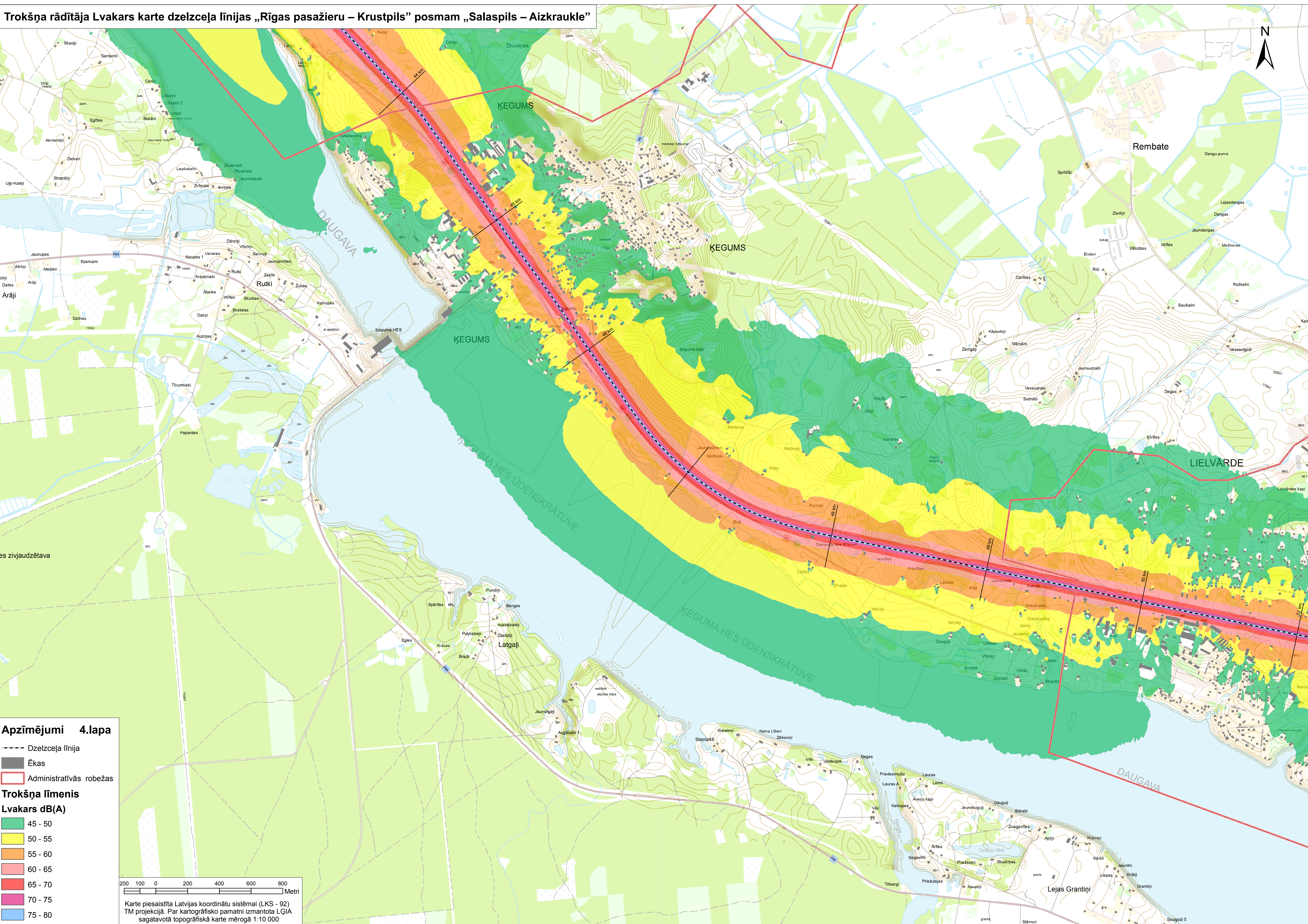
200 100 0 200 400 600 800 Metri

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92)
TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA
sagatavotā topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000

Trokšņa rādītāja Ldiena karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

Trokšņa rādītāja Lvakars karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

Apzīmējumi 4.lapa

- Dzelzceļa līnija
- Ēkas
- Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis

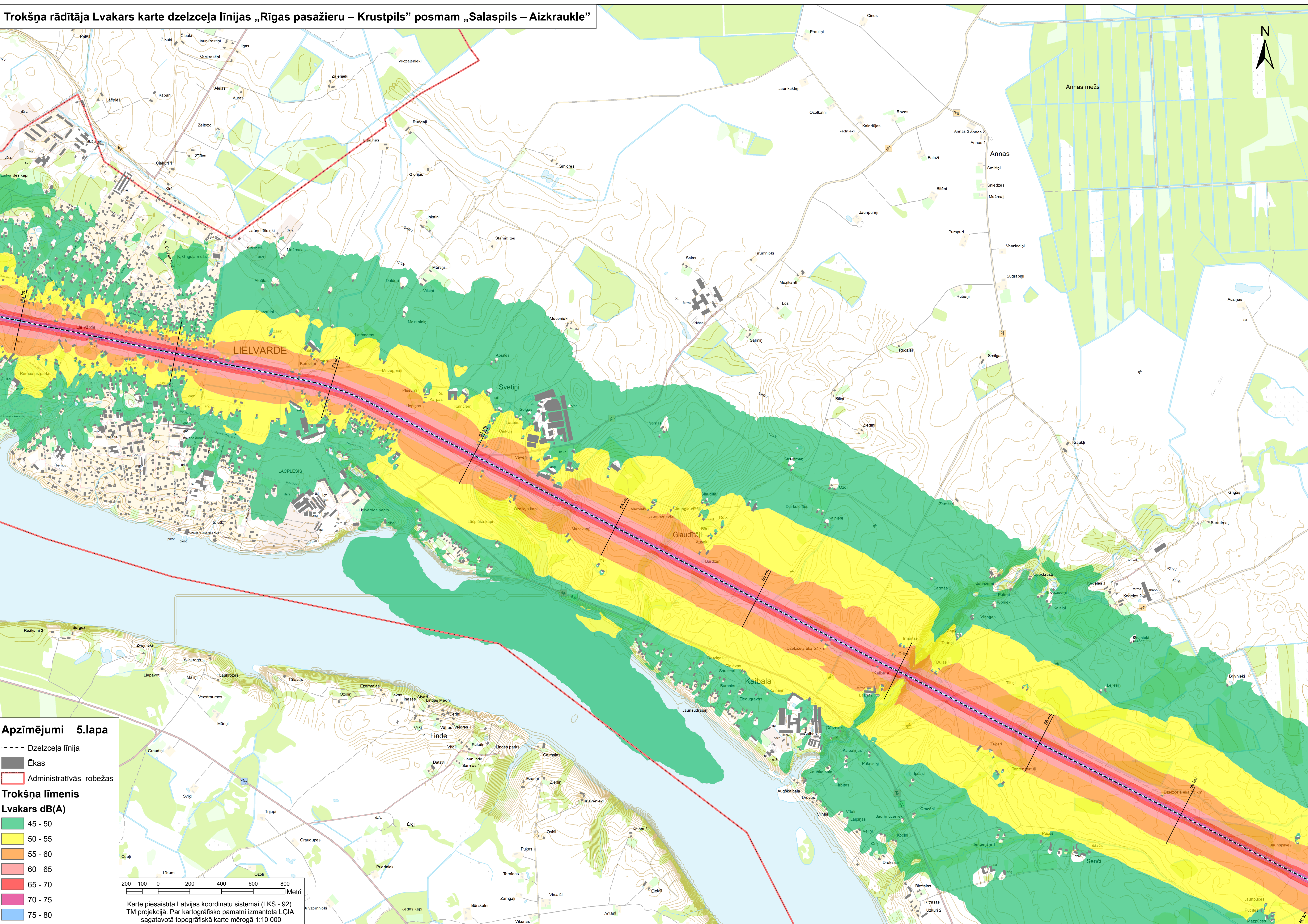
Lvakars dB(A)

- 45 - 50
- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80

200 100 0 200 400 600 800 Metri

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92) TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA sagatavotā topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000

Trokšņa rādītāja Lvakars karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

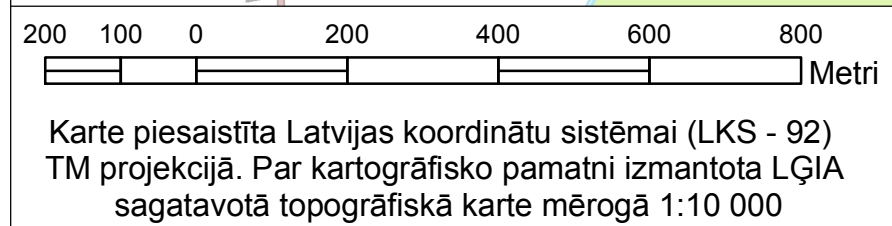

Apzīmējumi 6.lapa

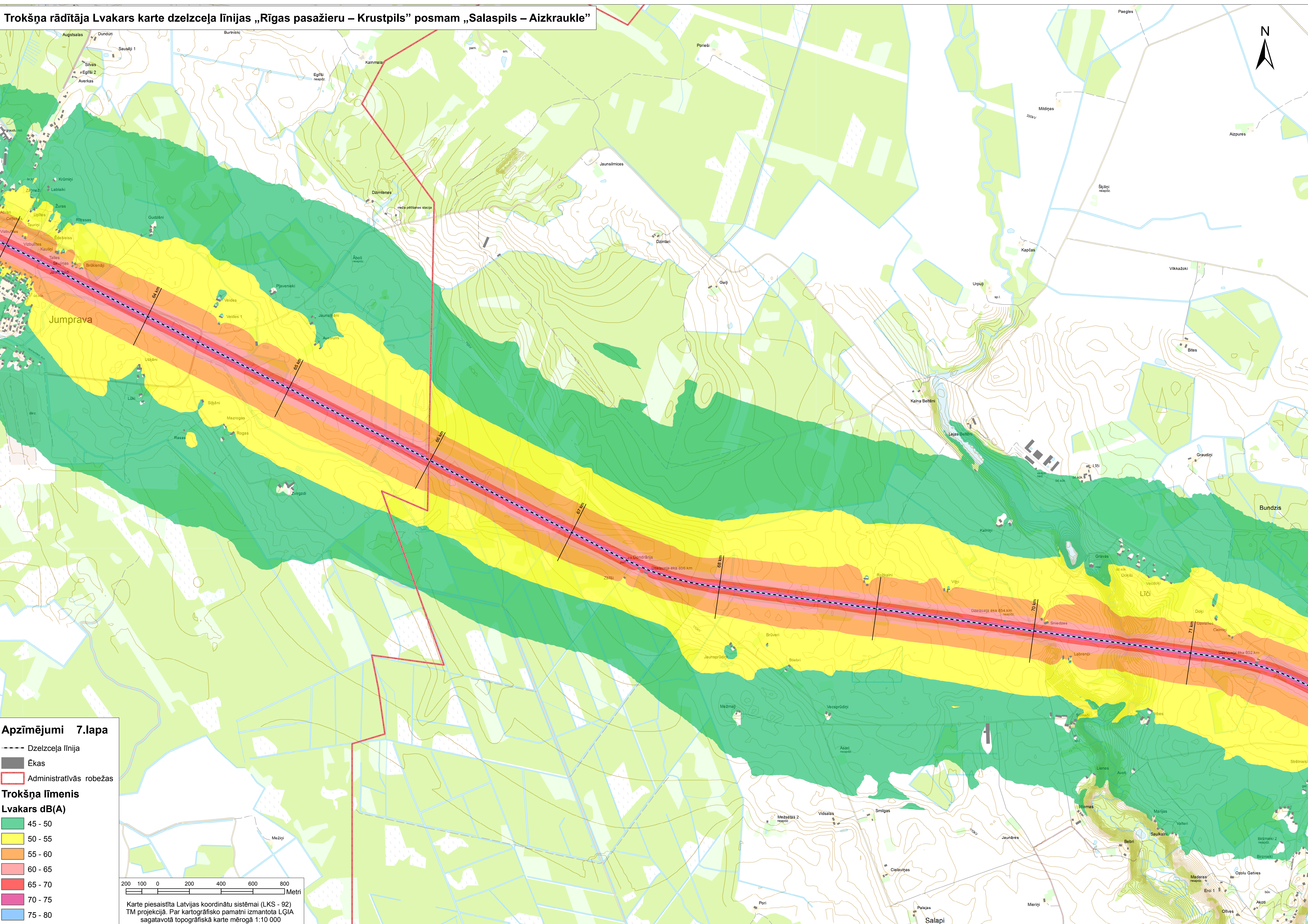
- Dzelzceļa līnija
- Ēkas
- Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis
Lvakars dB(A)

45 - 50
50 - 55
55 - 60
60 - 65
65 - 70
70 - 75
75 - 80

Trokšņa rādītāja Lvkars karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

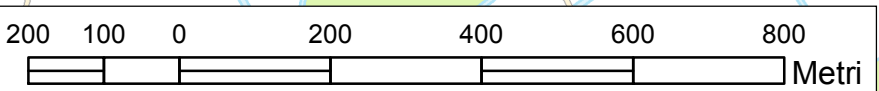
Apzīmējumi 7.lapa

- Dzelzceļa līnija
- Ēkas
- Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis

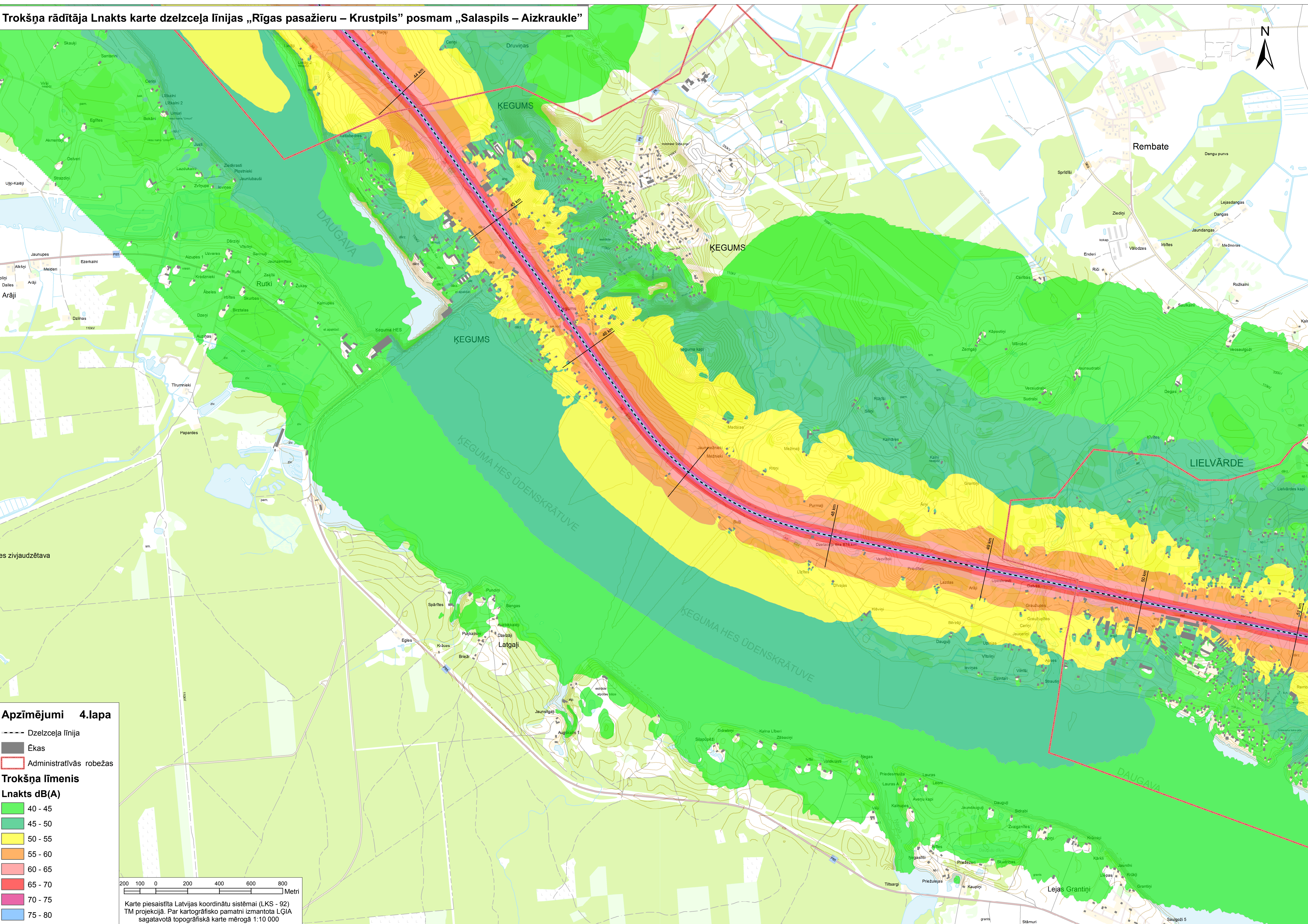
Lvkars dB(A)

- 45 - 50
- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92)
TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA
sagatavotā topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000

Trokšņa rādītāja Lnakts karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

Apzīmējumi 4.lapa

- Dzelzceļa līnija
- █ Ēkas
- ▭ Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis

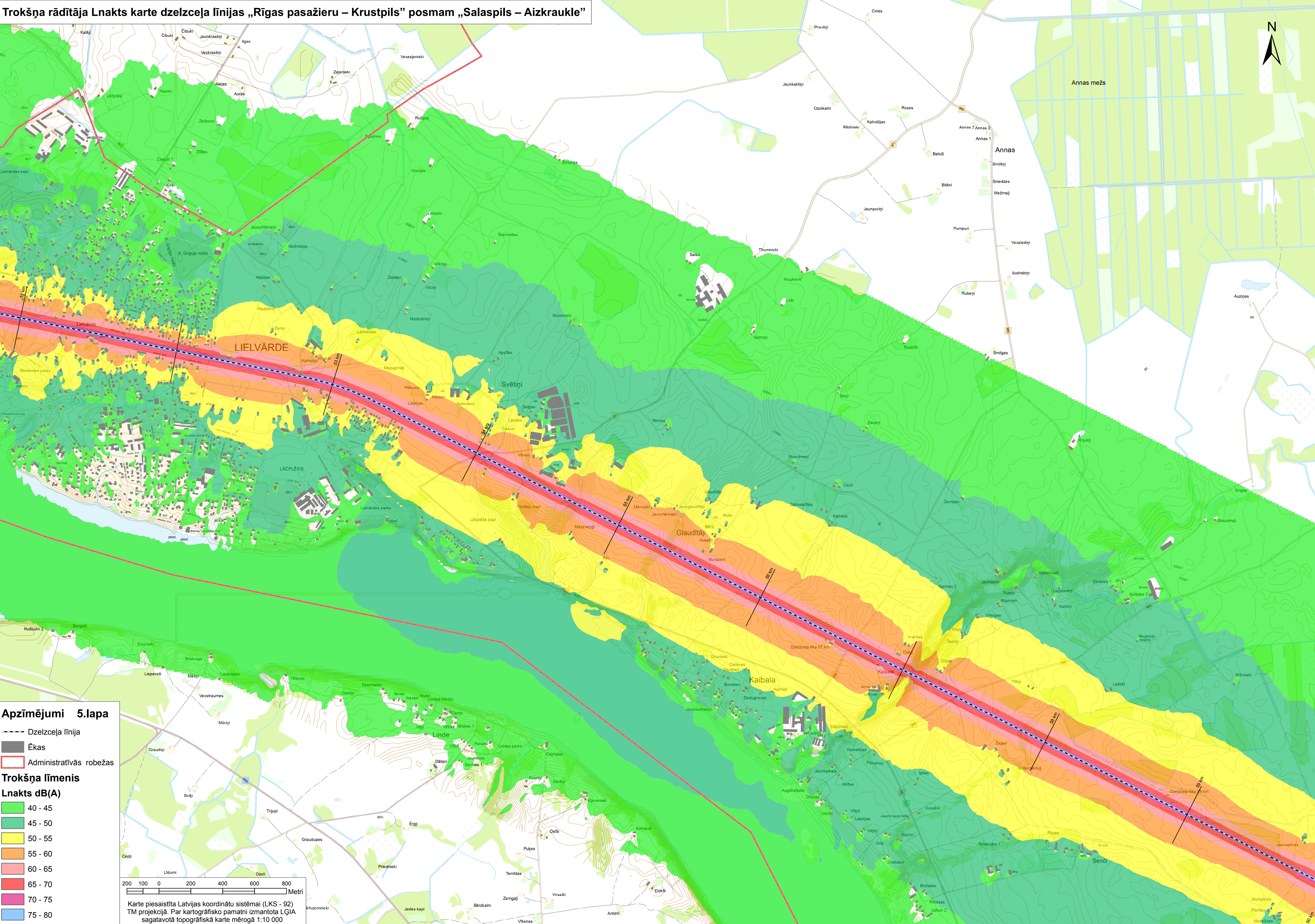
Lnakts dB(A)

- 40 - 45
- 45 - 50
- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80

200 100 0 200 400 600 800 Metri

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92) TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA sagatavotā topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000

Trokšņa rādītāja Lnakts karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

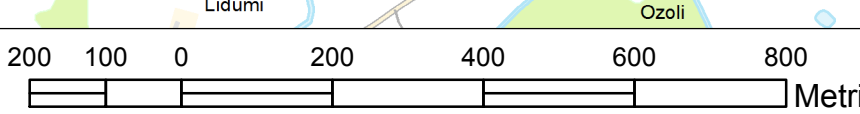
Apzīmējumi 5.lapa

- Dzelzceļa līnija
- Ēkas
- Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis

Lnakts dB(A)

- 40 - 45
- 45 - 50
- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92) TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA sagatavotā topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000

Apzīmējumi 6.lapa

- Dzelzceļa līnija
- Ēkas
- Administratīvās robežas

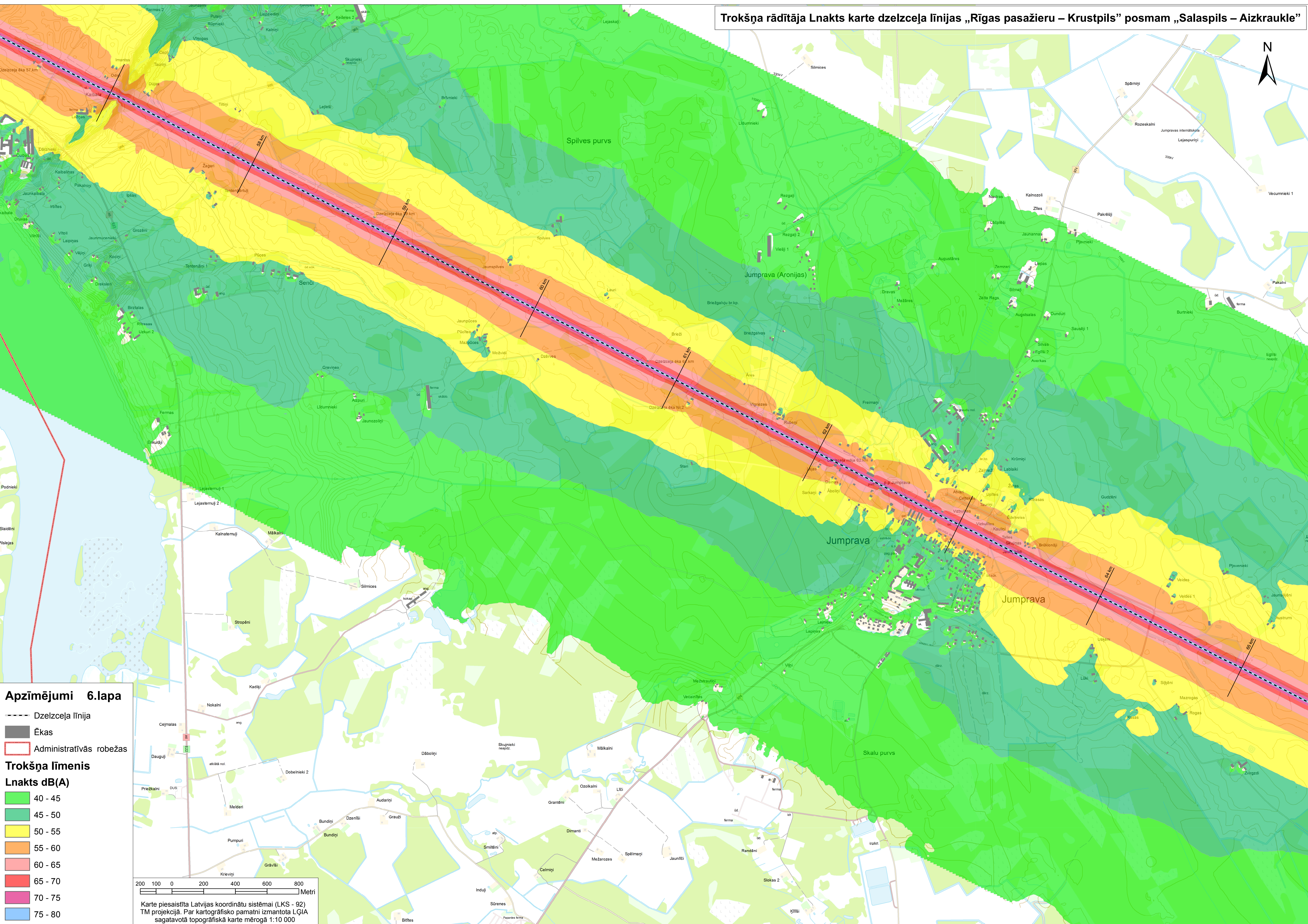
Trokšņa līmenis

Lnakts dB(A)

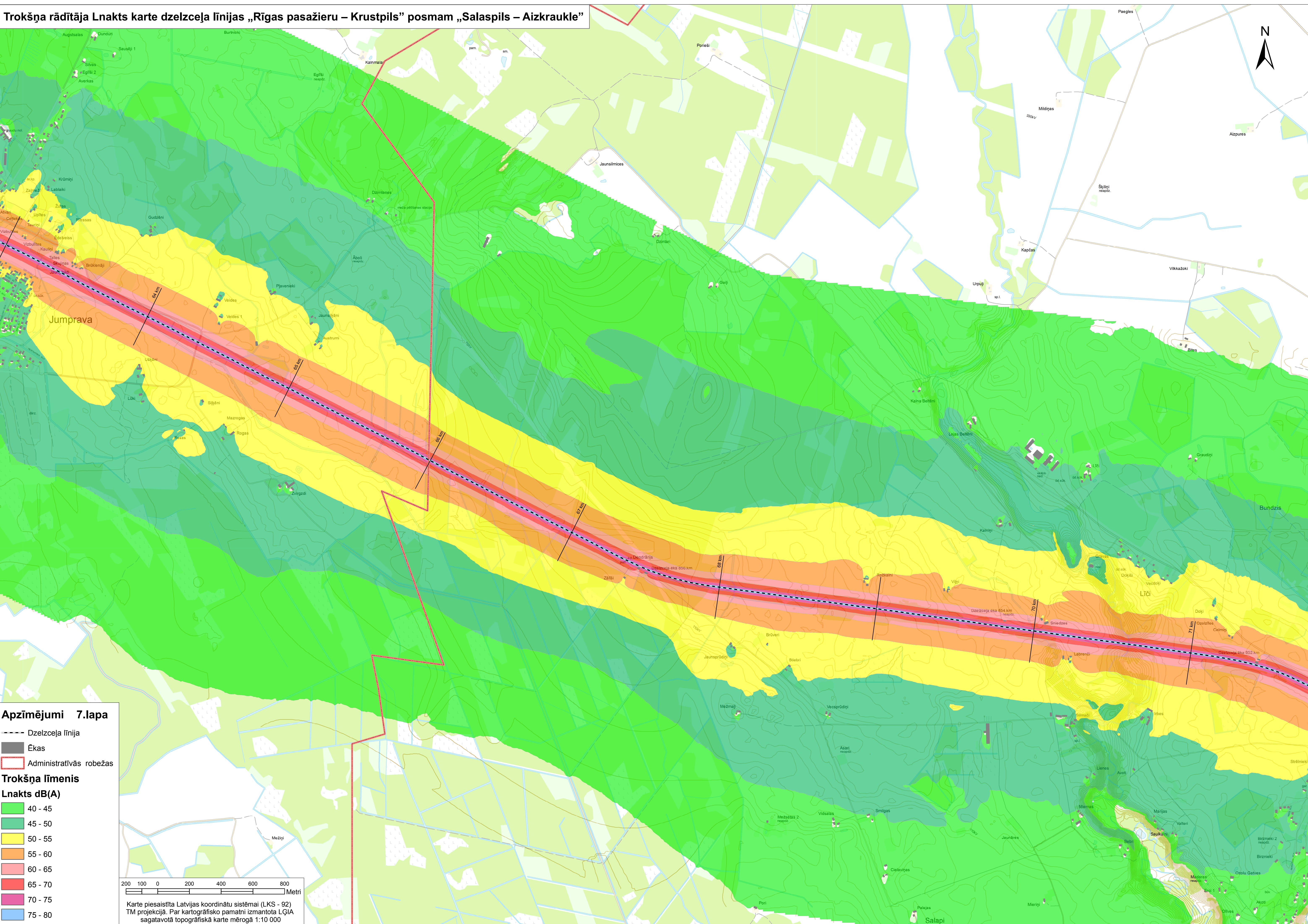
40 - 45
45 - 50
50 - 55
55 - 60
60 - 65
65 - 70
70 - 75
75 - 80

200 100 0 200 400 600 800 Metri

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92)
TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA
sagatavotā topogrāfiskā karte mēroga 1:10 000

Trokšņa rādītāja Lnakts karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

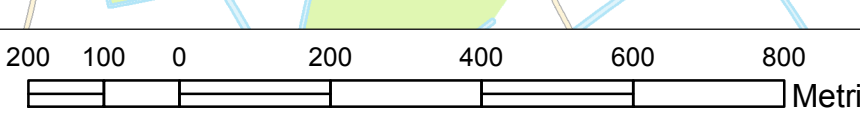
Apzīmējumi 7.lapa

- Dzelzceļa līnija
- █ Ēkas
- ▭ Administratīvās robežas

Trokšņa līmenis

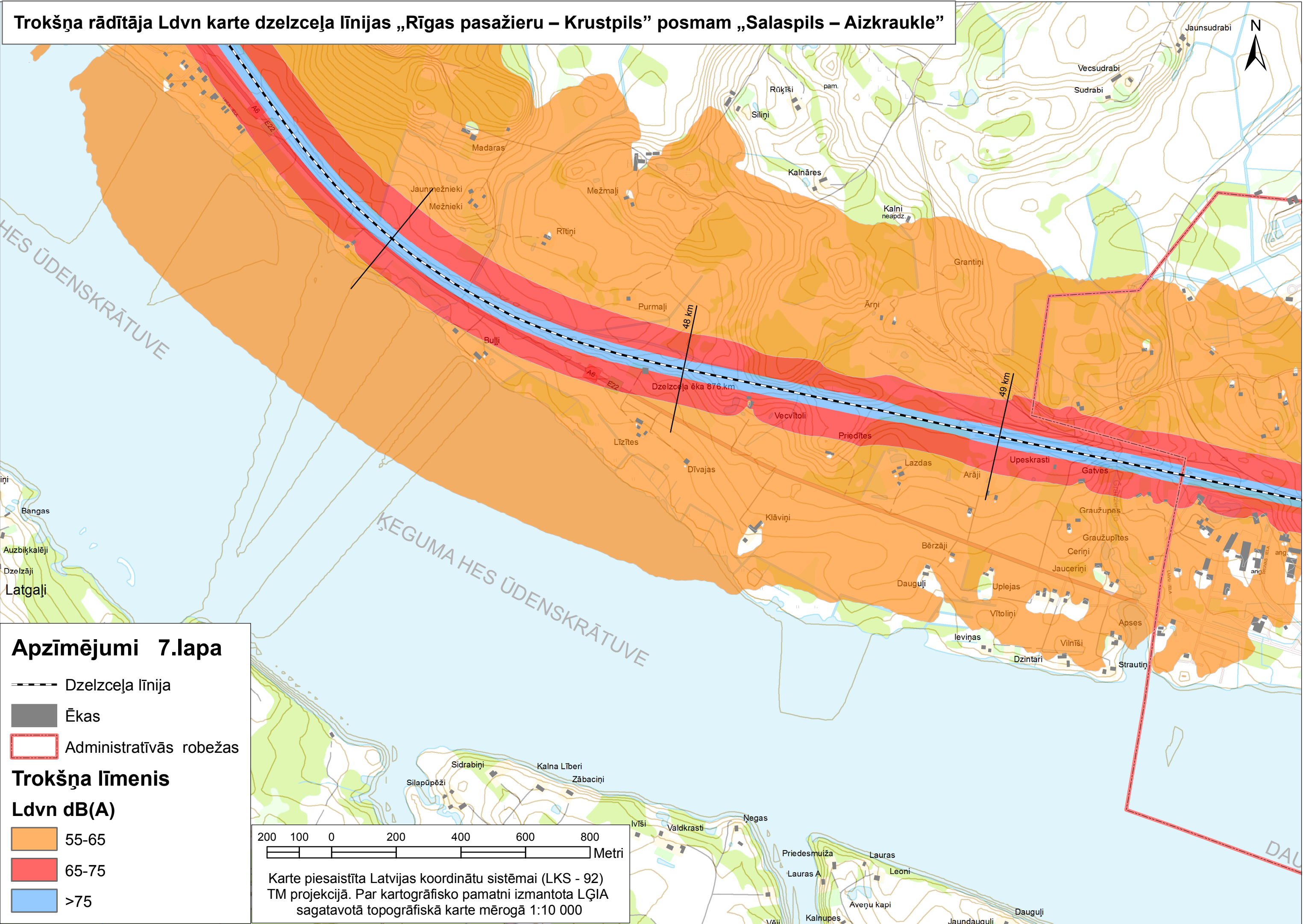
Lnakts dB(A)

- 40 - 45
- 45 - 50
- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80

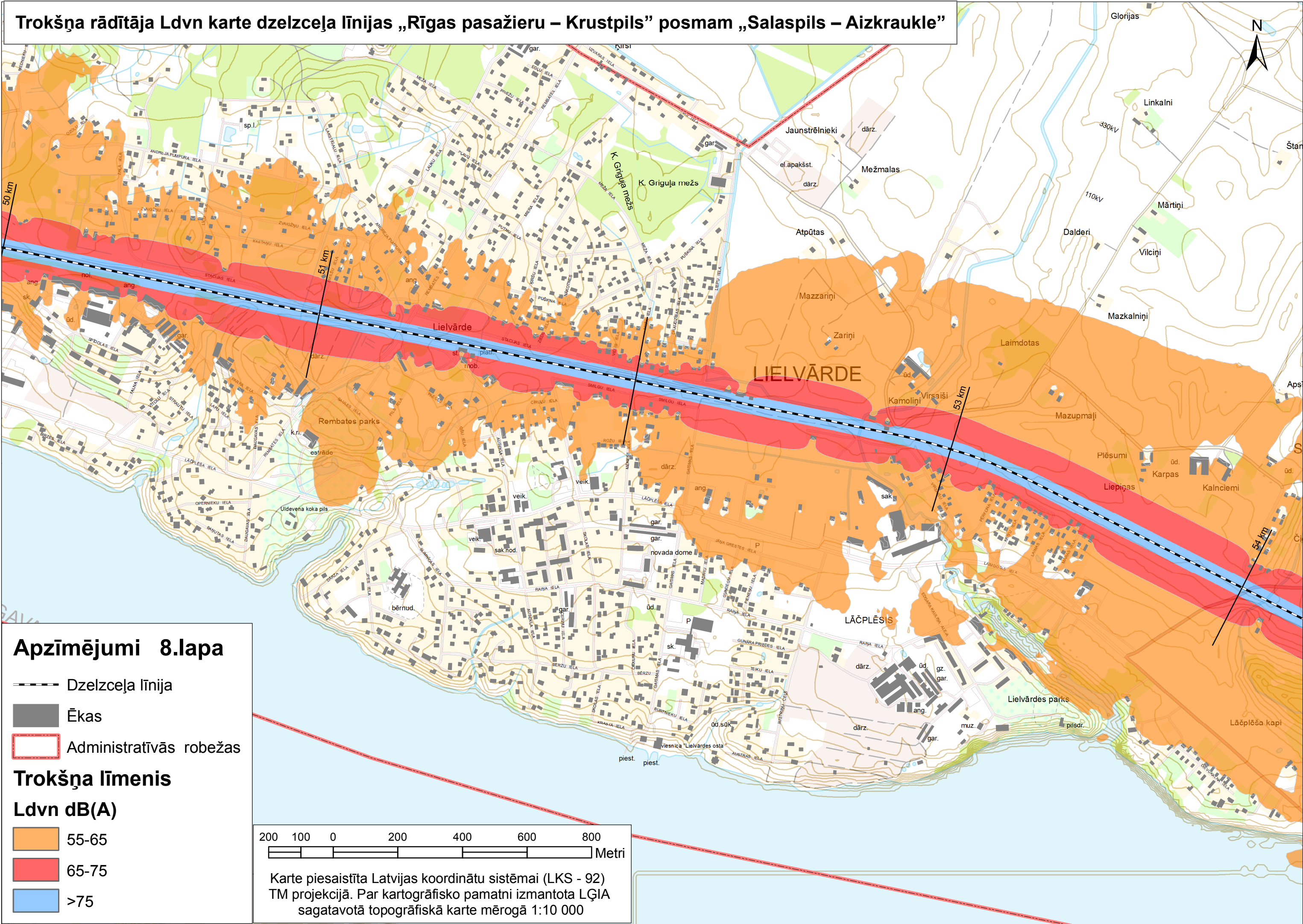

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS - 92)
TM projekcijā. Par kartogrāfisko pamatni izmantota LĢIA
sagatavotā topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000

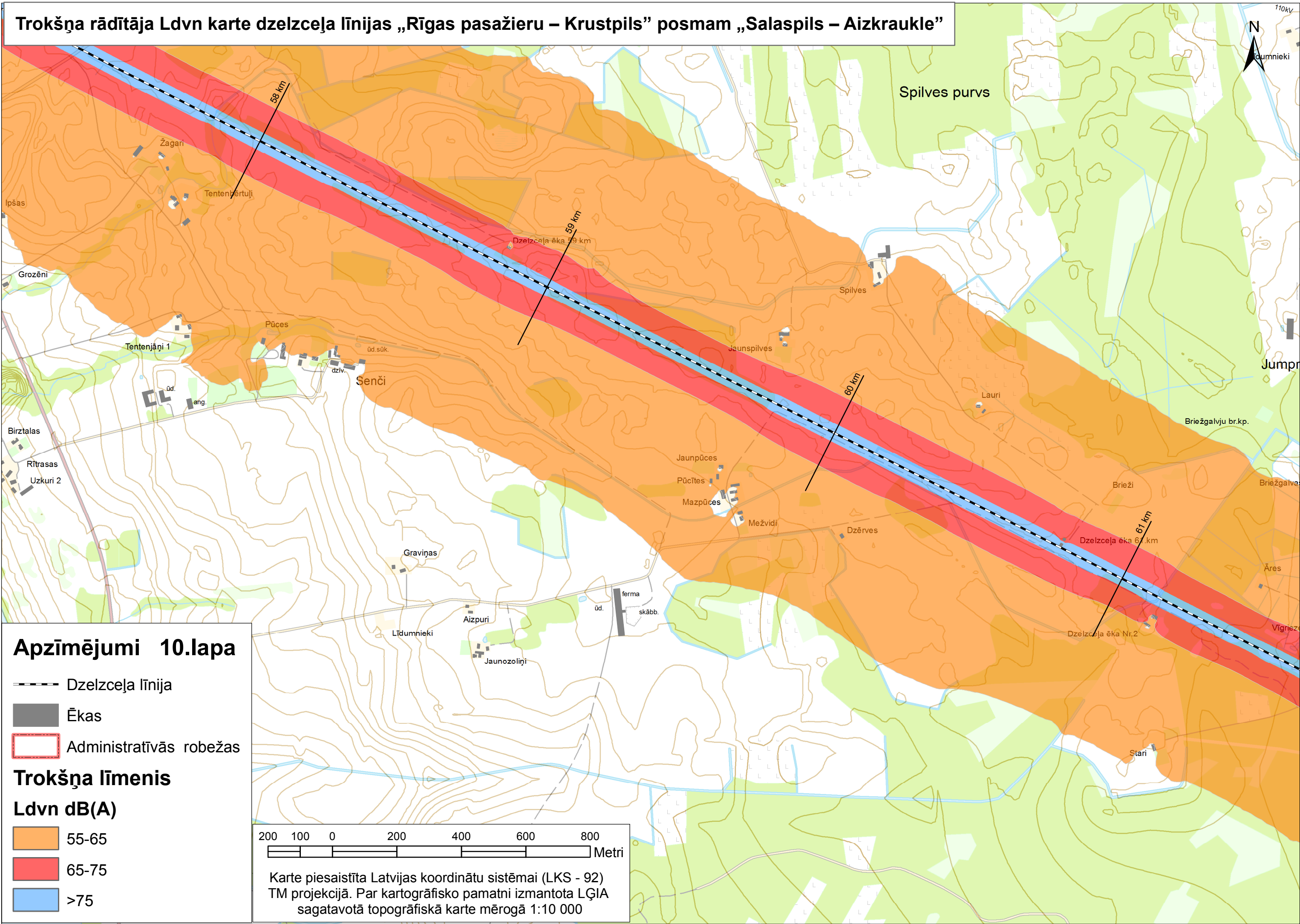
Trokšņa rādītāja Ldvn karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

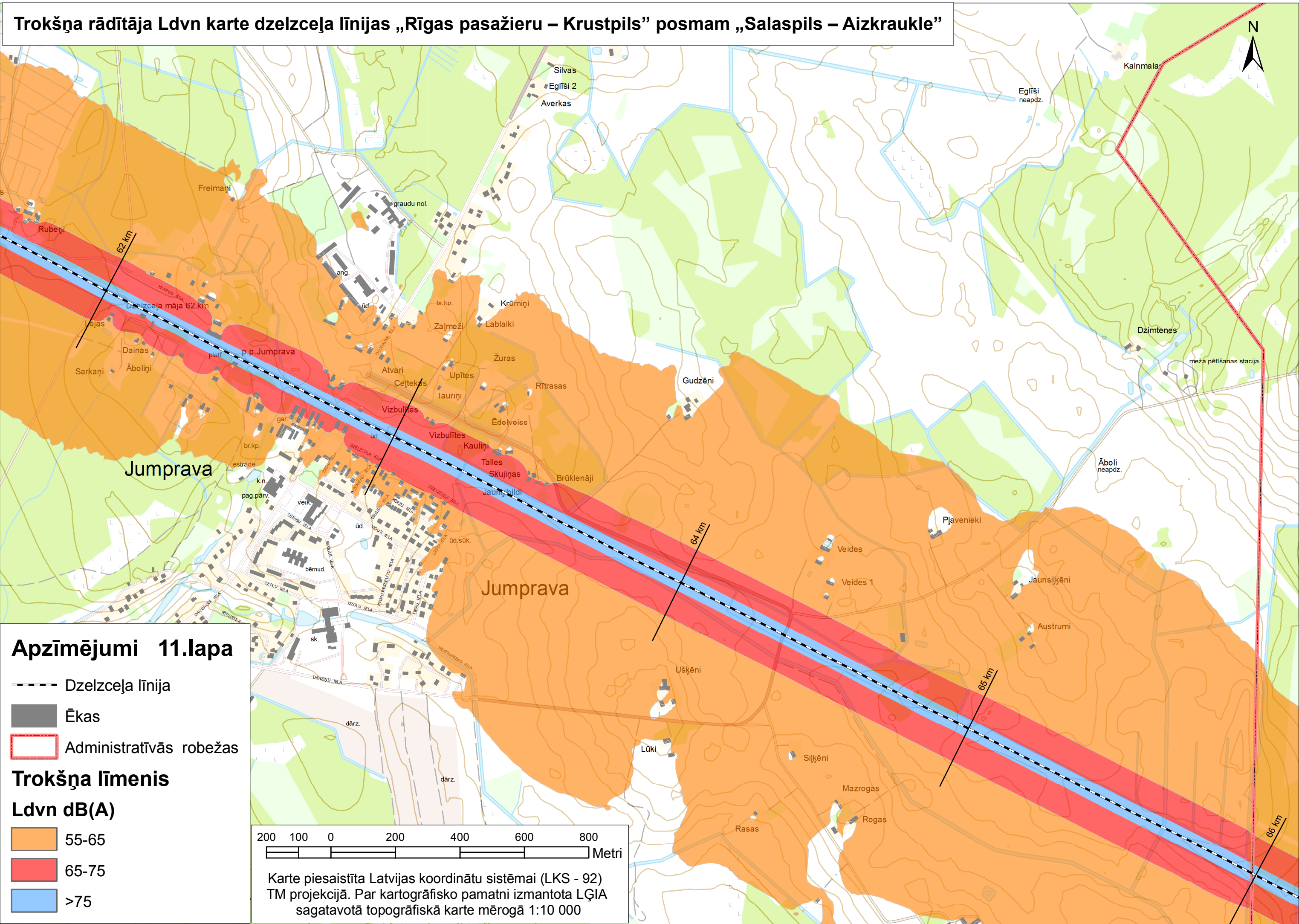
Trokšņa rādītāja Ldvn karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

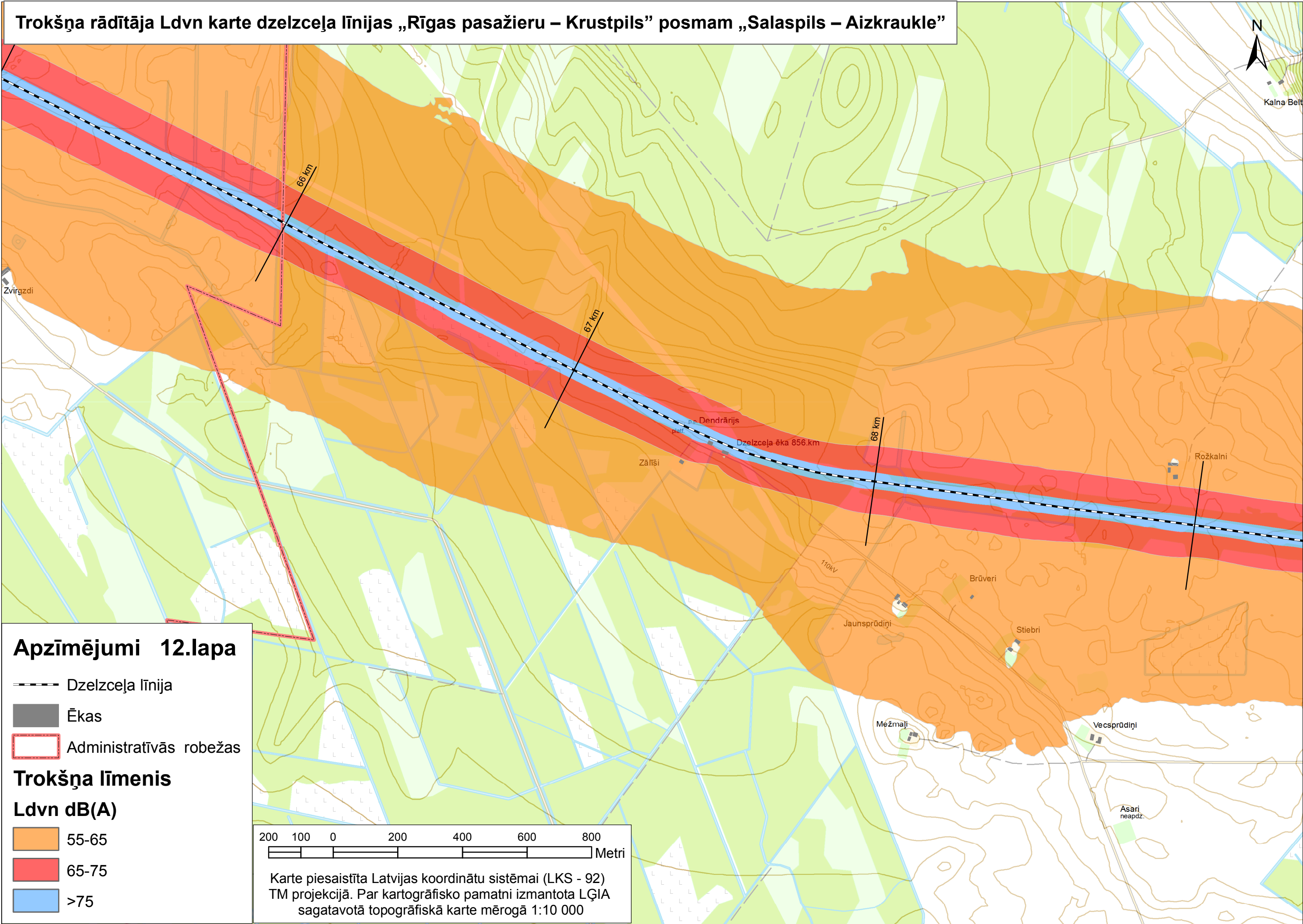
Trokšņa rādītāja Ldvn karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

Trokšņa rādītāja Ldvn karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

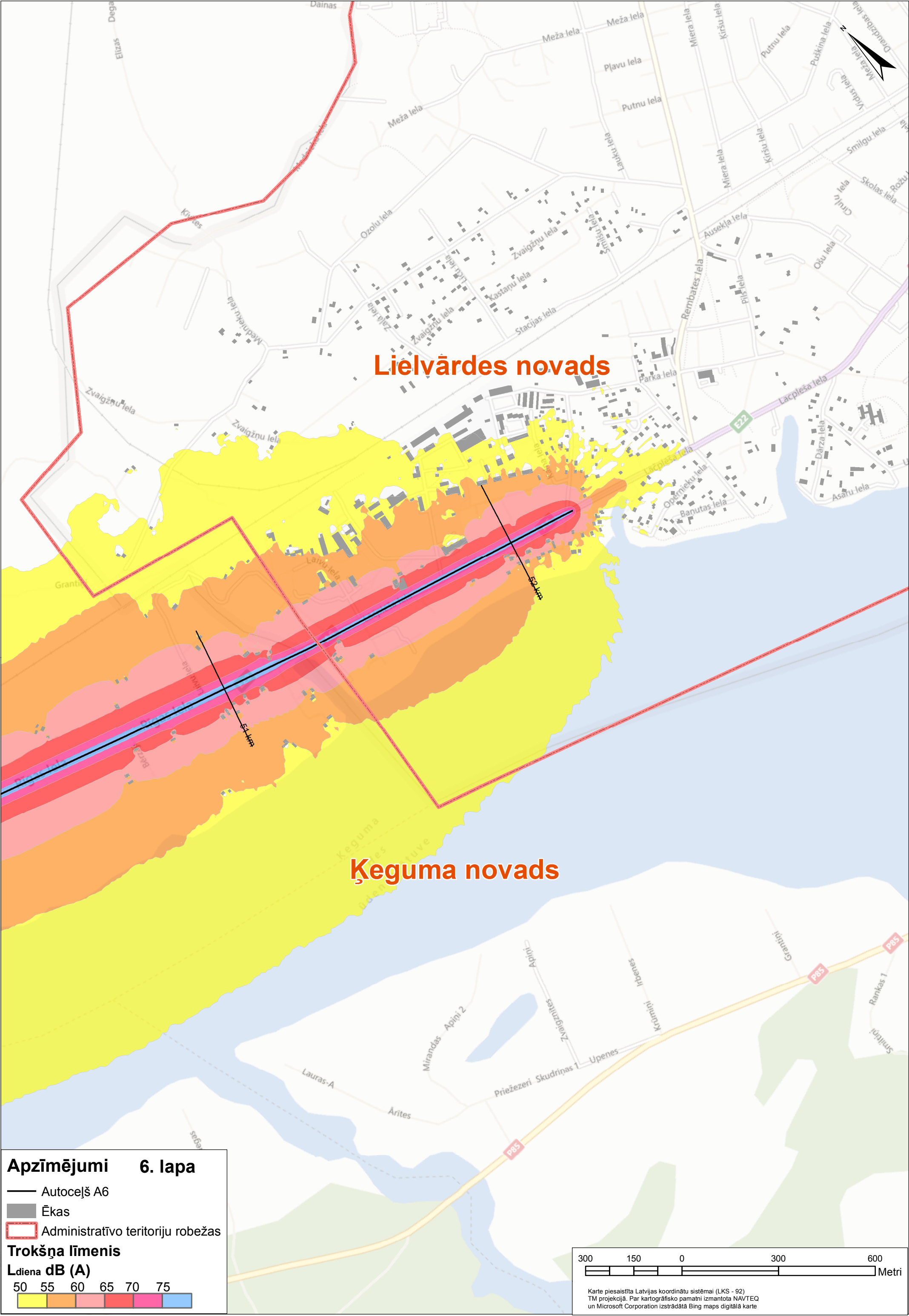

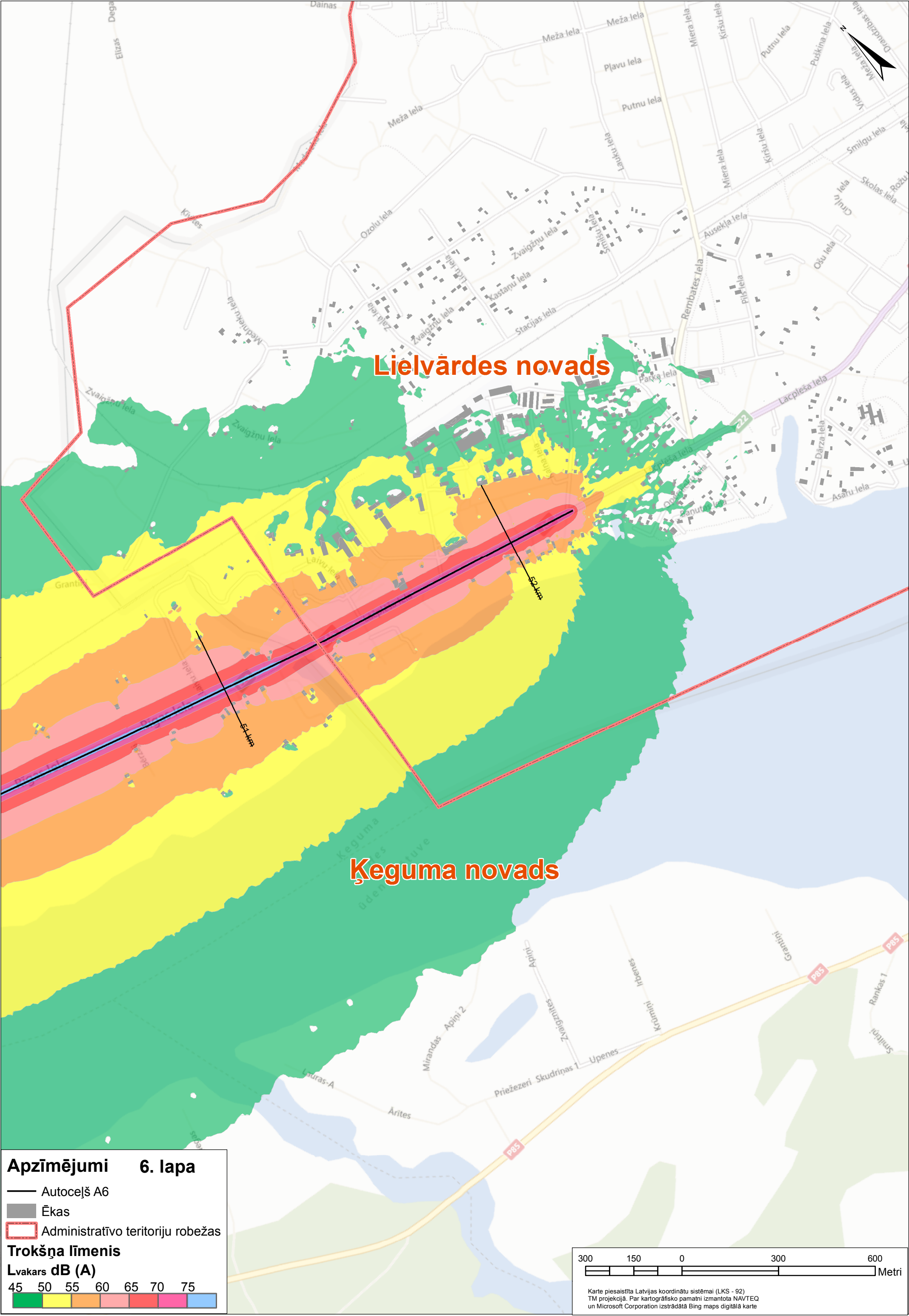
Trokšņa rādītāja Ldvn karte dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle”

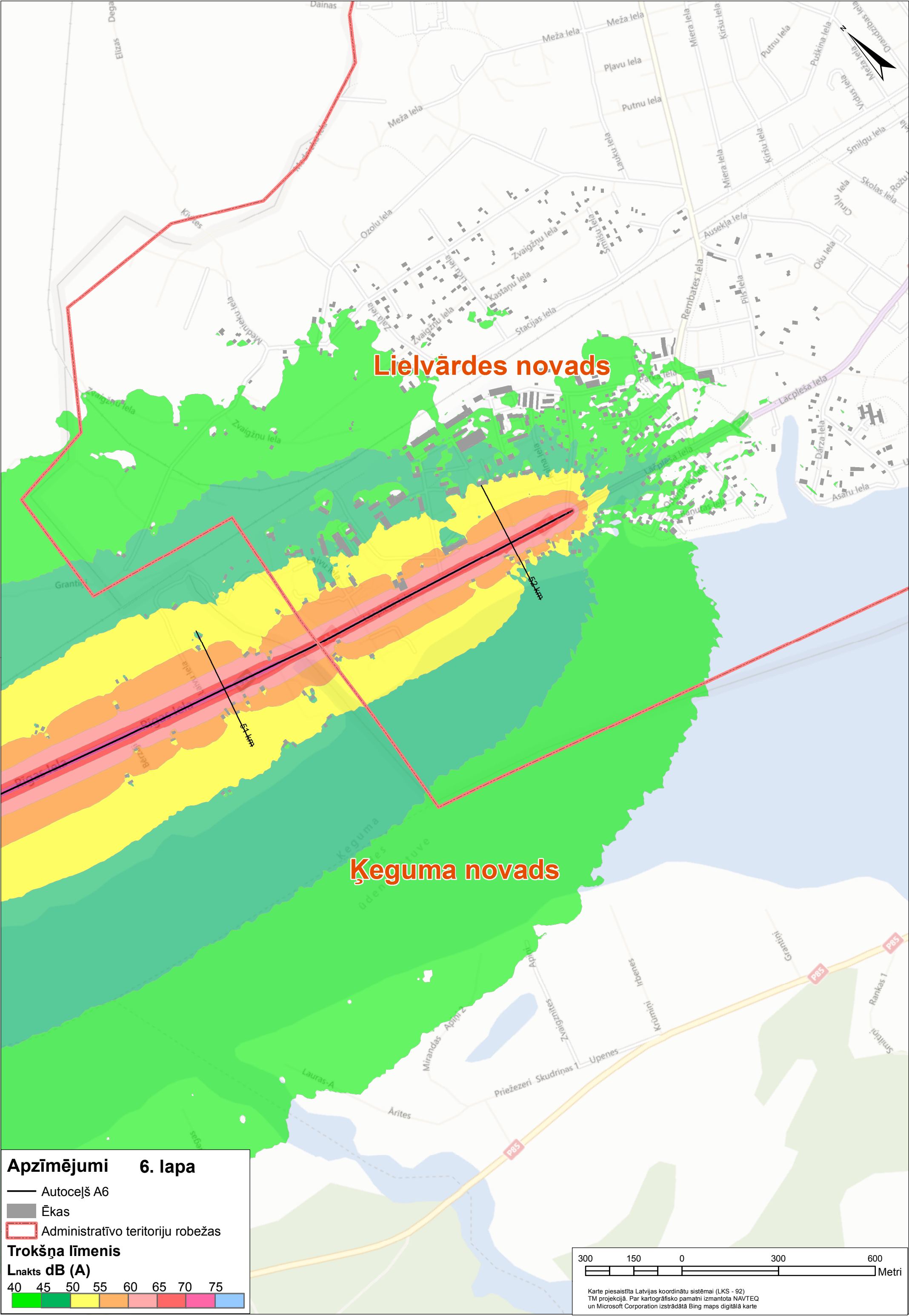

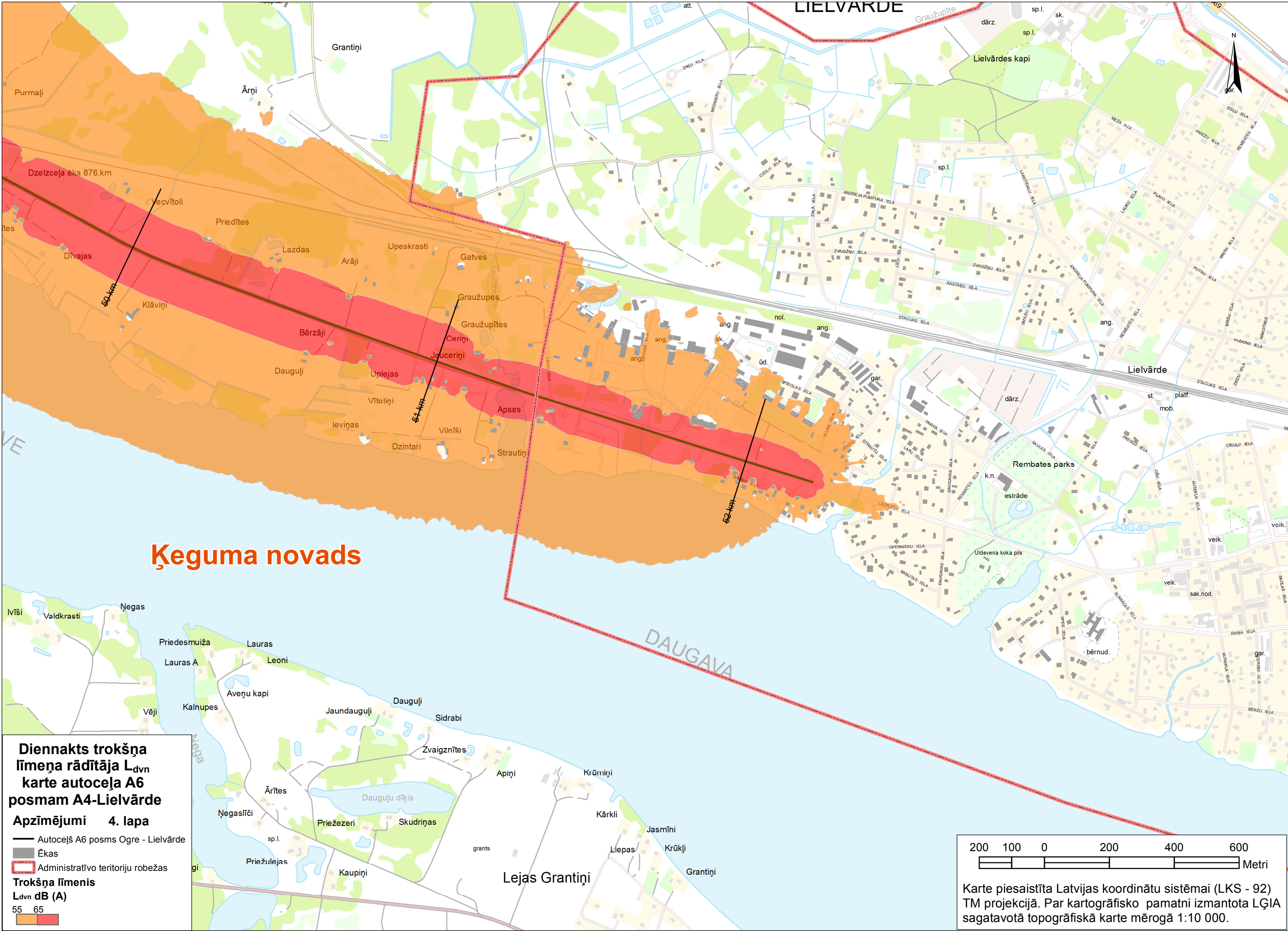
Pielikums Nr.2

Trokšņa rādītāja $L_{dienā}$, L_{vakars} , L_{nakts} , L_{dvn} kartes autoceļa A6 posmā šķērsojot Lielvārdi [21]

Pielikums Nr. 3

Lielvārdes militārā lidlauka lidmašīnas kustības radīto trokšņu intensitātes aprēķinātās zonas [23]

549000

550000

551000

552000

553000

554000

LIELVĀRDES NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2002.-2014. GROZĪJUMI.

**Lielvārdes militārā lidlauka lidmašīnu
kustības radīto trokšņu intensitātes
aprēķinātās zonas.**

1:30 000

Lidlauka radīto trokšņu intensitātes zonas

55 dB

60 dB

65 dB

70 dB

75 dB

Dzīvojamās apbūves teritorijas

Mazstāvu apbūve

Vairākstāvu apbūve

Dārzu tipa apbūve

Aizsardzības objekta teritorija

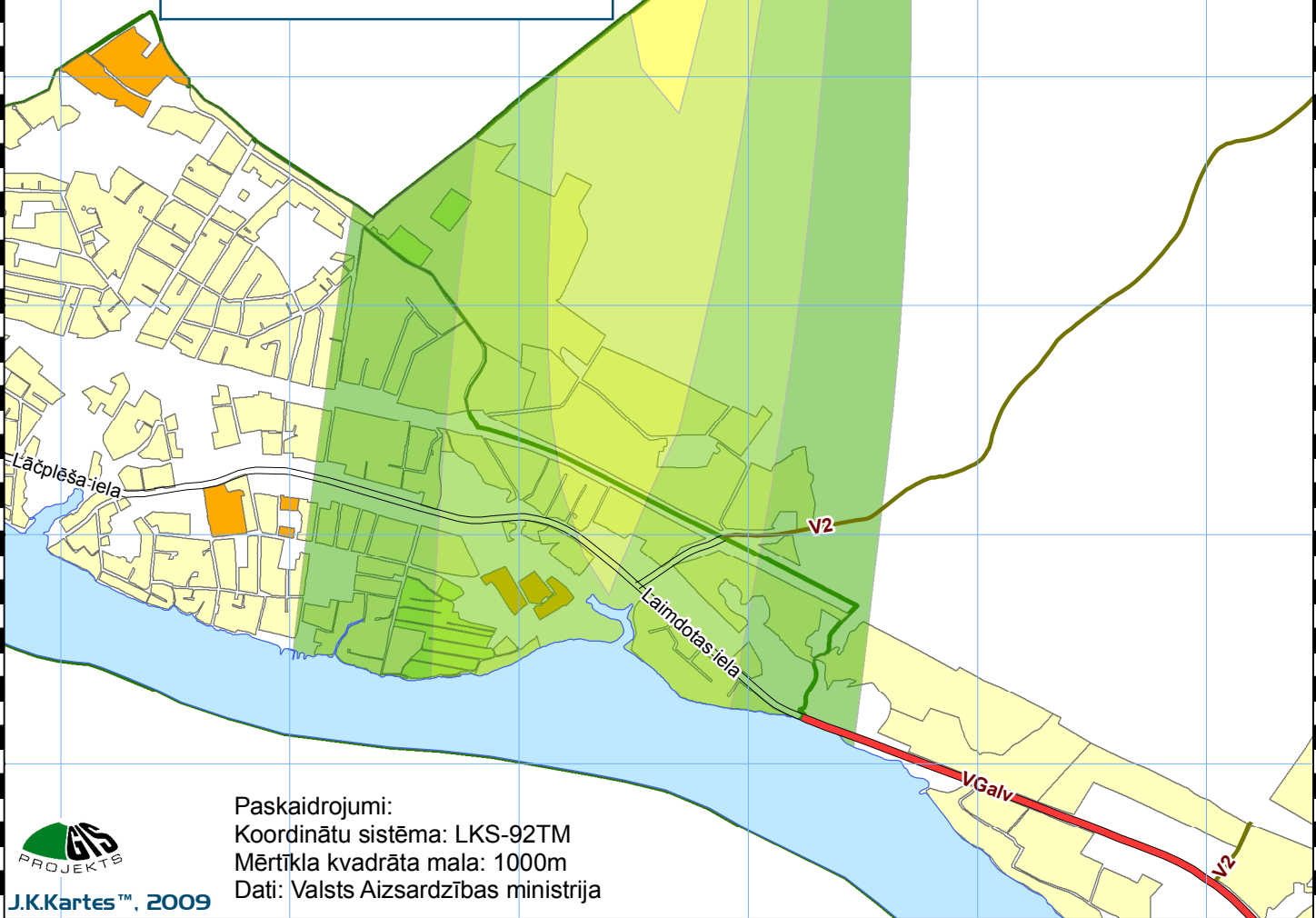
Pilsētas un novada robeža

Galvenās ielas

Valsts galvenais autoceļš

Pārējie valsts autoceļi

Daugava

Paskaidrojumi:

Koordinātu sistēma: LKS-92TM

Mērtīkla kvadrāta mala: 1000m

Dati: Valsts Aizsardzības ministrija

J.K.Kartes™, 2009

Pielikums Nr. 4

Potenciāli piesārņotas vietas Lielvārdes novadā [8]

Potenciāli piesārņotās vietas Lielvārdes novadā

Nr.	Objekta nosaukums	Atrašanās vieta	Platība m²	Nozare	Piesārņojuma iemesls	Laiks (gadi)	Piesārņojošā viela	Vietas apskate
1.	Lielferma "Auriķi"	Jumpravas pagasts, Auriķi	20 000	Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Saimnieciskās darbības raksturs un ilgums	40	Dzīvnieku izkārnījumi, urīns un kūtsmēsli	Notikusi 15.12.2004
2.	Mehāniskās darbnīcas "Dzelmes"	Jumpravas pagasts, Dzelmes, Mauriņi	---	Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Pie DUS rekonstrukcijas konstatēti naftas produkti	50	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	Notikusi 15.12.2004
3.	DUS karjerā "Jumprava"	Jumpravas pagasts Karjers "Jumprava"	1 000	Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Darbība ar degvielu neievērojot vides aizsardzības prasības	40	---	Notikusi 20.01.2005
4.	Darbnīcas, Jumprava	Jumpravas pagasts Jumprava Dzintari	--	Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Iespējams naftas produktu piesārņojums	40	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	Notikusi 15.12.2004
5.	DUS "Atvari",	Jumpravas pagasts Jumprava	--	Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Iespējams naftas produktu piesārņojums	40	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	Notikusi 15.12.2004
6.	Ķezberes minerālmēslu noliktava	Jumpravas pagasts, Dzelmes	--	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Saimnieciskās darbības ilgums un atrašanās blīvi apdzīvotā teritorijā	40	--	Notikusi 15.12.2004
7.	Cūku ferma "Papardes"	Jumpravas pagasts, Papardes	20 000	Cūku audzēšana	Saimnieciskās darbības ilgums un raksturs	35	Dzīvnieku izkārnījumi, urīns un kūtsmēsli	Notikusi 15.12.2004
8.	Izgāztuve "Auriķi"	Jumpravas pagasts	3 000	Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrīšana	--	10	Sadzīves un tiem līdzīgi (mājsaimniecības) atkritumi	Nav notikusi
9.	SIA „Lielvārdes Remte”, katlu māja	Lēdmanes pagasts, Lēdmane, „Āres”	--	Tvaika un karstā ūdens piegāde	--	--	--	Nav notikusi
10.	Bijušās darbnīcas "Jaunbekas"	Lēdmanes pagasts, Lēdmane, Jaunbekas	--	Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Darbības veids un ilgums	30	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	Notikusi 24.01.2005
11.	Bijušais DUS, Lēdmanē	Lēdmanes pagasts, Lēdmane	--	Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Ilgstoša darbība ar naftas produktiem	30	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	Notikusi 24.01.2005

Nr.	Objekta nosaukums	Atrašanās vieta	Platība m ²	Nozare	Piesārņojuma iemesls	Laiks (gadi)	Piesārņojošā viela	Vietas apskate
12.	Ķīmikāliju noliktava	Lēdmanes pagasts, Lēdmane, Vēsmaņas	--	Glabāšana un noliktavu saimniecība	Ilgstošas darbības ar ķīmiskām vielām	30	Agroķīmijas produktu atkritumi	Notikusi 03.03.2005
13.	Mehāniskās darbnīcas un DUS Lēdmanē	Lēdmanes pagasts, Lēdmane	15 000	Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Rekonstruējot veco DUS gruntsūdenī konstatēja naftas produktus 1,09mg/l	50	Oglūdeņraži (naftas produkti)	Notikusi 03.03.2005
14.	Sadzīves atkritumu izgāztuve "Bārdrumi"	Lēdmanes pagasts	12 000	Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrīšana	--	18	Sadzīves un tiem līdzīgi (mājsaimniecības) atkritumi	Nav notikusi
15.	NBS Gaisa spēku Aviācijas bāze	Lielvārdes pagasts (gk. Ķeguma novadā)	4 384 600	Vispārīgā valsts dienestu darbība	1. Veca katlu māja, kurināja ar mazutu, vadi un ūahtas pilnas ar mazutu 2. Degvielas bāze kopš 1978.gada, tagad neizmanto. Aviācijas degvielas bāze 10-15ha platībā. Piesārņojuma pazīmes virszemē nav. Gruntsūdeņi nav pētīti. Blakus šai bāzei ķīmisko vielu noliktava – dihloretāns, hlorpeksīns - 31muca-200kg katrā 3. Transporta un degvielas bāzi patreiz izmanto (6ha), 3 mucas virs zemes, kop.tilpums 70t. Sēra kaudze zem klajas debess 15m3.	10	Oglūdeņraži (naftas produkti) (70 t)	Notikusi 04.09.2002